310.

PRAVILA
ZA FUNKCIONISANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE

SADRŽAJ

PRAVILA ZA FUNKCIONISANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE

I OSNOVNE ODREDBE
Distributivni sistem električne energije
Područje primjene
Izuzeća
Skraćenice
Značenje izraza
II OPŠTI USLOVI ZA KORIŠĆENJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA
Obaveze i prava CEDIS-a
Prava i obaveze snabdjevača
Prava i obaveze krajnjih kupaca
Prava i obaveze proizvođača električne energije priključenih na DS
Standardne usluge
Nestandardne usluge
III UGOVORI
Formularni ugovori (tipski obrasci)
Ugovor o priključenju na distributivni sistem električne energije
Ugovor o korišćenju distributivnog sistema električne energije
Raskid ugovora o priključenju na distributivni sistem
Raskid ugovora o korišćenju distributivnog sistema
IV ISPORUKA ELKTRIČNE ENERGIJE
Sigurnost isporuke električne energije
Uslovi kvaliteta
Dozvoljena odstupanja napona
Prekomjerno preuzeta reaktivna energija/snaga i viši harmonici
Prigovor korisnika distributivnog sistema na kvalitet napona električne energije
Standardi i rokovi za uspostavljanje kvaliteta električne eneregije
V PLANIRANJE RAZVOJA DISTRIBUTIVNOG SISTEMA
Metodologija planiranja
Ciljevi planiranja
Vrste planova
Opšti uslovi za koncipiranje distributivnog sistema
Bezbjednost funkcionisanja
Kvalitet
Sigurnost
Podaci i podloge za planiranje
Tehnički kriterijumi za planiranje razvoja
Desetogodišni plan razvoja distributivnog sistema

Trogodišnji investicioni plan DS
Izvještavanje o realizaciji investicionog plana
VI KATEGORIJE KUPACA
Gubici u transformaciji i postojeći indirektni kupci
VII PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM ELEKTRIČNE ENERGIJE
Opšti uslovi za priključenje
Principi
Nedostatak kapaciteta
Mjesto priključenja
Naknada za priključenje
Vrste priključaka
Nadležnosti projektovanja priključka i izvođenja priključka i priključenje na DS
Nadležnosti projektovanja i usaglašavanje sa propisima i preporukama između elektroenergetskih objekata i planiranog objekta
Povratno djelovanje na DS
Osnovni tehnički zahtjevi na mjestu priključenja na DS
Odstupanje frekvencije
Odstupanje napona
Talasni oblik napona
Nesimetrija napona
Nivo izolacije
Uzemljenje
Struje kratkih spojeva
Zaštita od kvarova i smetnji
Kapacitivni i induktivni uticaj – faktor snage
Daljinsko upravljanje, nadzor i komunikaciona oprema
Tehnički uslovi za priključenje objekta korisnika sistema
Tehnički uslovi priključenja privremenih objekata na DS u posebnim slučajevima
Priključak gradilišta
Priključak objekta na vodi
Priključak objekta u probnom radu
Povezivanje postrojenja za rezervno napajanje
Mjerna oprema
Privremeno priključenje
Uslovi za izradu tehničke dokumentacije
Saglasnost za priključenje
Otkup infrastrukture
Izgradnja infrastrukture od strane korisnika sistema
Priključenje za probni rad
Priključenje za objekte za koje nije predviđen probni rad
VIII PRIKLJUČENJE PROIZVODNIH OBJEKATA
Osnovni tehnički podaci o DS
Osnovni tehnički podaci o maloj elektrani
Osnovni tehnički uslovi za priključenje male elektrane na distributivni sistem

Osnovni tehnički zahtjevi za izvođenje priključka ME
Tehnički zahtjevi za obračunsko mjerno mjesto
Zaštita generatora i priključnog voda male elektrane
Posebni tehnički zahtjevi kod primjene automatskog ponovnog uključenja (APU) u DS
Kompenzacija reaktivne energije u ME
Nadzor i komunikacija sa ME
Procedura priključenja ME na DS 72
Mišljenje o mogućnostima i uslovima priključenja na DS 72
Uslovi za izradu tehničke dokumentacije
Saglasnost za priključenje
Odobrenje za privremeno priključenje za potrebe probnog rad
Interni tehnički pregled priključka i mjernog mjesta
Probni rad
Ugovor o priključenju
IX POVEZIVANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA SA DRUGIM SISTEMIMA
Priključenje na prenosni sistem
Povezivanje sa susjednim distributivnim sistemima
Tehnički i drugi uslovi za rad distributivnog sistema sa drugim sistemima
X ODRŽAVANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA
Predmet i područje primjene
Obaveze i odgovornosti
Opšti principi za izradu planova održavanja
Planiranje radova na održavanju
Organizacija i podjela održavanja
X RAD I FUNKCIONISANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA
Nadležnosti upravljanja CEDIS
Prognoza opterećenja/potrošnje
Operativno planiranje
Ispitivanje,praćenje i nadgledanje
Upravljanje snagom potrošnje
Operativna koordinacija
Koordinacija zaštite na radu
Procedura za podnošenje i odobravanje zahtjeva za isključenje dijela DS ili sistema korisnika
Planiranje aktivnosti u poremećenim režimima rada DS
Izvještavanje i pružanje informacija o operativnim događajima
Označavanje elemenata elektroenergetskog sistema na lokacijama razgraničenja vlasništva
Rad distributivnog sistema u kriznim situacijama
XII MATERIJALNA ODGOVORNOST I RJEŠAVANJE SPOROVA
Rješavanje sporova
Nepredviđene okolnosti i izvještavanje
Povjerljivost informacija i podataka
Izmjene i tumačenja Pravila
XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE
Stupanje na snagu

Na osnovu člana 122 Zakona o energetici (''Službeni list CG'', broj 5/16) i člana 33 Statuta DOO ''Crnogorski elektrodistributivni sistem'' Podgorica, broj 10-00-32877 od 23.06.2016 godine, Odbor Direktora na vansjedničnom izjašnjavanju od 23. januara 2017.g., utvrdio je

P R A V I L A
ZA FUNKCIONISANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA ELEKTRIČNE ENERGIJE

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim pravilima uređuje se rad distributivnog sistema električne energije za područje opsluživanja DOO ''CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM'' Podgorica (u daljem tekstu: CEDIS) u skladu sa licencom za obavljanje djelatnosti distribucije električne energije, a naročito:

1) način održavanja i razvoja distributivnog sistema;
2) način planiranja razvoja i tehnički uslovi za planiranje;
3) rad i funkcionisanje distributivnog sistema;
4) tehnički uslovi za priključenje na distributivni sistem i interkonekciju sa drugim sistemima;
5) tehnički i drugi uslovi za sigurno funkcionisanje elektroenergetskog sistema radi snabdijevanja potrošača električnom energijom propisanog kvaliteta;
6) način dostavljanja podataka i informacija operatoru prenosnog sistema, operatoru tržšta, snabdjevačima i drugim energetskim subjektima, koji su neophodni za njihov rad;
7) način rada distributivnog sistema u vanrednim ili hitnim situacijama;
8) opšti uslovi za korišćenje distributivnog sistema;
9) uslovi za raskid ugovora o korišćenju distributivnog sistema koji ne otežavaju promjenu snabdjevača;
10) formularni ugovori iz člana 116 stav 1 tačka 9 Zakona;
11) način priključenja objekata za proizvodnju energije na distributivni sistem koji uključuje nediskriminatorne procedure za priključenje na sistem za različite vrste proizvodnje;
12) način davanja prioriteta u pristupu i preuzimanju električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije.

Distributivni sistem električne energije

Član 2

(1) Distributivni sistem električne energije čine postrojenja 35 kV, transformatori 35/x kV/kV i vodovi 35 kV, kao i postrojenja, transformatori i vodovi nižeg naponskog nivoa, do mjesta priključka korisnika sistema, kao i objekti, telekomunikaciona i informaciona oprema i druga infrastruktura neophodna za njegovo funkcionisanje, osim u slučaju iz člana 117 Zakona.
(2) Distributivni sistem, u smislu ovih pravila, obuhvata i objekte i/ili elemente elektroenergetskih objekata ili mreže srednjeg i niskog napona koji su u vlasništvu korisnika DS, a preko kojih se vrši distribucija električne energije i drugim korisnicima DS.

Područje primjene

Član 3

U tehničko-tehnološkom pogledu, ova pravila se primjenjuju na djelove sistema u vlasništvu CEDIS i djelove sistema u vlasništvu korisnika a preko kojih se obavlja distribucija električne energije.

Član 4

(1) Ova pravila se odnose na:
1) operatora distributivnog sistema;

2) operatora prenosnog sistema;
3) korisnike distributivnog sistema.

(2) CEDIS je dužan da djelatnost distribucije obavlja na principima objektivnosti, transparentnosti i nediskriminatornosti.

Izuzeća

Član 5

(1) Ukoliko su pojedini energetski subjekti ili korisnici obavezni, a nijesu u mogućnosti da primijene određene obaveze iz ovih pravila, mogu podnijeti zahtjev za privremeno izuzeće od takve obaveze.
(2) Zahtjev iz stava 1 ovog člana korisnik odnosno energetski subjekat podnosi CEDIS.
(3) Zahtjev za izuzeće mora sadržati:
1) detaljan opis u pogledu kojih pojedinačnih obaveza, u kojoj mjeri i na kom području ili dijelu distributivne mreže/sistema se traži izuzeće;
2) detaljno obrazloženje zašto se izuzeće traži;
3) predložene mjere za prevazilaženje razloga i posledica traženog izuzeća za vrijeme predloženog trajanja izuzeća i
4) vremenski rok na koji se izuzeće traži.
(4) CEDIS će po zahtjevu iz stava 2 ovog člana odlučiti u roku od 15 dana od dana prijema.

Skraćenice

Član 6

(1) Skraćenice upotrijebljene u ovim pravilima imaju sljedeće značenje:

APU: automatsko ponovno uključenje;
AC - Alternate Current: naizmjenična struja;
ODS: operator distributivnog sistema;
DS: distributivni sistem električne energije;
DC - Direct current: jednosmjerna struja;
EES: elektroenergetski sistem;
EEO: elektroenergetski objekt
ET: energetski transformator;
IEC: internacionalni energeski standardi;
ZUDS: zaštitni uređaj diferencijalne struje;
KPK: kablovska priključna kutija;
ME: mala elektrana;
MRO: mjerno - razvodni orman;
MTK: mrežna trofrekventna komanda;
NMT: naponski mjerni transformator;
NN: niski napon;
OPS: operator prenosnog sistema;
PS: prenosni sistem električne energije;
RAE: regulatorna agencija za energetiku;
RTK: radio trofrekventna komanda;
SKS: samonosivi kablovski snop;
SMT: strujni mjerni transformator;
SN: srednji napon;
THD: vrijednost faktora ukupnoga harmonijskog izobličenja;
TS: transformatorska stanica;
VN: visoki napon.

Značenje izraza

Član 7

(1) Izrazi upotrijebljeni u ovim pravilima imaju značenje utvrđeno Zakonom.

(2) U smislu ovih pravila koriste se izrazi koji imaju sljedeće značenje:

1) **vanredne okolnosti** su nepredvidljivi prirodni događaji koji imaju karakter elementarnih nepogoda (poplave, potresi, požari, olujni vjetrovi), kao i druge okolnosti koje proglasi nadležni organ (opšta nestašica električne energije, neposredna ratna opasnost i dr.);
2) **vanredni pregled** je pregled koji se vrši u slučaju izuzetno pogoršanih pogonskih uslova ili ukazane potrebe;
3) **opseg vrijednosti opterećenja:**
   a) za proizvodne jedinice: opterećenje između tehničkog minimuma i raspoložive snage proizvodne jedinice;
   b) za vodove: opterećenje koje određuje dozvoljeno termičko opterećenje provodnika;
   c) za energetske transformatore: opterećenje između praznog hoda i nazivne snage transformatora;
4) **gubici u distibutivnoj mreže** su razlika između preuzete i isporučene električne energije u distributivnom sistemu;
5) **distributivni centar upravljanja** je posebno organizovan dio CEDIS odgovoran za sadržaj naloga za manipulacije u vezi rada, pogona i upravljanja distributivnim sistemom;
6) **depeša** je saopšteno i obostrano zabilježeno i registrovano kratko i važno obavještenje, zahtjev ili odobrenje pogonskog značaja;
7) **dozvola za rad** je dokumenat koji CEDIS daje rukovodiocu radova nakon sprovođenja propisanih aktivnosti na obezbjeđenju mjesta rada;
8) **element distributivnog sistema** je oprema ili uređaj, odnosno skup opreme ili uređaja koji čine dio distributivnog sistema sa specifičnim funkcijama u distribuciji električne energije, kao što su: podzemni ili nadzemni elektroenergetski vod (dalekovod, vod, kabal), energetski transformator, sabirnica, prekidač, rastavljač i dr;
9) **energetski vod** je zajednički naziv za nadzemni i podzemni vod;
10) **energetsko postrojenje - transformatorska stanica, odnosno razvodno postrojenje** je objekat namijenjen za transformaciju, odnosno razvođenje elektricne energije;
11) **energetski objekat** je objekat u kojem se vrši jedna ili više tehnoloških funkcija proizvodnje, prenosa, distribucije električne energije;
12) **fliker je** pojava koju zapaža ljudsko oko pri promjeni osvjetljenja rasvjetnog tijela. Pojava nastaje kao posljedica promjene određenog nivoa i frekvencije napona napajanja rasvjetnog tijela. Pojava se najčešće karakteriše s dva indeksa jačine:
    a) indeks jačine flikera kratkog trajanja (period 10 minuta), P_{st} ,
    b) indeks jačine flikera dugog trajanja (12 mjerenja P_{st} u periodu od 120 minuta), P_{lt}:

$$P_{lt} = \sqrt[3]{\frac{1}{12}\sum_{k=1}^{12} P_{stk}^3}$$

13) **Zakon** je zakon o energetici;
14) **isključenje** je radnja koju preuzima CEDIS radi odvajanja postrojenja i instalacija korisnika od distributivne mreže;
15) **Korisnik distributivnog sistema** je snabdjevač, proizvođač, kupac – samosnabdjevač, operator prenosnog sistema za potrebe sopstvene potrošnje i operator zatvorenog distributivnog sistema, koji za potrebe svojih kupaca ili neposredno preuzima električnu energiju iz DS.
16) **manipulacija** je svaka promjena uklopnog stanja elementa DS;
17) **mjerno mjesto** je mjesto na kome se mjeri preuzeta, odnosno predata električna energija i snaga;
18) **mjerni uređaji** je uređaji za mjerenje i registraciju elektične energije, snage i ostalih energetskih veličina koje karakterišu elektičnu energiju;

19) **mjerenja i ispitivanja** je skup radova i postupaka sa mjernim i ispitnim uređajima pomoću kojih se utvrđuju vrijednosti mjerenih veličina;
20) **mjesto priključenja** je spojno mjesto u kojem se priključak spaja na DS;
21) **mjesto primopredaje električne energije** je mjesto na kome se električna energija isporučuje iz, odnosno preuzima u distributivni sistem;
22) **nazivni napon** je napon kojim su mreža ili oprema označeni i u odnosu na koji se daju njihove karakteristike;
23) **nalog za rad** je dokumenat u kome je precizno definisan EEO DS i tačno mjesto rada, radni zadatak, osoba zadužena za obezbjeđenje mjesta rada i izvršioci, i isti se izdaje rukovodiocu radova;
24) **neplanirano održavanje je** proces koji se sastoji u popravkama objekata nakon iznenadnog nastanka kvara i kao posljedica potrebe za preduzimanjem hitnih mjera na objektu nakon utvrđivanja nekog nedostatka ili kvara;
25) **niskonaponska mreža** je mreža nazivnog napona do 1 kV;
26) **normalan pogon** je pogon pri kojem nijedan element distributivnog sistema nije ispao iz pogona zbog kvara i/ili preopterećenja;
27) **odobrena priključna snaga** je maksimalna jednovremena snaga iz saglasnosti za priključenje;
28) **obračunsko mjerno mjesto** je mjesto u mreži na kojem se mjeri količina električne energije i/ili snage koju korisnik preuzima i/ili isporučuje u mrežu;
29) **osiguranje mjesta rada** je skup radnji koje podrazumijevaju izvršenje manipulacija, primijenu određenih postupaka, korišćenje zaštitne opreme i sredstva lične i kolektivne zaštite u cilju spriječavanja nezgoda na radu;
30) **obavještenje o završetku radova** je formularni dokumenat kojim rukovodilac radova obavještava osobu zaduženu za obezbjeđenje mjesta rada da su radovi završeni;
31) **okidač** je elektromehanički sklop za uključenje i/ili isključenje rasklopnog uređaja;
32) **plan investicija** je plan izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih objekata i elemenata distributivnog sistema usklađen sa planovima razvoja distributivnog sistema;
33) **prekid isporuke** je stanje u kome nema isporuke električne energije i snage određenom korisniku ili grupi korisnika;
34) **preventivno održavanje** je planski proces koji se sprovodi na osnovu strategije održavanja;
35) **pregled** podrazumijeva periodičnu provjeru osnovnih parametara energetskih objekata u cilju utvrđivanja stanja i pogonske spremnosti energetskog objekta ili dijela objekta;
36) **radovi na održavanju** obuhvataju pregled, planirne intervencije i remont kao i povremenu kontrolu objekata i postrojenja, kompletnost i ažurnost tehničke, pogonske dokumentacije, kao i dokumentacije vezane za elektroenergetski objekat;
37) **rekonstrukcija, revitalizacija** je izvođenje građevinskih i drugih radova na postojećem distributivnom objektu kojima se mijenjaju konstruktivni elementi, tehničke karakteristike, poboljšava njegova funkcionalnost, mijenja namjena ili mijenjaju uslovi po kojima je izgrađen objekat. Rekonstrukcijom se smatraju i radovi kojima se znatno oštećeni objekat, dovodi u stanje prije oštećenja ako je oštećenje nastalo usljed starosti objekta ili kao poslj edica prirodnih nepogoda;
38) **remont** su radovi održavanja u većem obimu koji se izvode periodično na osnovu utvrđenog stanja tokom periodičnog pregleda ili prema uputstvima proizvođača, a koji imaju za cilj da se većim opravkama i zamjenama dotrajalih djelova, u granicama pogonskih potreba održi energetsko postrojenje u tehnički ispravnom stanju, a preduzete radnje nemaju karakter rekonstrukcije;
39) **rukovodilac radova** je odgovorno stručno lice kome je povjereno da sa ekipom ili samostalno izvrši rad ili nadzor nad radom u/na elektroenergetskom objektu DS;
40) **saglasnost za priključenje** je upravni akt koji, u skladu sa Zakonom i drugim propisima, izdaje CEDIS, na osnovu koga se vrši priključenje objekta na distributivni sistem električne energije;
41) **srednjenaponska mreža** je mreža nazivnog napona 10 kV, 20 kV, i 35 kV;
42) **havarija** je kvar većeg obima koji je doveo do bitnog poremećaja funkcije ili znatnog oštećenja objekta ili elemenata distributivnog sistema;
43) **Ugovorena snaga** je snaga sadržana u ugovoru o priključenju kod korisnika kod kojih se snaga mjeri, koja ne može biti veća od odobrene u saglasnosti za priključenje;
44) Ugovor o pristupu je neformalni ugovor koji se odnosi na korisnike koji se vode u evidenciji CEDIS.

II OPŠTI USLOVI ZA KORIŠĆENJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA

Obaveze i prava CEDIS-a

Član 8

(1) CEDIS je dužan da:

1) održava, unapređuje i razvija distributivni sistem električne energije u cilju obezbjeđenja pouzdanog, sigurnog i efikasnog snabdijevanja (napajanja) svih korisnika, uz poštovanje uslova zaštite životne sredine;
2) održava i razvija informaciono-komunikacione tehnologije u skladu sa potrebama razvoja, upravljanja i nadzora distributivnog sistema;
3) ugrađuje mjerne uređaje na mjestima preuzimanja i isporuke električne energije, uz redovno održavanje i kontrolisanje istih;
4) prati kvalitet usluge i isporučene električne energije u distributivni sistem, radi neprekidnosti i sigurnosti snabdijevanja;
5) na javan i transparentan način nabavlja električnu energiju za pokrivanje distributivnih gubitaka;
6) održava priključak, ukoliko je isti predat u osnovno sredstvo CEDIS ili su CEDIS i korisnik zaključili ugovor o održavanju;
7) utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema i trogodišnji investicioni plan;
8) utvrdi platformu za razmjenu podataka koje prikuplja i posjeduje CEDIS i utvrdi elektronski format putem kojeg se vrši razmjena podataka između CEDIS, korisnika sistema i drugih korisnika podataka;
9) vodi baze podataka vezane za obavljanje licencirane djelatnosti;
10) obezbjedi zaštitu povjerljivih informacija dobijenih neposredno ili posredno tokom realizacije ugovora;
11) na odgovarajući i nediskriminatoran način vrši razmjenu informacija kojima raspolaže u svojim bazama podataka, sa učesnicima na tržištu električne energije, uz obezbjeđenje zaštite povjerljivih informacija u skladu sa zakonom;
12) zainteresovnim licima obezbijedi javnost i dostupnost podataka o mogućnostima korišćenja distributivnog sistema;
13) svim korisnicima distributivnog sistema obezbijedi kvalitetnu uslugu distribucije električne energije u skladu sa važećim tehničkim propisima i pravilima;
14) obezbijedi mjerne podatke radi izrade konačnog obračuna potrošnje krajnjeg korisnika nakon svake promjene snabdjevača električne energije;
15) omogući objektivan, transparentan i nediskriminatoran pristup distributivnoj mreži svim korisnicima distributivnog sistema u skladu sa Zakonom i ovim pravilima;
16) donese rješenje o odbijanju pristupa distributivnom sistemu u slučajevima propisanim Zakonom i podnosiocu zahtjeva dostavi obavještenje o mjerama koje su potrebne i koje sprovodi na unapređenju distributivnog sistema;
17) odlučuje po zahtjevima za priključenje, povećanje ili smanjenje priključne snage u rokovima propisanim Zakonom, izdaje saglasnosti za priključenje i zaključuje ugovore o priključenju;
18) odredi visinu naknade za priključenje na DS ili povećanje priključne snage postojećeg objekta u skladu sa metodologijom za utvrđivanje naknada za priključenje na distributivni sistem električne energije;
19) izvede priključak i opremi mjerno mjesto za krajnje korisnike u skladu sa saglasnošću za priključenje i zaključenim ugovorom;
20) obezbijedi da se obračun i ispostavljanje faktura/računa za korišćenje DS vrši na ekonomičan i efikasan način;
21) dostavlja sva obavještenja namijenjena korisnicima distributivnog sistema;
22) priključi objekte korisnika na distributivni sistem u skladu sa saglasnošću za priključenje i ugovorom o priključenju;
23) očitava mjerne uređaje na mjestima preuzimanja i isporuke električne energije i dostavlja mjerne podatke;
24) prati nivo povratnog uticaja na distributivni sistem;
25) utvrdi tipske profile potrošnje kupaca priključenih na distributivni sistem i svakom kupcu dodijeli odgovarajući profil;

26) na prigodan način obavještava korisnike distributivnog sistema o planiranim radovima i obustavama isporuke električne energije;
27) rješava prigovore krajnjih korisnika na način i u rokovima propisanim zakonom i podzakonskim aktima, te provodi odgovarajuće postupke po prigovoru, odnosno žalbi krajnjih korisnika u skladu sa zakonima i pravilima;
28) plati eventualne finansijske kompenzacije snabdjevaču, po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdijevanja i dokumentovano utvrđene odgovornosti CEDIS, u skladu sa Zakonom, uz pružanje dokaza da je snabdjevač izvršio isplatu štete prema krajnjem kupcu;
29) vodi urednu evidenciju o ograničenjima i prekidima napajanja električnom energijom iz koje se mogu utvrditi razlozi i trajanje ograničenja ili prekida;
30) postupa u skladu sa zakonom propisanim mjerama i ovim pravilima;
31) obustavi isporuku električne energije i isključi objekte krajnjeg korisnika ukoliko krajnji korisnik postupa suprotno zakonu, pravilima i zaključenim ugovorima;
32) primjenjuje tarifne stavove za korišćenje distributivnog sistema koje utvrdi Agencija;
33) obezbijedi korisnicima distributivnog sistema jasne i precizne informacije o uslovima pružanja usluga, a naročito u odnosu na pristup distributivnom sistemu koje obuhvataju tehničke, ugovorene i raspoložive kapacitete;
34) dostavi obavještenje krajnjem korisniku/proizvođaču u slučaju privremenog isključenja sa distributivne mreže u skladu sa ovim pravilima;
35) postupa na način i u rokovima propisanim pravilima za promjenu snabdjevača;
36) obezbjedi jednostavnu dostupnost cjenovnika svojih usluga svim korisnicima distributivnog sistema;
37) organizuje prijem reklamacija i prigovora kupaca i korisnika sistema i obezbjeđuje i nediskriminatorno odlučivanje, na način i u rokovima utvrđenim zakonom i licencom;
38) vodi registar prigovora i žalbi kupaca i korisnika sistema zajedno sa pripadajućom dokumentacijom i donesenim odlukama;
39) zahtijeva prije priključenja na distributivni sistem, od korisnika, dostavu atesta o ispravnosti instalacija kao i ostale dokumentacije u skladu sa ovim pravilima;
40) donese pravilnik o načinu dostavljanja podataka i informacija OPS, drugim energetskim subjektima i učesnicima na tržištu električne energije koji su neophodni za njihov rad;
41) izvještava Agenciju u skladu sa Zakonom i propisima koje donosi Agencija.

(2) CEDIS ima pravo na:

1) raskid ugovora o priključenju u slučajevima propisanim Zakonom, ovim pravilima i ugovorom o priključenju;
2) nesmetani pristup mjernim uređajima i opremi u svrhu ugradnje i plombiranja, očitavanja stanja, zamjene, kontrole i isključenja;
3) upravljanje elektroenergetskim postrojenjima korisnika distributivnog sistema na način propisan ovim pravilima;
4) vršenje provjere prekoračenja odobrene priključne snage u skladu sa ovim pravilima;
5) preuzimanje u vlasništvo tehnički ispravnog priključka kada mu to krajnji korisnik ponudi u skladu sa Zakonom;
6) naplatu korišćenja distributivne mreže u skladu sa utvđenim cijenama i tarifama za korišćenje distributivnog sistema;
7) naplatu troškova održavanja priključaka na distributivnom sistemu koji nijesu u njegovom vlasništvu;
8) odgovarajući i nediskriminatoran način da vrši razmjenu informacija o krajnjim korisnicima sa snabdjevačem uz obezbjeđenje zaštite povjerljivih informacija u skladu sa zakonom;
9) utvrđivanje neovlašćene potrošnje električne energije i preduzimanje mjera u cilju njenog otklanjanja, obračuna i naplate u skladu sa Zakonom, pravilima kojima se uređuje postupka otkrivanja, utvrđivanja i sprečavanja neovlašćenog korišćenja električne energije i metodologijom kojom se uređuje način obračuna i naplate neovlašćeno preuzete električne energije;
10) ograničenje i obustavu isporuke električne energije i isključenje krajnjeg korisnika sa distributivne mreže ukoliko krajnji korisnik postupa suprotno Zakonu, ovim pravilima i zaključenim ugovorima;
11) obustavu isporuke električne energije ukoliko kupac bez opravdanog razloga odbije zaključivanje ugovora o priključenju i/ili izmjene postojećeg ugovora o priključenju zbog izmijenjenih zakonskih i podzakonskih

propisa koji se ne mogu neposredno primjenjivati i za čiju je primjenu potrebno zaključivanje ugovora odnosno izmjene postojećeg ugovora;
12) ugovoranje izuzetaka od standardnog kvaliteta isporučene električne energije u skladu sa ovim pravilima;
13) na raspolaganje svim raspoloživim kapacitetima elemenata distributivnog sistema, bez obzira na vlasništvo, ukoliko se ne ugrožava kvalitet snabdijevanja električnom energijom vlasnika infrastrukture i postojećih korisnika, i ukoliko je CEDIS sa vlasnikom infrastrukture zaključio predugovor odnosno ugovor o otkupu, u skladu sa Zakonom;
14) priključi novog korisnika distributivnog sistema na infrastrukturu koja nije u vlasništu CEDIS ukoliko se ne ugrožava kvalitet snabdijevanja električnom energijom vlasnika infrastrukture i postojećih korisnika i ukoliko je CEDIS, u skladu sa Zakonom, zaključio predugovor odnosno ugovor o otkupu infrastrukture, sa vlasnikom;
15) korisniku koji ne zaključi ugovor ili odbije da zaključi ugovor o priključenju ili privremeni ugovor o priključenju, obustavi isporuku električne energije.

Prava i obaveze snabdjevača

Član 9

(1) Snabdjevač je dužan da:
1) dostavi CEDIS licencu za snabdijevanje električnom energijom, izvod iz Centralnog registra privrednih subjekata, identifikacione brojeve (PIB, PDV i JMBG), podatke o sjedištu, adresi, kontakt licu, dokaz o članstvu u balansnoj grupi;
2) zaključi ugovor o korišćenju distributivnog sistema električne energije sa CEDIS,
3) plati CEDIS korišćenje distributivnog sistema, u skladu sa Zakonom i ugovorom o korišćenju distributivnog sistema električne energije;
4) primjenjuju tarife za korišćenje distributivnog sistema u skladu sa podacima primljenim od CEDIS;
5) u ugovorenom roku plate CEDIS fakturisane iznose za korišćenje distributivnog sistema;
6) održavaju i razvijaju informaciono - komunikacione tehnologije u skladu sa platformom za razmjenu podataka koje utvrđuje CEDIS;
7) obezbijedi zaštitu povjerljivih informacija dobijenih od CEDIS neposredno ili posredno tokom realizacije ugovora;
8) na odgovarajući i nediskriminatoran način, vrše razmjenu informacija kojima raspolaže u svojim bazama podataka sa CEDIS;
9) dostavljaju CEDIS klasifikovane prigovore i zahtjeve sa podacima na osnovu kojih se može precizno utvrditi odgovornost CEDIS i opravdanost prigovora krajnjih korisnika, kao i blagovremeno obavještavati krajnjeg korisnika;
10) informiše krajnje kupce o svim pravilima i medodologijama koje utvrđuje CEDIS, a odobrava Agencija, kao i o njihovim izmjenama;
11) dostavi obavještenje CEDIS u slučaju privremene odjave krajnjeg kupca;
12) obavijesti krajnje korisnike o prekidu ili ograničenju isporuke električne energije zbog planiranih radova na elektroenergetskim objektima;
13) plati CEDIS eventualne finansijske kompenzacije po osnovu prekoračenja snage iz ugovora o korišćenju distributivnog sistema.

(2) Snabdjevač ima pravo na:
1) pristup distributivnom sistemu radi snabdijevanja krajnjih kupaca električnom energijom;
2) izgradnju direktnog voda u slučajevima i na način propisan zakonom i podzakonskim aktima, uz prethodnu saglasnost Agencije;
3) korišćenje podataka koji se odnose na krajnjeg kupca a koji su u posjedu CEDIS uz obezbjeđenje zaštite povjerljivih informacija u skladu sa zakonom, opštim uslovima za snabdijevanje električnom energijom, ovim pravilima i drugim relevantnim podzakonskim aktima koje je odobrila Agencija;
4) podnošenje zahtjeva CEDIS za obustavu isporuke električne energije u objektu kupca koji ne izvršava obaveze po ugovoru o snabdijevanju električnom energijom, u slučajevima i na način propisanim Zakonom i ovim pravilima;

5) eventualne finansijske kompenzacije od CEDIS, po osnovu neispunjavanja minimuma kvaliteta snabdijevanja od strane operatora sistema u skladu sa Zakonom a na osnovu utvrđene odgovornosti CEDIS, uz pružanje dokaza da je izvršio isplatu štete prema krajnjem kupcu.

Prava i obaveze krajnjih kupaca

Član 10

(1) Krajnji kupac ima pravo:

1) na objektivan, transparentan i nediskriminatoran pristup distributivnom sistemu, u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
2) na priključenje svog objekta i uređaja na DS, kada za to postoje tehnički i energetski uslovi u skladu sa Zakonom i tehničkim pravilma i propisima;
3) na smanjenje i povećanje ranije odobrene priključne snage u skladu sa podzakonskim aktima;
4) na kategoriju potrošnje u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima;
5) da prenese tehnički ispravan priključak u vlasništvo CEDIS u skladu sa zakonom i ovim pravilima;
6) na dodatne usluge održavanja priključaka koji je u njegovoj svojini a koji nijesu sadržani u cijenu za korišćenje distributivnog sistema uz plaćanje naknade CEDIS u skladu sa cjenovnikom;
7) da zahtijevaju provjeru ispravnosti mjernih uređaja, te ostalih tehničkih i mjernih podataka;
8) da zahtijeva od CEDIS odnosno snabdjevača privremeno isključenje sa distributivnog sistema u skladu sa ovim pravilima;
9) da podnese prigovor, odnosno žalbu u vezi postupanja CEDIS, a u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima.

(2) Krajnji kupac je dužan da:

1) podnese zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje u skladu sa Zakonom i ovim pravilima, i postupi po uslovima iz saglasnosti prije priključenja novih objekata ili promjene namjene objekta ili priključne snage;
2) prije zaključenja ugovora o priključenju, dostavi CEDIS pogonsko uputstvo za složenije energetske objekte u svom vlasništvu;
3) zaključi ugovor o priključenju na DS, sa CEDIS i ugovor o snabdijevanju električnom energijom, sa snabdjevačem;
4) omogući CEDIS nesmetan pristup mjernim uređajima, instalacijama i mjestu priključka u svrhu očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta ili obustave isporuke energije u slučajevima neovlašćenog korišćenja električne energije ili neplaćanja računa za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
5) omogući CEDIS nesmetan pristup do i na nepokretnostima na kojima se nalaze ili grade energetski objekti, radi izvođenja radova na izgradnji, održavanju, kontroli ispravnosti objekata, uređaja, postrojenja ili opreme i izvođenja drugih neophodnih radova;
6) radi obezbjeđenja nesmetanih tokova električne energije, CEDIS-u omogući korišćenje opreme, koja je u njegovom vlasništvu, a koja je potrebna za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i da održava tu infrastrukturu u funkcionalnom stanju, u skladu sa Zakonom;
7) održava priključak u njegovom vlasništvu ili zaključi ugovor o održavanju;
8) koristi električnu energiju samo za vlastite potrebe;
9) koristi električnu energiju i snagu u skladu sa zaključenim ugovorima i ovim pravilima;
10) obavijesti CEDIS o svim promjenama, uključujući eventualne kvarove na priključku i mjernim uređajima, na način i u rokovima u skladu sa pravilima i zaključenim ugovorima;
11) nadoknadi štetu koju učini nedozvoljenim radnjama propisanim zakonom;
12) omogući CEDIS korišćenje raspoloživih kapaciteta elemenata distributivnog sistema u njihovom vlasništvu, ukoliko se ne ugrožava kvalitet snabdijevanja električnom energijom korisnika, pod uslovom da je CEDIS sa vlasnikom zaključio predugovor odnosno ugovor o otkupu predmetne infrastrukture u skladu sa Zakonom;
13) omogući CEDIS priključenje novog korisnika distributivnog sistema na infrastrukturu u njegovom vlasništvu, ukoliko se ne ugrožava kvalitet snabdijevanja električnom energijom korisnika i ukoliko je

CEDIS, u skladu sa Zakonom, zaključio predugovor odnosno ugovor o otkupu infrastrukture, sa vlasnikom.

Prava i obaveze proizvođača električne energije priključenih na DS

Član 11

(1) Proizvođač električne energije ima pravo:

1) na objektivan, transparentan i nediskriminatoran pristup DS, u skladu sa zakonom i podzakonkim aktima;
2) na priključenje svojih elektroenergetskih objekata, kada za to postoje tehnički i energetski uslovi, u skladu sa Zakonom i tehničkim pravilima i propisima;
3) na privremeno priključenje proizvodnog objekta za potrebe probnog rada, u skladu sa zakonima i podzakonskim aktima;
4) da sa CEDIS zaključi ugovor o priključenju na DS i ugovor o korišćenju DS u skladu sa Zakonom i ovim pravilima.

(2) Proizvođač električne energije je dužan da:

1) podnese zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje, u skladu sa ovim pravilima, i postupi po izdatim uslovima iz saglasnosti;
2) prije zaključenja ugovora o priključenju, dostavi CEDIS pogonsko uputstvo za energetske objekte u svom vlasništvu;
3) prije početka korišćenja distributivnog sistema, zaključi ugovor o priključenju na distributivni sistem, ugovor o snabdijevanju električnom energijom i ugovor o korišćenju distributivnog sistema;
4) omogući CEDIS nesmetan pristup mjernom mjestu u svrhu očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja i izmještanja mjernih mjesta ili obustave isporuke energije u slučajevima neovlašćenog korišćenja energije ili neplaćanja računa za isporučenu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
5) omogući CEDIS nesmetan pristup do i na nepokretnostima na kojima se nalaze ili grade energetski objekti, radi izvođenja radova na izgradnji, održavanju, kontroli ispravnosti objekata, uređaja, postrojenja ili opreme i izvođenja drugih neophodnih radova;
6) radi obezbjeđenja nesmetanih tokova električne energije, CEDIS omogući korišćenje opreme, koja je u njegovom vlasništvu, a koja je potrebna za funkcionisanje distributivnog sistema i da održava tu infrastrukturu u funkcionalnom stanju;
7) snosi troškove održavanja priključka ukoliko isti nije prenesen u vlasništvo CEDIS;
8) koristi električnu energiju samo za vlastite potrebe, preko mjernih uređaja, bez mogućnosti preprodaje iste ili omogućavanja drugom krajnjem kupcu bez odobrenja CEDIS napajanje preko svojih instalacija;
9) koristi električnu energiju i snagu u skladu sa zaključenim ugovorima;
10) obavijesti CEDIS o svim promjenama, uključujući eventualne kvarove na priključku i mjernim uređajima, na način i u rokovima u skladu sa pravilima i zaključenim ugovorima;
11) nadoknadi štetu koju učine nedozvoljenim radnjama propisanim Zakonom;
12) omogući CEDIS korišćenje raspoloživih kapaciteta elemenata distributivnog sistema u njihovom vlasništvu, ukoliko se ne ugrožava kvalitet snabdijevanja električnom energijom korisnika, i ukoliko je CEDIS, u skladu sa Zakonom, zaključio predugovor odnosno ugovor o otkupu infrastrukture, sa vlasnikom;
13) omogući CEDIS priključenje novog korisnika distributivnog sistema na infrastrukturu u njihovom vlasništvu, ukoliko se ne ugrožava kvalitet snabdijevanja električnom energijom korisnika, i ukoliko je CEDIS, u skladu sa Zakonom, zaključio predugovor odnosno ugovor o otkupu infrastrukture, sa vlasnikom;
14) plati eventualne finansijske kompenzacije CEDIS po osnovu prekoračenja snaga iz ugovora o korišćenju distributivnog sistema električne energije;
15) po zahtjevu CEDIS, u zavisnosti od pogonskih karakteristika postrojenja i uređaja korisnika, ugradi i stavi na raspolaganje CEDIS opremu koja će omogućiti neophodan vid daljinskog upravljanja rasklopnom opremom, stalni daljinski nadzor nad energetskim veličinama bitnim za vođenje DS ili ugradnju komunikacionih uređaja za primanje pogonskih naloga CEDIS.

Standardne usluge

Član 12

(1) Standardne usluge koje pruža CEDIS su usluge čiji su troškovi pružanja obuhvaćeni naknadama za korišćenje sistema i naknadama za priključenje, u skladu sa podzakonskim aktima koje regulišu ovu oblast.

(2) Standardne usluge koje puža CEDIS kroz obavljanje djelatnosti distribucije električne energije su:

1) razvoj i izgradnja distributivnog sistema radi stvaranja uslova za zadovoljavanje opravdanih zahtjeva korisnika za električnom energijom, pouzdanošću i sigurnošću isporuke;
2) održavanje distributivnog sistema u skladu sa zakonom i ovim pravilima;
3) stvaranje pretpostavki za priključenje novih korisnika na mrežu;
4) vođenje pogona distributivnog sistema u normalnim, poremećenim i vanrednim stanjima prema načelima sigurne i pouzdane isporuke električne energije;
5) osiguranje i praćenje kvaliteta isporuke električne energije;
6) ponovno uspostavljanje napajanja korisnika nakon poremećaja ili raspada sistema;
7) isključenje i ponovno uključenje korisnika u hitnim slučajevima;
8) standardno upravljanje potrošnjom i vremenima potrošnje prema metodologiji za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena;
9) usklađivanje pogona distributivnog sistema sa prenosnim i drugim sistemima;
10) preuzimanje električne energije od povlašćenih proizvođača priključenih na DS;
11) zaključivanje formularnih ugovora u skladu sa zakonom i ovim pravilima;
12) praćenje ostvarenja ugovora, prestanka ugovora i sprovođenje raskida formularnih ugovora u skladu sa zakonom i ovim pravilima;
13) ugovaranje promjena u odnosu na osnovne formularne ugovore u skladu sa zakonom i ovim pravilima;
14) sklapanje i praćenje ostvarenja ugovora o samoočitanju brojila sa određenim krajnjim kupcima;
15) dugotrajna mjerenja i analiza kvaliteta električne energije na poseban zahtjev korisnika-uslovno, ako se zahtjev korisnika pokaže opravdanim;
16) standardne usluge iz oblasti mjerenja su date u pravilima kojima se reguliše mjerenje u distributivnom sistemu električne energije.

Nestandardne usluge

Član 13

(1) Nestandardne usluge su usluge CEDIS čije plaćanje nije obuhvaćeno naknadama za korišćenje DS i naknadama za priključenje, već se obračunavaju u skladu sa cjenovnikom za pružanje nestandardnih usluga, koje utvrđuje CEDIS a odobrava Agencija.

(2) Nestandardne usluge koje pruža CEDIS a koje ne proizilaze iz obavljanja djelatnosti distribucije električne energije su:

1) izrada elaborata o priključenju na DS, kada je to potrebno;
2) pribavljanje propisanih saglasnosti i odobrenja, izrada potrebne investiciono-tehničke dokumentacije za priključak (projekti, revizija projekata, elaborate i sl.);
3) vođenje stručnog nadzora na izvođenju priključka kada priključak ne izvodi operator distribucije,
4) potrebna ispitivanja i obavljanje drugih poslova, u skladu sa propisima, radi priključenja objekta kada priključenje ne izvodi operator distribucije,
5) osiguranje kvaliteta isporuke bolje od standardne;
6) upravljanje tarifama na poseban zahtjev korisnika;
7) upravljanje energetskim objektima koji su u vlasništvu korisnika, na poseban zahtjev korisnika;
8) upravljanje opterećenjem na poseban zahtjev korisnika;
9) mjerenje i ispitivanje postrojenja i instalacija korisnika ili proizvođača prije priključenja na mrežu, ili po posebnom zahtjevu nakon priključenja;
10) mjerenje i izvještavanje o kvalitetu napona i kvalitetu isporuke prema zahtjevu korisnika, ako se zahtjev korisnika pokaže neopravdanim;

11) mjerenje faktora snage (cosf) prema zahtjevu korisnika;
12) različite pojedinačne usluge prema zahtjevu korisnika na priključku i obračunskom mjernom mjestu (na primjer, zamjena uložaka glavnog osigurača, zamjena limitatora, aktiviranje limitatora nakon djelovanja i sl.);
13) isključenja ili uključenja prema zahtjevu krajnjeg kupca ili snabdjevača;
14) isključenja ili uključenja zbog neplaćanja obaveza CEDIS,
15) isključenje korisnika u pratnji osoba za fizičku zaštitu;
16) dugotrajna mjerenja i analiza kvaliteta električne energije na poseban zahtjev korisnika-uslovno, ako se zahtjev korisnika pokaže neopravdanim;
17) Nestandardne usluge iz oblasti mjerenja su date u pravilima kojima se reguliše mjerenje u distributivnom sistemu električne energije.

III UGOVORI

Član 14

Odnosi između CEDIS, korisnika DS i drugih subjekata na tržištu električne energije, uređuju se ugovorima.

Formularni ugovori (tipski obrasci)

Član 15

(1) CEDIS je dužan da sačini formularne ugovore kojima se reguliše:
1) priključenje na distributivni sistem, sa korisnicima sistema;
2) korišćenje distributivnog sistema, sa korisnicima sistema;
3) korišćenje distributivnog sistema, sa snabdjevačem u ime krajnjih kupaca;
4) nabavka električne energije za pokrivanje gubitaka u distributivnom sistemu, sa ponuđačima na tržištu;

(3) CEDIS je dužan da objavi obrasce formularnih ugovora na svojoj internet stranici.

Ugovor o priključenju na distributivni sistem električne energije

Član 16

(1) Nakon dostavljanja pisanog obavještenja o ispunjenosti uslova, od strane podnosioca zahtjeva, CEDIS u roku od 15 dana ispituje ispunjenost uslova iz saglasnosti za priključenje i, ako su uslovi ispunjeni, zaključuje ugovor o priključenju na distributivni sistem električne energije.
(2) Ako CEDIS utvrdi da podnosilac zahtjeva nije ispunio uslove iz saglasnosti za priključenje, u roku od 15 dana posebnim aktom sa navođenjem uslova koje treba da ispuni obavještava podnosioca zahtjeva.
(3) Ako su ispunjeni svi uslovi iz saglasnosti za priključenje CEDIS sa korisnikom zaključuje ugovor o priključenju na DS.
(4) Ugovor o priključenju iz stava 3 ovog člana zaključuje se u pisanoj formi i naročito sadrži:
1) podatke o ugovornim stranama;
2) predmet ugovora, broj i datum zaključenja ugovora;
3) naziv i adresu objekta koji se priključuje na DS;
4) broj i datum saglasnosti za priključenje;
5) podatke o odobrenoj (priključnoj) i ugovorenoj snazi;
6) vlasništvo, prava i obaveze ugovornih strana u odnosu na priključak;
7) tehničke i eksploatacione karakteristike objekta;
8) način i uslove rada sistema;
9) specifikaciju mogućih negativnih povratnih uticaja ugrađenih uređaja;
10) prava i obaveze u vezi kvaliteta električne energije;
11) način mjerenja električne energije;
12) mjere zaštite na radu u normalnim uslovima i uslovima poremećaja rada sistema;
13) mjere zaštite u održavanju objekata;

14) obaveze, rokove i način međusobnog obavještavanja;
15) odgovornosti u slučaju nepoštovanja ugovora;
16) način rješavanja žalbi i prigovora;
17) trajanje ugovora i uslove za produženje ugovora;
18) prava i obaveze u slučaju prestanka ugovora;
19) po potrebi, detaljno uputstvo o manipulacijama u distributivnom sistemu i na strani korisnika koje sadrži:
    a) spisak ovlašćenih lica,
    b) redosljed potrebnih manipulacija,
    c) određivanje načina pristupa uređajima koji su smješteni na posjedu korisnika, i
    d) razgraničenje nadležnosti.
20) visinu naknade i način plaćanja za priključenje ili za povećanje priključne snage;
21) po potrebi, uputstva u vezi razmjene podataka i zahtjeva za operativno postupanje.

Ugovor o korišćenju distributivnog sistema električne energije

Član 17

(1) Ugovor o korišćenju distributivnog sistema električne energije zaključuje se u pisanoj formi i u zavisnosti od energetskog subjekta koji zaključuje ugovor sa CEDIS, naročito sadrži:
1) podatke o ugovornim stranama;
2) predmet ugovora, broj i datum zaključenja ugovora;
3) broj i datum saglasnosti za priključenje i ugovora o priključenju;
4) energetske veličine odobrene u saglasnosti za priključenje;
5) mjesto isporuke/prijema električne energije, mjesto i način mjerenja;
6) adresu, rok i način dostave obavještenja ako korisnik distributivnog sistema to zahtijeva;
7) izuzetke od standardnog kvaliteta isporuke električne energije;
8) mogućnost ugovaranja veće sigurnosti u napajanju od standardne sigurnosti;
9) nivo dopuštenog povratnog uticaja na DS;
10) upravljanje elektroenergetskim postrojenjima korisnika distributivnog sistema od strane CEDIS;
11) održavanje priključaka;
12) nesmetani pristup CEDIS u svrhu ugradnje i plombiranja mjernih uređaja, očitavanja stanja mjerila, zamjene mjernih uređaja i opreme, te kontrolu mjernih uređaja i opreme;
13) uredno očitanje mjernih uređaja i dostavljanje podataka snabdjevaču radi obračuna;
14) obavještenja korisnicima distributivnog sistema prije početka planiranih radova na održavanju distributivne mreže;
15) tarifne stavove za korišćenje distributivnog sistema koje utvrđuje Agencija;
16) obavještavanje korisnika distributivnog sistema o promjenama cijena i tarifa za korišćenje DS;
17) obračunski period;
18) plaćanje korišćenja DS u skladu sa cijenama i tarifama za korisnike DS, prema obračunu iskazanom na dostavljenom računu;
19) obračun kamate u skladu sa propisima;
20) izuzetke u isporuci električne energije u skladu sa propisanim restriktivnim mjerama, u slučaju većih poremećaja u snabdijevanju električnom energijom;
21) razloge obustave isporuke električne energije;
22) način obustave isporuke električne energije;
23) privremenu odjavu korisnika sa mjesta priključenja u skladu sa ovim pravilima;
24) obavještavanje korisnika u slučaju privremenog isključenja objekta korisnika sa distributivne mreže;
25) obavezu i opis efikasnog postupanja, na način i u rokovima propisanim za promjenu snabdjevača;
26) obezbjeđenje mjernih podataka radi izrade konačnog obračuna potrošnje krajnjeg korisnika nakon svake promjene snabdjevača električne energije;
27) izvještavanje, razmjenu podataka i povjerljivost informacija odnosno određenih podataka dobijenih neposredno ili posredno tokom realizacije ugovora;
28) višu silu;
29) način dostavljanja snabdjevaču prigovora krajnjih korisnika za koje je isti nadležan;

30) način rješavanja žalbi i prigovora;
31) mogućnost ugovaranja arbitraže;
32) period važenja ugovora;
33) uslove i način raskida ugovora.

(2) Ugovor o korišćenju distributivnog sistema električne energije koji CEDIS zaključuje sa snabdjevačem pored podataka iz stave 3 ovog člana sadrži i odredbe vezane za:
1) omogućavanje snabdjevaču korišćenja podataka krajnjeg korisnika uz obezbjeđenje zaštite povjerljivih informacija u skladu sa zakonom;
2) obavještavanje CEDIS u slučaju privremene odjave krajnjeg kupca sa mjesta priključenja;
3) obustavu isporuke električne energije od strane CEDIS objektu krajnjeg kupca na zahtjev snabdjevača u slučajevima i na način propisan Zakonom i ovim pravilima;
4) postupanje po prigovorima krajnjih kupaca, dostavljanje CEDIS zahtjeva za koje je nadležan, kao i blagovremeno obavještavanje krajnjeg korisnika po zahtjevima CEDIS;
5) omogućavanje CEDIS razmjene informacija o krajnjim kupcima uz obezbjeđenje zaštite povjerljivih podataka u skladu sa zakonom;
6) primjenu cijena i tarifa za korišćenje distributivnog sistema, u skladu sa podacima primljenim od CEDIS, uz odvojeno iskazivanje na računima;
7) plaćanje CEDIS fakturisanih iznosa za korišćenje distributivnog sistema, u skladu sa ugovorom;
8) količinu i ugovorenu snagu za isporuku električne energije kao i ugovornu kaznu za slučaj odstupanja;
9) uslove i način raskida ugovora.

Raskid ugovora o priključenju na distributivni sistem

Član 18

(1) Ugovor o priključenju na distributivni sistem može se raskinuti na zahtjev jedne ugovorne strane u slučaju da druga ugovorna strana ne ispunjava obaveze iz ugovora.
(2) Postupak za raskid ugovora pokreće se pisanim obavještenjem o namjeri raskida.
(3) Ugovor se smatra raskinutim po isteku roka od 60 dana od dana prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana, ukoliko ugovorna strana koja ne ispunjava svoje obaveze ne počne da ih ispunjava ili ne dokaže da je do nemogućnosti ispunjenja došlo usled dejstva više sile.
(4) Korisnik sa kojim je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na zaključivanje novog ugovora o priključenju nakon otklanjanja razloga zbog kojih je ugovor raskinut.
(5) U slučaju raskida ugovora o priključenju CEDIS će obavijestiti nadležnog snabdjevača u roku od tri dana od dana raskida ugovora.

Raskid ugovora o korišćenju distributivnog sistema

Član 19

(1) Ugovor o korišćenju distributivnog sistema može se raskinuti:
1) na zahtjev jedne ugovorne strane u slučaju da druga ugovorna strana ne ispunjava obaveze iz ugovora;
2) u slučaju raskida ugovora o snabdijevanju;
3) u slučaju raskida ugovora o priključenju.
(2) Postupak za raskid ugovora pokreće se pisanim obavještenjem o namjeri raskida.
(3) Ugovor se smatra raskinutim po isteku roka od tri dana od dana prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana.

IV ISPORUKA ELKTRIČNE ENERGIJE

Sigurnost isporuke električne energije

Član 20

(1) CEDIS je u okviru svojih nadležnosti, je obavezan da obezbijedi kontinuiranu, pouzdanu i kvalitetnu isporuku električne energije, u skladu sa Zakonom i ovim pravilima.
(2) Korisnik DS dužan je da preduzme odgovarajuće mjere kako bi osigurao zaštitu vlastitih postrojenja i instalacija od posljedica prekida isporuke električne energije.
(3) CEDIS je dužan da u slučaju prekida isporuke električne energije u najkraćem mogućem roku uspostaviti napajanje.
(4) Ukoliko CEDIS procijeni da će prekid isporuke električne energije trajati duže od dva sata dužan je o procijenjenom trajanju prekida obavijestiti korisnike DS putem sredstava javnog informisanja i/ili svoje internet stranice.
(5) Prekidi isporuke električne energije smatraju se planiranim ukoliko su najavljeni u skladu sa ovim Pravilima, u suprotnom smatraju se neplaniranim.
(6) U slučaju neophodnih radova i/ili potrebe priključenja novih korisnika DS, CEDIS može, uz prethodnu najavu korisnicima distributivnog sistema privremeno prekinuti isporuku/preuzimanje električne energije, pri čemu ti prekidi ne smiju trajati duže nego što je navedeno u najavi, a sve u skladu sa odredbama ovih Pravila.

Uslovi kvaliteta

Član 21

(1) CEDIS je obavezan da, svoja postrojenja održava u stanju koje obezbjeđuje pouzdanu, sigurnu i kvalitetnu isporuku električne energije korisnicima distributivnog sistema.
(2) Električna energija koja se isporučuje krajnjem korisniku treba da zadovoljava uslove kvaliteta u pogledu visine napona, talasnog oblika sinusoide napona, frekvencije, broja i trajanja prekida u napajanju električnom energijom, u skladu s Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke električne energije
(3) CEDIS je dužan na pisani zahtjev korisnika DS, dostaviti izvještaj o kvalitetu napona na mjestu preuzimanja/predaje električne energije u skladu s Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke električne energije.
(4) CEDIS je dužan da trajno održava i poboljšava nivo kvaliteta isporuke električne energije na mjestu preuzimanja/predaje električne energije u skladu s Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke električne energije, ovim pravilima i ostalim relevantnim propisima.
(5) Korisnik DS koji zahtjeva nivo kvaliteta viši od utvrđenog u Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke električne energije, dužan je platiti stvarne troškove povećanja nivoa kvaliteta isporuke električne energije koje utvrđuje CEDIS.
(6) Odredbe o obavezama i odgovornostima CEDIS vezane za kvalitet isporuke električnom energijom ne primjenjuju se u slučaju nastanka više sile ili vanrednog događaja.

Dozvoljena odstupanja napona

Član 22

(1) Odstupanje od nominalnog napona na mjestu isporuke električne energije, krajnjem kupcu priključenom na DS srednjeg napona (35, 20 i 10 kV), može da bude u pravilu do ±10 % od nominalnog napona (Un) ,
(2) Odstupanje od nominalnog napona na mjestu isporuke električne energije, na distributivnoj mreži niskog napona, može da bude u granicama od ±10 nominalnog napona (Un)
(3) Izuzetno, ako usljed kvara na elektroenergetskim objektima proizvođača, CEDIS ili kvara na energetskim postrojenjima OPS na koje je priključen DS, prouzrokovanog višom silom, nije moguće uspostaviti normalno uklopno stanje i naponske prilike distributivne mreže date u prethodnim stavovima ovog člana, dozvolje-

na su i veća odstupanja od nazivnog napona. Ovakva odstupanja dozvoljena su samo za vrijeme trajanja posljedica više sile, o čemu će CEDIS na prikladan način obavijestiti korisnike distributivnog sistema.

(4) Krajnji kupac čija je tehnologija posebno osjetljiva na poremećaje u napajanju električnom energijom, može ugovoriti posebne uslove napajanja električnom energijom, ili obezbijediti vlastito rezervno napajanje, ako je to neophodno.

(5) Nominalni naponi distributivne mreže su definisani standardom MEST EN 50160.

Prekomjerno preuzeta reaktivna energija/snaga i viši harmonici

Član 23

(1) Krajnji kupac čiji uređaji uzimaju iz distributivne mreže veću reaktivnu energiju nego što to odgovara prosječnom faktoru snage (cosf=0,95), obavezan je izvršiti odgovarajuću kompenzaciju reaktivne snage u cilju smanjenja prekomjernog preuzimanja reaktivne energije iz distributivne mreže.

(2) Ukoliko krajnji korisnik preuzima veću reaktivnu energiju nego što to odgovara prosječnom faktoru snage (cosf=0,95) istu plaća u skladu sa važećom Metodologijom koju utvrđuje Agencija.

(3) Proizvođač električne energije priključen na DS, obavezan je koristiti reaktivnu energiju, prema uslovima iz saglasnosti za priključenje. Ukoliko ipak u pojedinim režimima rada elektrane preuzima reaktivnu energiju iz distributivne mreže veću nego što mu je odobreno saglasnošću za priključenje, istu plaća po važećim tarifnim stavovima za korisnike distrbutivnog sistema.

(4) Proizvođač električne energije, čiji su proizvodni objekti priključeni na DS, obavezan je proizvodnju/potrošnju reaktivne energije prilagoditi stvarnim potrebama sistema, odnosno održavanju napona i optimalnih energetskih tokova u sistemu, odnosno striktno se pridržavati uslova i režima rada, propisanih od strane CEDIS.

(5) Ako krajnji korisnik ne izvrši odgovarajuću kompenzaciju reaktivne snage, CEDIS će mu poslati upozorenje za izvršenje kompenzacije i svođenje harmoničke distorzije u propisane granice u roku koji utvrđuje CEDIS, po kojem je korisnik dužan postupiti.

Prigovor korisnika distributivnog sistema na kvalitet napona električne energije

Član 24

(1) Ako korisnik distributivnog sistema podnese CEDIS pisani prigovor na kvalitet napona, CEDIS će izvršiti mjerenja i dostaviti korisniku pisani izvještaj o rezultatima mjerenja na mjestu priključenja korisnika na DS u roku propisanim Pravilima o minimumu standarda kvaliteta usluge.

(2) Ako se utvrdi da je prigovor neosnovan, troškove mjerenja snosi korisnik distributivnog sistema, a ako je prigovor osnovan troškove mjerenja snosi CEDIS.

(3) Ako korisnik distributivnog sistema dostavi izvještaj ovlašćene institucije o rezultatima mjerenja kvaliteta napona, CEDIS će prihvatiti rezultate ili postupiti na način opisan u stavovima (1) i (2) ovog člana.

(4) Ako se utvrdi da je prigovor osnovan, CEDIS će u skladu sa Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električne energije, obezbjediti propisan kvalitet napona.

Standardi i rokovi za uspostavljanje kvaliteta električne eneregije

Član 25

(1) CEDIS je obavezan da kroz adekvatna ulaganja u izgradnju i razvoj distributivnog sistema radi na usklađivanju kvaliteta isporučene električne energije sa nacionalnim standardom MEST EN 50160 za javne distributivne mreže i Pravilima o minimumu standarda kvaliteta usluge koje utvrđuje Agencija.

(2) Do potpune primjene relevantnih standarda iz tačke 1, primjenjivaće se odredbe o kvalitetu propisane Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električne energije.

(3) Kvalitet električne energije se mjeri na mjestima preuzimanja i predaje (isporuke), a za kvalitet je odgovoran onaj ko predaje (isporučuje) električnu energiju.

(4) CEDIS je obavezan da na pisani zahtjev korisnika distributivnog sistema dostavi dokaz o kvalitetu isporučene električne energije.

V PLANIRANJE RAZVOJA DISTRIBUTIVNOG SISTEMA

Član 26

(1) Planiranje razvoja DS vrši se u skladu sa Zakonom i Pravilima za izradu i praćenje realizacije desetogišnjeg plana razvoja distributivnog sistema električne energije.
(2) Planiranje razvoja distributivnog sistema obuhvata sve objekte i postrojenja srednjeg (35 kV i 10 kV) i niskog (0,4 kV) napona.
(3) Planiranje razvoja se zasniva na praćenju i modelovanju tehničkih karakteristika i topologije mreže i opterećenjima mreže po elementima i naponskim novoima.
(4) Planiranje mora biti zasnovano na jasno definisanim kriterijumima.
(5) Planiranje se odvija u rokovima propisanim zakonskim i podzakonskim aktima.

Metodologija planiranja

Član 27

Metodologija planiranja razvoja distributivnog sistema obuhvata:

1) Definisanje prikupljanja ulaznih podataka
2) smjernice planiranja;
3) Izradu modela distributivne mreže potrebnog za tehničke i ekonomske analize;
4) Određivanje optimalnih uklopnih stanja (šema) distributivnog sistema kako bi gubici po svim osnovama bili što manji, uz očuvanje sigurnosti, pouzdanosti i kvaliteta snabdijevanja korisnika;
5) Izradu planova razvoja distributivnog sistema u kratkoročnom i dugoročnom periodu uz sagledavanje kasnijeg razvoja;
6) Identifikaciju mogućih tehničkih i/ili ekonomskih ograničenja u distributivnoj mreži i načina i mogućnosti njihovog otklanjanja;
7) Izbor najpovoljnijeg scenarija za realizaciju planova razvoja.

Ciljevi planiranja

Član 28

(1) CEDIS vrši djelatnost od javnog interesa i u tom smislu planira i odgovoran je za razvoj distributivnog sistema, u skladu sa Zakonom o energetici, Strategijom razvoja energetike, Akcionim planom, Zakonom o uređenju prostora i izgradnji objekata i ovim Pravilima, pri čemu je dužan da:
    1) obezbijedi uslove za siguran, efikasan i kvalitetan rad distributivnog sistema;
    2) blagovremeno obezbijedi dovoljne kapacitete mreže koji će zadovoljiti realne potrebe postojećih korisnika distributivnog sistema za povećanje snage i potrošnje električne energije;
    3) obezbijedi dovoljne kapacitete distributivnog sistema za realne potrebe priključenja novih korisnika na distributivni sistem;
    4) obezbijedi dinamiku izgradnje i rekonstrukcije distributivnog sistema na način koji će zadovoljiti potrebe korisnika za električnom energijom, obezbijedi razvoj distributivnog sistema u skladu sa urbanističkim planovima, kao i da obezbijedi normalan pogon distributivnog sistema.
(2) Prilikom planiranja razvoja distributivnog sistema, CEDIS mora voditi računa o:
    1) pružanju usluga za distribuciju električne energije u skladu sa Zakonom;
    2) upotrebi sistema do tehnički i ekonomski opravdanih granica;

3) odabiru strategije razvoja prema tehnoekonomski optimalnim rješenjima;
4) ispunjavanju uslova propisanih standardima;
5) poštovanju propisa o zaštiti na radu, zaštite od požara, zaštite životne okoline; i
6) poštovanju propisa za kvalitet isporuke električne energije.

(3) CEDIS je dužan da, u skladu sa promjenama potrošnje, koje su uzrokovane priključenjem novih korisnika i zahtjevima za povećanje snage postojećih, ažurira i preispituje usvojene planove razvoja.

Član 29

(1) CEDIS planove razvoja bazira na:
1) Planovima razvoja za sopstvene potrebe unapređenja sistema;
2) Planovima razvoja koje donose državni organi i organi lokalnih samouprava.

(2) Planovi razvoja državnih organa su:
1) Prostorni plan Države;
2) Strategija razvoja energetike i Akcioni plan
3) Državne studije o planiranju prostora posebnih namjena;

(3) Prostorni planovi lokalnih samouprava su;
1) Lokalni detaljni urbanistički planovi i Generalne urbanističke razrade lokalnih samouprava;
2) Lokalne studije o lokaciji za prostore posebnih namjena;
3) druga planska dokumentima lokalnih samouprava od opšteg društvenog interesa i značaja.

Vrste planova

Član 30

CEDIS je dužan da:
1) utvrdi desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema koji se ažurira svake pete godine i dostavi Agenciji (u daljem tekstu Agencija) na davanje saglasnost najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi, usklađen sa:
   - Strategijom razvoja energetike i Akcionim planom, uzimajući u obzir projekte budućih elektrana i projekte korišćenja energije iz obnovljivih izvora;
   - planom razvoja prenosnog sistema;
   - lokalnim energetskim planovima i drugim planskim dokumentima;
   - sopstvenim planovima razvoja i unapređenja sistema.
2) prema potrebama korisnika sistema, a u skladu sa prostorno-planskim dokumentima, utvrdi trogodišnji investicioni plan koji ažurira svake godine i dostavi Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi, a koji sadrži:
   - investicije za koje je već donijeta odluka; i
   - nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno.

Član 31

Pri izradi planova iz člana 30 ovih Pravila, CEDIS je dužan da:
1) procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti;
2) utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera;
3) uzme u obzir upravljanje opterećenjem.

Opšti uslovi za koncipiranje distributivnog sistema

Član 32

(1) Prilikom planiranja razvoja distributivnog sistema, CEDIS je dužan da korisnicima obezbijedi:
   1) kvalitet električne energije i nivo sigurnosti rada distributivne mreže, koji su utvrđeni propisima Agencije i ovim Pravilima;
   2) vrši stalno unapređenje nivoa kvaliteta električne energije i/ili sigurnosti napajanja. CEDIS i korisnici obezbjeđuju adekvatno planiranje sa odgovarajućim tehničkim rješenjima prema posebno ugovorenim uslovima.

(2) CEDIS je dužan da distributivni sistem planira i izgrađuje na način koji će obezbijediti njegovu prilagodljivost izmijenjenim uslovima u odnosu na pretpostavljene, obezbjeđujući širok ospeg ulaznih parametara, etapnu izgradnju na način koji će obezbijediti njegovu lakšu dogradnju, odnosno ugradnju novih elemenata u izgrađeni dio sistema.

(3) CEDIS je dužan da utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti DS, uključujući dinamiku realizacije utvrđenih mjera

(4) Distributivni sistem se koncipira na način koji će zadovoljiti sljedeće uslove i zahtjeve:
   1) bezbjednost funkcionisanja;
   2) kvalitet električne energije;
   3) sigurnost napajanja;
   4) ekonomičnost;
   5) zaštitu životne sredine;
   6) fleksibilnost;
   7) upravljivost;
   8) uvažavanje i unapređenje postojećeg stanja.

Bezbjednost funkcionisanja

Član 33

Planiranje razvoja DS se koncipira tako da se zadovolje uslovi bezbijedne realizacije plana razvoja, održavanja i eksploatacije DS.

Kvalitet

Član 34

(1) Elementi distributivnog sistema u postrojenju korisnika moraju biti izgrađeni i podešeni tako da, dok su u pogonu, nemaju uticaja na kvalitet električne energije u distributivnom sistemu ili kod drugog korisnika sistema, kao i da ne dolazi do neželjenih uticaja prilikom mjerenja, prenosa signala i drugih informacija.

(2) CEDIS je dužan da kvalitet električne energije uskladi sa Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom koja u skladu sa Zakonom utvrđuje Agencija.

(3) Korisnik je dužan da svede na najmanju mjeru pojavu svih negativnih povratnih uticaja (flikeri, propadi napona, viši harmonici, asimetrije, druge pojave koje izazivaju smetnje u komunikacionom i informacionom sistemu opreratora distributivnog sistema) u tački priključka na distributivni sistem. Ukoliko korisnik sistema u razumnom roku koji odredi CEDIS ne otkloni negativne povratne uticaje na distributivni sistem i/ili druge korisnike sistema, CEDIS će raskinuti Ugovor o priključenju i takvog korisnika isključiti sa mreže.

(4) U toku normalnog radnog režima DS, naponske prilike se moraju održavati u sledećim granicama:
   1) frekvencija napona u opsegu od 49.5 – 50.5 Hz;
   2) dozvoljeni opseg napona, prema tabeli T.1 (čl.44 stav 6).

Sigurnost

Član 35

(1) Sigurnost napajanja se obezbeđuje tako što se tehnička rješenja biraju na osnovu analize pouzdanosti koja obuhvata vjerovatnoću kvarova, visinu šteta zbog neisporučene električne energije i stepen neprihvatljivosti prekida isporuke.

(2) Sigurnost napajanja CEDIS utvrđuje koristeći se:
   1) kriterijumom sigurnosti "n-1", propisan u članu 44 ovih Pravila i držanjem optimalnog broja rezervnih elemenata mreže i automatizacijom procesa rada (sistem daljinskog upravljanja)
   2) praćenjem i kontrolom tokova snaga i kapaciteta elemenata sistema;
   3) analizom kratkih spojeva u sistemu i pouzdanosti elemenata sistema;
   4) analizom strujnih opterećenja elemenata sistema (nadzemni vodovi, kablovi, transformatori,…) u normalnom i poremećenom režimu rada sistema;
   5) analizom usklađenosti i pouzdanosti zaštita i prekidačkih elemenata;
   6) praćenje kapacitivnih struja zemljospoja usled širenja konzuma i blagovremeno planiranje u smislu sekcionisanja ili uzemljenja neutralne tačke;
   7) praćenjem nastalih šteta usled ispada, troškova održavanja i upoređenjem sa novim investicijama po tim osnovima rukovodeći se kriterijumom ekonomičnosti.
   8) i drugim relevantnim podacima.

(3) Radi obezbeđenja sigurnosti napajanja CEDIS planira i držanje optimalnog broja rezervnih elemenata mreže.

Podaci i podloge za planiranje

Član 36

Podaci i podloge za planiranje su:
1) podaci o potrošnji električne energije u prethodnom periodu;
2) podaci o preuzetoj električnoj energiji u prethodnom periodu;
3) podaci o mjerenjima;
4) Strategija razvoja energetike i Akcioni plan
5) prostorni i drugi urbanistički planovi
6) državne i lokalne studije o lokaciji
7) demografski podaci;
8) podaci o mreži;
9) podaci o novim korisnicima;
10) podaci o postojećem stanju DS.

Član 37

Podaci o potrošnji električne energije u prethodnom periodu su:
1) ukupna potrošnja na konzumnom području ili njegovim djelovima sa strukturom (po naponskim nivoima, vremenu potrošnje i po grupama potrošnje);
2) prostorna raspodjela potrošnje po TS svih naponskih nivoa i po naseljima;
3) vršne snage i protekle aktivne i reaktivne energije po TS 110/X kV i 35/10 kV;
4) vršne snage, aktivne i reaktivne energije korisnika čije je vršno opterećenje veće od 150 kW ili godišnja potrošnja veća od 300.000 kWh.

Član 38

Podaci o preuzetoj električnoj energiji u prethodnom periodu su:

1) vršne snage aktivne i reaktivne energije na mjestima preuzimanja iz prenosne mreže;
2) podaci o proizvodnji elektrana priključenih na DS.

Član 39

Podaci o mjerenjima su:

1) struje po izvodima i trafo poljima, napon sabirnica za TS110/X kV i 35/X kV (dispečerska mjerenja);
2) vrijednosti napona i struja po TS X/0,4 kV u godišnjim periodima visokih opterećenja;
3) vrijednosti kapacitivne struje galvanski povezane 35 kV i 10 kV mreže na traforenoima na kojima se vrši pogon sa izolovanom neutralnom tačkom;
4) evidentirani broj prorada prekidača, ispada transformatora, dalekovoda i drugih elemenata sistema.

Član 40

Urbanistički i demografski podaci su:

1) prostorni i drugi urbanistički planovi sa dinamikom realizacije;
2) državne i lokalne studije o lokaciji;
3) drugi planovi od opšteg društvenog interesa;
4) demografski podaci;
5) broj stanovnika i domaćinstava po naseljima prema prethodnim popisima;
6) planirani broj stanovnika za period izrade plana razvoja DS, ako se njime raspolaže;
7) planovi toplifikacije i gasifikacije.

Član 41

Podaci o mreži su:

1) ažurne karte sa svim trafostanicama 110/X kV, 35/10 kV i vodovima napona 35 kV i 10 kV, po mogućnosti na digitalizovanim, georeferenciranim kartama područja u odgovarajućoj razmjeri;
2) karakteristike vodova i TS;
3) jednopolne šeme i dispozicije TS;
4) uklopne šeme mreže za normalan pogon pri vršnom opterećenju;
5) tokovi snaga;
6) kapacitivne struje galvanski povezane 35 kV i 10 kV mreže na traforeonima gdje se vrši pogon sa izolovanom neutralnom tačkom;
7) snage kratkih spojeva;
8) procjene vijeka trajanja elemenata mreže;
9) podaci o događajima na mreži;
10) jedinične cijene elemenata mreže za planski period;
11) jedinične cijene gubitaka za planski period;
12) procjene prosječnih troškova održavanja za sve vrste objekata.

Član 42

Podaci o novim korisnicima distributivnog sistema čije se priključenje očekuje u planskom periodu su:

1) Odobrene-priključne snage iz saglasnoti za priključenje i ugovorene snage;
2) nedostajući elektroenergetski objekti čijom izgradnjom bi se stvorili uslovi za izdavanje novih rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje;
3) podaci o planiranim objektima iz prostorno-planske dokumentacije.

Član 43

Proizvođač električne energije povezan na DS i drugi korisnik čije je vršno opterećenje veće od 150 kW ili mu je godišnja potrošnja veća od 300.000 kWh, dužan je do kraja juna tekuće godine, dostaviti CEDIS podatke potrebne za planiranje razvoja DS, i to:

1) predviđenu godišnju proizvodnju/potrošnju i vršnu snagu za narednih pet godina;
2) plan promjene obima proizvodnje ili tehnološkog procesa koji utiču na potrošnju električne energije;
3) plan ugradnje uređaja za kompenzaciju reaktivne energije.

Tehnički kriterijumi za planiranje razvoja

Član 44

(1) Pri planiranju distributivnog sistema, kriterijum dozvoljenog strujnog opterećenja je osnovni tehnički kriterijum rada mreže, pri čemu u normalnom pogonu nijedan od elemenata mreže ne smije biti opterećen iznad opterećenja za koje je dati element projektovan pomnožen sa faktorom iskorišćenja elementa.
(2) Faktor iskorišćenja elementa je odnos između maksimalnog opterećenja koje se javlja u normalnom pogonu i opterećenja za koje je dati element projektovan. Faktor iskorišćenja elementa se definiše strategijom i studijom razvoja mreže u zavisnosti od izbora oblika mreže i načina rezerviranja
(3) Pri planiranju se analizira i rad mreže u poremećenom pogonu, pri čemu se može računati sa trajno dozvoljenim strujnim opterećenjima. Trajno dozvoljena strujna opterećenja su maksimalne vrijednosti struja, pri kojima neće doći do narušavanja svojstava materijala
(4) Planiranje razvoja mora uvažiti i podatke iz prethodnog perioda eksploatacije (npr. broj prorada prekidača, amortizacija vodova i njihovo stanje, pouzdanost i dr.
(5) Distributivni sistem treba da bude planiran tako da u svim etapama razvoja i pri svim opterećenjima između maksimalnih i minimalnih, vrijednost napona ostane u okviru unaprijed određenih granica
(6) Dozvoljena odstupanja napona iznad i ispod naznačene vrijednosti za potrebe planiranja data su u tabeli T.1.

Tabela: T.1

Naznačeni napon mreže	Minimalni napon u normalnom pogonu	Minimalni napon u poremećenom pogonu	Maksimalan napon u normalnom pogonu
kV	kV	kV	kV
35	33.25	31.5	38
10	9.5	9	10.7
0.4/0.231	0.36/0.208	0.36/0.208	0.42/0.242

(7) Kriterijum sigurnosti "n-1" (kriterijum jednostrukog ispada) podrazumijeva da jednostruki ispad elementa DS ne dovodi do narušavanja normalnog pogona DS.
(8) Razvoj srednjenaponske mreže 35 kV i 10 kV se planira uz poštovanje kriterijuma "n-1" tamo gdje je to ekonomski opravdano s obzirom na gustinu potrošnje električne energije. U ostalim slučajevima mreža se planira radijalno. Na zahtjev korisnika mreže se planira prema kriterijumu (n-1), u kojem slučaju troškove snosi korisnik mreže.
(9) Kod niskonaponske mreže se ne primjenjuje kriterijum "n-1"
(10) Ostali tehnički kriterijumi koji predstavljaju obavezu CEDIS, a proističu iz pravilnika o tehničkim normativima koji tretiraju ovu problematiku.

Desetogodišni plan razvoja distributivnog sistema

Član 45

(1) U desetogodišnjem planu razvoja se razrađuje izabrana optimalna varijanta razvoja distributivnog sistema za planski period od 10 godina, koji u pravilu sadrži:

1) opis postojećeg stanja;
2) prognozu vršne snage i potrošnje električne energije;
3) pregled objekata svih naponskih nivoa planiranih za izgradnju i rekonstrukciju po godinama;
4) pregled opreme pratećih sistema: daljinskog upravljanja, upravljanja potrošnjom, telekomunikacija, informacione opreme i drugog sa dinamikom ugradnje;
5) poseban elaborat o neophodnosti izgradnje ili rekonstrukcije elektroenergetskih objekata operatora prenosnog sistema električne energije koji utiču na razvoj DS;

(2) CEDIS usaglašava svoj desetogodišnji plan razvoja sa planom razvoja prenosnog sistema

(3) CEDIS usaglašava svoj desetogodišnji plan razvoja sa srednjoročnim planovima razvoja susjednih distributivnih sistema

(4) CEDIS utvrđuje desetogodišnji plan razvoja do kraja jula mjeseca u godini koja prethodi desetogodišnjem periodu za koji se plan utvrđuje

(5) Na zahtjev zainteresovanih lica, CEDIS im dostavlja desetogodišnji plan razvoja

(6) Desetogodišnji plan razvoja predstavlja osnovu za izradu godišnjih planova investicija

(7) Desetogodišnji plan razvoja je javni dokument dostupan u elektronskoj formi na web strani CEDIS ili na zahtjev korisnika.

(8) Izlazne rezultate desetogodišnjeg plana razvoja čine prije svega:
1) obim i dinamika izgradnje DS, potrebna sredstva za investicije i razvoj DS, uz odgovarajući tabelarni i, po mogućnosti, grafički prikaz;
2) pregled TS110/X kV i 35/X kV predviđenih za izgradnju i rekonstrukciju sa potrebnim sredstvima po godinama i konzumnim područjima;
3) pregled vodova 35 kV i 10 kV predviđenih za izgradnju i rekonstrukciju sa potrebnim sredstvima po godinama i konzumnim područjima;
4) pregled broja TS X/0,4 kV po tipovima predviđenim za izgradnju i rekonstrukciju sa potrebnim sredstvima po godinama i konzumnim područjima;
5) pregled dužina vodova 0,4 kV po tipovima predviđenim za izgradnju i rekonstrukciju sa potrebnim sredstvima po godinama i konzumnim područjima;

(9) Desetogodišnji plan razvoja distributivnog sistema se ažurira u petoj godini važenja plana i dostavlja Agenciji na odobravanje.

Trogodišnji investicioni plan DS

Član 46

(1) Prema potrebama korisnika sistema, a u skladu sa prostorno-planskim dokumentima, desetogodišnjim planom i u skladu sa dinamikom realizacije, CEDIS je u obavezi da utvrdi trogodišnji investicioni plan koji ažurira svake godine i dostavlja Agenciji na saglasnost najkasnije do 1. jula godine koja prethodi prvoj godini perioda na koji se plan odnosi.

(2) Trogodišnji investicioni plan razvoja CEDIS usaglašava sa Operatorom prenosnog sistema.

Član 47

(1) Trogodišnji investicioni plan DS-a sadrži:
1) investicije za koje je već donijeta odluka;
2) nove investicije koje treba izvršiti u naredne tri godine za svaku godinu pojedinačno.

(2) Prilikom izrade trogodišnjih investicionih planova CEDIS je dužan da:
1) procijeni potencijal za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti u objektima distributivnog sistema i specificira ciljeve za povećanje energetske i ekonomske efikasnosti;
2) utvrdi konkretne mjere i ulaganja za uvođenje ekonomski isplativih poboljšanja energetske efikasnosti distributivnog sistema, uključujući i dinamiku realizacije mjera;
3) uzme u obzir i upravljanje opterećenjem.

Izvještavanje o realizaciji investicionog plana

Član 48

CEDIS, najkasnije 30 dana od isteka kvartala dostavlja Agenciji kvartalni i najkasnije do 1. marta tekuće za prethodnu godinu, godišnji izvještaj o realizaciji odobrenih investicionih ulaganja.

VI KATEGORIJE KUPACA

Član 49

(1) Prema naponu na mjestu predaje električne energije i odobrenoj priključnoj snazi, kupci se dijele na:
   1) kupce kod kojih se snaga mjeri
   2) kupce kod kojih se snaga ne mjeri
(2) Kupci kod kojih se snaga mjeri su:
   1) kupci na 35 kV naponskom nivou
   2) kupci na 10 kV naponskom nivou
   3) kupci na 0,4 kV niskom naponu sa odobrenom priključnom snagom većom od 34,5 kW.
(3) Kupci kod kojih se snaga ne mjeri su kupci na 0,4 kV naponskom nivou sa odobrenom priključnom snagom 34,5 kW ili manjom.

Gubici u transformaciji i postojeći indirektni kupci

Član 50

(1) Kod kupaca kod kojih se električna energija ne mjeri na mjestu predaje, već na naponu nižeg ili višeg reda od napona predaje, izmjerena količina električne energije uvećana, odnosno smanjena za gubitke u vodovima i transformaciji, obračunava se prema tarifnim stavovima koji važe za napon mjesta predaje.
(2) Ako se preko mjernih uređaja jednog kupca, koji je priključen na visoki ili srednji napon, snabdijeva električnom energijom drugi postojeći kupac (indirektni kupac), potrošnja električne energije kupca priključenog na visoki ili srednji napon, kod kojeg su smješteni mjerni uređaji, umanjuje se prilikom obračunavanja za količinu energije i snage koja je predata indirektnom kupcu.

Član 51

(1) CEDIS će izdati saglasnost za promjenu kategorije potrošnje kupcu iz stava 1 člana 50, ako je kupac vlasnik energetske infrastrukture i ako infrastruktura isključivo služi za napajanje njegovih objekata.
(2) Način obračuna gubitaka u transformaciji kod promjene kategorije potrošnje utvrđuje se ugovorom o priključenju.
(3) U slučaju otkupa infrastrukture CEDIS može odrediti drugo mjesto priključenja i kategoriju potrošnje.

VII PRIKLJUČENJE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM ELEKTRIČNE ENERGIJE

Opšti uslovi za priključenje

Član 52

(1) Uslovi za priključenje utvrđuju se u skladu sa Zakonom, propisima kojima se uređuju tehnički normativi za izgradnju, pogon, održavanje i zaštitu elektroenergetskih objekata i postrojenja, odnosno instalacija i ovim pravilima.
(2) Uslovi za priključenje objekata treba da omoguće da CEDIS obezbijedi adekvatan rad DS uz nenarušavanje uslova korišćenja DS postojećim i novim korisnicima uz obezbjeđenje sigurne i kvalitetne isporuke električne energije.

(3) Uslovima za priključenje na DS se utvrđuju:
1) minimum tehničkih, konstruktivnih, organizacionih i operativnih uslova i obaveza koje moraju zadovoljiti korisnici koji su već priključeni na distributivni sistem ili koji zahtijevaju priključenje na distributivni sistem;
2) dodatni uslovi i obaveze koji mogu biti neophodni za siguran rad distributivnog sistema, u pojedinačnim slučajevima;
3) procedure koje CEDIS sprovodi kako bi osigurao usaglašenost sa propisanim kriterijumima, kao uslov za odobrenje priključenja korisnika na distributivni sistem;
4) uslovi i obaveze za izgradnju i operativno upravljanje jednog ili više priključaka na distributivni sistem. Uslovi i obaveze su propisani u skladu sa tehničkim pravilima koja uvažavaju savremena tehnološka dostignuća, odnosno u skladu sa osnovnim direktivama i preporukama o radu distributivnih sistema.

(4) Korisnik može podnijeti zahtjev CEDIS za pružanje kvaliteta električne energije i usluga većih od onih koji su definisani ovim pravilima.

(5) CEDIS u skladu sa zahtjevom iz stava 4 ovog stava i mogućnostima sistema podnosiocu zahtjeva utvrđuje posebne uslove u saglasnosti za priključenje.

Principi

Član 53

(1) Tehnički uslovi za priključenje na DS primjenjuju se na sve korisnike distributivnog sistema, bez obzira na to da li priključak koriste za preuzimanje ili predaju električne energije.

(2) Tehnički uslovi se definišu na osnovu sljedećih kiterijuma:
1) novi ili izmijenjeni postojeći priključak korisnika na distributivni sistem ne smije izazvati negativne uticaje na distributivni sistem na bilo kojeg korisnika sistema;
2) korisnici distributivnog sistema se tretiraju na jednak, nediskriminatorni način, u granicama kapaciteta DS i u skladu sa tehničkim pravilima.

(3) CEDIS može da odbije pristup distibutivnom sistemu u nedostatku kapaciteta.

(4) CEDIS može da odbije ili ograniči pristup sistemu ako bi odobravanje pristupa distributivnom sistemu, u zahtijevanom obimu, moglo da dovede u pitanje pružanje javnih usluga iz člana 88 Zakona.

(5) Uslovi za priključenje korisnika na distributivni sistem čine osnovu za izradu tehničke dokumentacije, izdavanje saglasnosti za priključenje i zaključivanje ugovora o priključenju.

Nedostatak kapaciteta

Član 54

(1) Nedostatak kapaciteta u DS postoji ako je:
1) napon na mjestu priključenja izvan granica propisanih u članu 44 stav 6 ovih pravila;
2) opterećenje elemenata sistema iznad granica propisanih u stavu 2 tačka 2 ovog člana;
3) ograničenje konstruktivnog karaktera;
4) vrijednost struje zemljospoja iznad propisanih granica.

(2) Nedostatak kapaciteta se utvrđuje proračunom i/ili mjerenjem i postoji kada je:
1) mjerenjem odgovarajućim mjernim uređajem (kontinualno u toku sedam uzastopnih dana) u periodima koji iznose najmanje 5% ukupnog vremena mjerenja ili proračunom (kada nema mjerenje), utvrđeno da je napon u elektrodistributivnom sistemu kod krajnjih korisnik sistema izvan propisanog nivoa, a problem se ne može riješiti na ekonomski prihvatljiv način, kao što je promjena granica napajanja na mreži susjednih trafo reona, poboljšanje faktora snage ugradnjom kondezatorskih baterija ili optimizacija regulacije napona u elektrodistributivnoj mreži, vodeći računa da u vrijeme minimalnih opterećenja ne dođe do pojave nedozvoljeno visokih napona;
2) zbir maksimalnog postojećeg i traženog vršnog opterećenja, pri optimalnom uklopnom stanju, dostigne vrijednost 5% nižu od vrijednosti pri kojoj se mora izvršiti zamjena ili povećanje kapaciteta postojećeg energetskog objekta.
3) preopterećenost pojedinih energetskih objekata, pa se mora izvršiti njihova zamjena, i računaju se prema sljedećim formulama:

a) za energetski transformator:

$$P_d = 1.0 nergetS_n$$

gdje je:
Pd – aktivna snaga ET u kW;
Sn – prividna snaga ET u kVA.

b) za kablovski vod:

$$I_d = 1.0 a I_n$$

c) za nadzemni vod:

$$I_d = 1.0\ I_n$$

gdje je:
Id – dozvoljena struja;
In – nominalna struja.

4) nedostatak konstruktivne prirode, pod kojima se podrazumijevaju nedostajući izvodi sa pripadajućim elementima, nedostatak energetskih transformatora ili drugih elemenata, kao i ostali nedostaci u pripadajućim postrojenjima zbog kojih nije moguće priključiti korisnika;
5) povećanje vrijednosti struje zemljospoja iznad propisanih granica usljed eventualnog priključenja korisnika i potrebe promjene uzemljenja neutralne tačke pripadajućeg naponskog nivoa u tom slučaju

(3) U slučajevima iz stave 2 tač. 1, 2 i 3 ovog člana mjerenja i proračuni uzimaju u obzir važeće saglasnosti za priključenje izdate u prethodnom periodu.

Mjesto priključenja

Član 55

(1) CEDIS je dužan da odredi mjesto priključenja postrojenja i instalacija korisnika na DS.
(2) Mjesto priključenja postrojenja i instalacija korisnika na distributivni sistem, po pravilu, je na mjestu preuzimanja/isporuke električne energije.
(3) CEDIS je dužan da odredi uređaj za električno (galvansko) odvajanje instalacije objekta korisnika od sistema.
(4) U postupku za izdavanje saglasnosti za priključenje, na osnovu statistike pogonskih događaja, mjerenjem ili proračunom (ako nema mjerenja), CEDIS provjerava da li parametri elemenata DS zadovoljavaju tehničke uslove (dopuštena priključna snaga, struja kratkog spoja, način uzemljenja, pouzdanost, kvalitet napona i dr.) koji omogućavaju ispunjenje zahtjeva podnosioca.
(5) Ako tehnički i pogonski uslovi na priključnom mjestu odgovaraju parametrima u kojima instalacije i postrojenja korisnika mogu raditi prema navedenim uslovima, CEDIS će utvrditi odgovarajuće tehničko rješenje za priključak na DS. Korisnik daje CEDIS sve zahtijevane tehničke i pogonske podatke za određivanje i provjeru ispunjavanja uslova priključka na DS i sarađuje sa CEDIS pri iznalaženju optimalnog tehničkog rješenja.
(6) CEDIS provjerava uticaj postrojenja i opreme u objektu korisnika sistema čije se priključenje zahtijeva sa aspekta sigurnog pogona DS, uticaja na DS i bliske objekte, kao i povratne uticaje, da bi se mogao obezbijediti propisani kvalitet električne energije.
(7) Ako tehnički i pogonski uslovi u DS na obračunskom mjernom mjestu ne odgovaraju parametrima u kojima instalacije i postrojenja korisnika mogu raditi prema tehničkim zahtjevima i uslovima, u tom slučaju CEDIS predlaže mjere koje će omogućiti priključenje korisnika na DS, u skladu sa planom razvoja DS, Zakonom i ovim pravilima.
(8) Ako se zahtijeva izgradnja, pojačavanje DS ili posebne tehničke promjene u DS, tada CEDIS utvrđuje opseg i proceduru tih promjena, prema tehničkim propisima, standardima, Zakonom i ovim pravilima.

(9) Korisnik mora dimenzionisati svoju instalaciju i postrojenje prema zahtjevima utvrđenim ovim pravilima, kao i prema tehničkim preporukama i normama koje se temelje na načelima određivanja negativnoga povratnog djelovanja na DS (npr. emisija viših harmonijskih komponenti, flikeri, nesimetrije i sl.), a u skladu sa ovim pravilima.

(10) Sastavni dio zahtjeva za priključenje postrojenja korisnika sistema kod kojih upravljanje postrojenjem obavljaju radnici za koje je obavezno osposobljavanje i provjera znanja za upravljanje postrojenjem, moraju biti i odgovarajuća pogonska upustva. Pogonska upustva predlaže korisnik, a potvrđuje ih CEDIS.

(11) Pripadajuća prava, obaveze i nadležnosti u pogledu tehničkih zahtjeva, ekonomskih faktora i pravnih pitanja, CEDIS i korisnik sistema regulišu ugovorom o priključenju na DS. Ugovor o priključenju na DS zaključuje se između CEDIS i korisnika DS, u skladu sa ovim pravilima.

(12) Prava, obaveze i nadležnosti vezano za tehničke zahtjeve i ekonomske uslove korišćenja distributivne mreže regulišu se ugovorom o korišćenju DS. Ugovor o korišćenju DS, u ime i za račun krajnjih korisnika zaključuje sa CEDIS njihov snabdjevač.

(13) Priključenje na DS se vrši poslije zaključenja ugovora o snabdijevanju između snabdjevača i korisnika sistema.

Naknada za priključenje

Član 56

(1) Podnosilac zahtjeva za priključenje ili povećanje priključne snage, odnosno kapaciteta na distributivni sistem električne energije dužan je da plati naknadu za priključenje.

(2) Naknada iz stav 1 ovog člana propisana je metodologijom za utvrđivanje naknade za priključenje na DS, koju donosi CEDIS a odobrava Agencija, u skladu sa članom 180 Zakona.

Vrste priključaka

Član 57

Prema jednovremeno zahtijevanoj maksimalnoj snazi, te uticaju na DS i zaštitu životne sredine, priključci su podijeljeni na:

1) Standardni priključak:
   a) priključak objekta korisnika sistema na niskonaponsku mrežu čija je maksimalna odobrena snaga manja od 34.5 kW (3x50A);
   b) priključak objekta korisnika sistema na niskonaponsku mrežu čiji režim potrošnje ne može ugroziti kvalitet napajanja na pripadajućem području DS i
   c) priključak objekta korisnika sistema na niskonaponsku mrežu čija priključna oprema i uređaji i režim potrošnje električne energije ne mogu ugroziti standarde zaštite životne sredine.
2) Nestandardni priključak:
   a) priključak objekta korisnika sistema na niskonaponsku mrežu čija je maksimalna odobrena snaga 34.5 kW (3x50A) ili veća;
   b) priključak objekta korisnika sistema na mrežu 10kV ili mrežu 35kV;
   c) priključak objekta korisnika sistema čiji režim potrošnje može ugroziti kvalitet napajanja na pripadajućem području DS ili
   d) priključak objekta korisnika sistema čija priključna oprema i uređaji i režim potrošnje električne energije mogu ugroziti standarde zaštite životne sredine.

Nadležnosti projektovanja priključka i izvođenja priključka i priključenje na DS

Član 58

(1) Projektovanje priključka i izvođenje radova na priključku, po pravilu, vrši CEDIS, osim u slučaju da se korisnik opredijeli da projektovanje i izvođenje radova izvrši samostalno.

(2) Ako se korisnik sistema opredijeli da radove na izradi priključka izvede CEDIS, zaključuje se poseban ugovor o izradi priključka.

(3) Projektovanje i izvođenje priključka mogu da vrše i druga pravna lica koja su ovlašćena za obavljanje tih djelatnosti, u skladu sa važećim propisima i tehničkim preporukama CEDIS.
(4) CEDIS je dužan da mjerni uređaj ugradi kao svoje osnovno sredstvo.
(5) CEDIS je dužan da mjerni uređaj iz stava 4 ovog člana uredno održava.
(6) CEDIS je dužan da vrši mjerenje isporučene električne energije.
(7) Priključenje objekta korisnika na distributivni sistem (stavljanje pod napon) može izvršiti samo CEDIS.

Nadležnosti projektovanja i usaglašavanje sa propisima i preporukama između elektroenergetskih objekata i planiranog objekta

Član 59

(1) CEDIS može zahtijevati dopunu dokumentacije za izdavanje uslova za izradu tehničke dokumentacije ili saglasnosti za priključenje, u slučaju sumnje da planirani objekat nije usaglašen sa propisima i preporukama za elektroenergetske objekte koji se nalaze ispod, iznad ili u blizini lokacije energetskog objekta, odnosno zahtijevati izradu elaborata o usaglašenosti sa propisima i preporukama između elektroenergetskih objekata.
(2) Troškove izrade elaborata iz stava 1 ovog člana snosi investitor objekta radi čije izgradnje i priključenja se radi elaborat.
(3) Ako se elaboratom o usaglašenosti sa propisima i preporukama između elektroenergetskih objekata i planiranog objekta podnosioca zahtjeva za priključenje na DS dokaže da je potrebno izmještanje energetskog objekta odnosno dijela DS, to se može uraditi samo ako nadležni državni organ to naloži i to samo u slučaju izgradnje objekata saobraćajne, energetske i komunalne infrastrukture, objekata za potrebe odbrane zemlje, vodoprivrednih objekata i objekata za zaštitu od elementarnih nepogoda i drugih objekata koji se, u skladu sa zakonom kojim se uređuje eksproprijacija, smatraju objektima od javnog interesa, a koji se, zbog prirodnih ili drugih karakteristika, ne mogu graditi na drugoj lokaciji.
(4) U slučaju iz stava 3 ovog člana troškove izmještanja energetskog objekta, koji obuhvataju i troškove gradnje, odnosno postavljanja tog energetskog objekta na drugoj lokaciji, snosi investitor objekta radi čije izgradnje se izmješta energetski objekat.
(5) Izrada elaborata o usaglašenosti sa propisima i preporukama između elektroenergetskih objekata i planiranog objekta podnosioca zahtjeva za priključenje na DS mogu da vrše i druga pravna lica koja su ovlašćena za obavljanje tih djelatnosti, u skladu sa važećim propisima i tehničkim preporukama CEDIS.
(6) Ukoliko se investitor objekta (budući korisnik sistema) opredijeli da elaborat iz stava 5 ovog člana, uradi CEDIS, zaključuje se poseban ugovor o izradi elaborata.
(7) Radove na usaglašavanju sa propisima i preporukama između distributivnih objekata i planiranog objekta podnosioca zahtjeva za priključenje na DS prema elaboratu, mogu da vrše i druga pravna lica koja su ovlašćena za obavljanje tih djelatnosti, u skladu sa važećim propisima i tehničkim preporukama CEDIS.
(8) Troškove za radove i materijal na usaglašavanju sa propisima i preporukama između distributivnih objekata i planiranog objekta podnosioca zahtjeva za priključenje na DS, prema elaboratu, snosi investitor.

Povratno djelovanje na DS

Član 60

(1) Instalacije i postrojenja korisnika DS moraju se projektovati i graditi tako da pri pogonu njihovo povratno djelovanje na DS (flikeri, nesimetrija, viši harmonici i dr.) ne prelazi propisane vrijednosti.
(2) Instalacije i postrojenja korisnika moraju se projektovati i graditi tako da je osigurana njihova otpornost prema mogućim smetnjama i uticajima iz DS.
(3) Kao sastavni dio glavnog projekta potrebno je da se obradi moguće povratno djelovanje na mrežu i predlog mjerenja i ispitivanja u toku probnog rada.
(4) Ako glavnim projektom nije obrađeno moguće povratno djelovanje na DS, CEDIS će od investitora zahtijevati i sa njime uskladiti program ispitivanja i mjerenja u probnom radu kako bi se dokazalo da priključenje objekta investitora ne bi narušilo dopuštene granice povratnog djelovanja.

(5) Analiza povratnog djelovanja je obaveza korisnika koji CEDIS mora u probnom pogonu mjerenjem dokazati da ne narušava dopuštene granice povratnog djelovanja.
(6) Instalacije i postrojenja korisnika ne smiju ometati prenos informacija i upravljačkih signala kroz distributivni sistem.
(7) Ako korisnik uzrokuje nedopušteno povratno djelovanje, CEDIS nalaže način i rok za dovođenje povratnog djelovanja u propisane ili ugovorene granice. Korisnik je dužan svesti povratno djelovanje u propisane ili ugovorene granice.
(8) Ako je povratno djelovanje korisnika takvo da uzrokuje štetu na opremi CEDIS i drugih korisnika u vremenu dužem od naloženog roka, CEDIS ima pravo primijeniti mjeru privremenog isključenja tog korisnika.
(9) Ako korisnik posjeduje izvor za rezervno napajanje, CEDIS će u saglasnosti za priključenje utvrditi tehničke uslove rada.
(10) Ako vlastiti izvor napajanja prouzrokuje štetu u DS, instalacijama i postrojenjima korisnika – vlasnik izvora napajanja odgovoran je za sve nastale štetne posljedice.
(11) Povratno djelovanje na osnovne tehničke zahtjeve u normalnom pogonu mora zadovoljiti standard MEST EN 50160 za mreže naznačenog napona do 35 kV u pogledu kvaliteta električne energije u tački priključka korisnika i tehničke uslove propisane ovim pravilima.

Osnovni tehnički zahtjevi na mjestu priključenja na DS

Član 61

Korisnik koji zahtijeva priključenje na DS, na mjestu priključenja mora ispuniti minimalne tehničke uslove koji se odnose na:

1) odstupanje frekvencije;
2) odstupanje napona;
3) talasni oblik napona;
4) nesimetriju napona;
5) pogonsko i zaštitno uzemljenje;
6) nivo kratkog spoja;
7) nivo izolacije;
8) zaštitu od kvarova i smetnji;
9) faktor snage.

Odstupanje frekvencije

Član 62

(1) Nominalna vrijednost frekvencije u DS Crne Gore je 50Hz.
(2) Dozvoljeno odstupanje frekvencije od naznačene vrijednosti u normalnim pogonskim uslovima je: ±0.2Hz.
(3) Nominalna vrijednost frekvencije i dopušteno odstupanje određeni su pravilima OPS, za koju je nadležan i odgovoran OPS.
(4) Korisnici čiji su objekti priključeni na srednjenaponsku mrežu, na zahtjev CEDIS moraju obezbijediti uređaje koji omogućavaju automatsko odvajanje postrojenja i uređaja korisnika sa DS u slučaju odstupanja frekvencije od dozvoljene vrijednosti.
(5) CEDIS određuje vrijednosti frekvencije pri kojima dolazi do automatskog isključenja korisnika sa DS.
(6) Održavanje frekvencije rasterećenjem u DS zadatak je CEDIS koji se ostvaruje koordinacijom sa OPS.

Odstupanje napona

Član 63

Pri planiranju i projektovanju DS dopuštena odstupanja od nominalnog napona na mjestu preuzimanja ili predaje u normalnom pogonu iznose:

1) Propisane granice odstupanja od nazivnog napona u normalnom pogonu su:
   a) za niski napon: ±10%;
   b) za srednji napon (10 kV, 20 kV, 35 kV): ±10%;
2) Dopuštena odstupanja od nominalnog napona u uslovima normalnog pogona, osim za slučajeve nastale uslijed poremećaja i prekida napajanja, te za pojedinačne slučajeve postojećih korisnika mreže u udaljenim područjima s dugačkim vodovima, utvrđuju:
   a) za niski napon: tokom razdoblja od sedam dana, 95% 10-minutnih prosjeka efektivnih vrijednosti napona trebaju biti u rasponu od Un ± 10%. Svi 10-minutni prosjeci efektivnih vrijednosti napona trebaju biti unutar raspona Un +10%/,
   b) za srednji napon: tokom razdoblja od sedam dana, 95% 10-minutnih prosjeka efektivnih vrijednosti napona trebaju biti u rasponu od Un ± 10%.

Talasni oblik napona

Član 64

(1) Vrijednost faktora ukupnog harmonijskog izobličenja (THD) napon uzrokovanog priključenjem proizvođača i/ili korisnika sistema na mjestu preuzimanja i/ili predaje može iznositi najviše:
   1) na nivou napona 0,4 kV: 2,5%;
   2) na nivou napona 10 i 20 kV: 2,0%;
   3) na nivou napona 35 kV: 1,5%.
(2) Vrijednosti iz stava 1 ovog člana odnose se na 95% 10-minutnih prosjeka efektivnih vrijednosti napona za razdoblje od sedam dana.
(3) Vrijednosti indeksa jačine flikera uzrokovanih priključenjem proizvođača i/ili korisnika sistema na mjestu preuzimanja i/ili predaje mogu iznositi najviše:
   1) za kratkotrajne flikere: 0,7;
   2) za dugotrajne flikere: 0,5.

Nesimetrija napona

Član 65

(1) Nesimetrija napona na mjestu preuzimanja i/ili predaje uzrokovana priključenjem proizvođača i/ili korisnika sistema ne smije prelaziti 3% nazivnog napona.
(2) Vrijednost iz stav 1 ovog člana odnosi se na 95% 10-minutnih prosjeka efektivnih vrijednosti napona za razdoblje od sedam dana.

Nivo izolacije

Član 66

(1) Izolacija opreme u postrojenjima i instalacijama korisnika mora biti dimenzionisana saglasno naponskom nivou na koju se priključuje.
(2) CEDIS je dužan da korisniku da podatke o naponskom nivou i koordinaciji izolacije.

Uzemljenje

Član 67

(1) Koncept uzemljenja neutralne tačke u distributivnom sistemu je u nadležnosti CEDIS.
(2) CEDIS propisuje vrstu i način uzemljenja neutralne tačke na naponskim nivoima koji pripadaju distributivnom sistemu CEDIS i neutralnim tačkama koji pripadaju sistemu korisnika.
(3) Korisnik je obavezan projektovati i izgraditi sistem uzemljenja uvažavajući tehničke propise i standard iz ove oblasti, te uslove vezane za način uzemljenja neutralne tačke dijela DS na koju priključuje svoje objekte.
(4) CEDIS je obavezan dostaviti korisniku podatke o načinu uzemljenja neutralne tačke distributivne mreže, kao i neophodne podatke za projektovanje sistema uzemljenja.

Struje kratkih spojeva

Član 68

(1) Maksimalno dozvoljene efektivne vrijednosti struja kratkih spojeva u DS, prema kojima se dimenzionišu oprema i postrojenja CEDIS i korisnika su:
   1) Mreža 0.4kV: 26 kA u kablovskoj mreži, a 16kA u nadzemnoj mreži;
   2) Mreža 10kV: 14.5 kA;
   3) Mreža 20kV: 14.5 kA;
   4) Mreža 35kV: 12 kA.
(2) Naznačene vrijednosti struje kratkog spoja opreme u objektu korisnika sistema u tački priključenja ne smiju biti manje od projektovane vrijednosti struje kratkog spoja DS na koji je oprema priključena. U proračunu struje kratkog spoja DS CEDIS će uzeti u obzir uticaj koji na proračun može imati sistem ili uređaji u objektu korisnika sistema.
(3) Na zahtjev korisnika, CEDIS je obavezan dostaviti podatke o očekivanim vrijednostima struja kratkog spoja na mjestu priključenja kao i neophodne podatke za adekvatno dimenzionisanje opreme i uređaja korisnika.
(4) Korisnik distributivnog sistema svoja postrojenja i uređaje mora dimenzionisati tako da izdrže sve uticaje struja kratkog spoja na mjestu priključenja.
(5) Radi što preciznijeg odabira i podešavanja zaštite, kada se za to ukaže potreba, CEDIS i korisnik sistema će razmijeniti informacije o očekivanim strujama kratkog spoja i odnosima X/R u tački priključenja na DS.

Zaštita od kvarova i smetnji

Član 69

(1) Zaštitni uređaji moraju biti tako projektovani da se omogući brzo, osjetljivo, sigurno i selektivno isključenje kvarova sa ciljem da se od trajnog oštećenja sačuva oprema u DS i objektu korisnika, odnosno da se održi stabilan rad DS i da se minimalizuju posledice kvarova ili neregularnih događaja u DS, u elektroenergetskim objektima korisnika ili električnoj instalaciji u objektu korisnika.
(2) Svi ugrađeni zaštitni uređaji moraju imati odgovarajući atest, koji garantuje kvalitet ugrađenog uređaja.
(3) Zaštitni uređaji korisnika moraju biti odabrani, projektovani, izvedeni i podešeni tako da isključenjem rasklopnog uređaja na mjestu odvajanja priključka od elektroenergetskog objekta korisnika, spriječe štetno djelovanje kvarova u distributivnoj mreži na postrojenja i uređaje korisnika i obrnuto.
(4) Sistemi zaštite korisnika moraju biti usaglašeni sa zahtjevima CEDIS u pogledu maksimalnog vremena eliminacije kvara, osjetljivosti, selektivnosti i pouzdanosti zaštite.
(5) Korisnik distributivnog sistema je dužan ispoštovati zahtjeve CEDIS u vezi izmjena na sistemu zaštite koji mogu biti posledica promjene pogonskih uslova mreže.
(6) Zaštitni uređaji se moraju ispitivati i podešavati u zakonski predviđenim rokovima, a CEDIS ima pravo pisustvovati ovim ispitivanjima.
(7) U slučaju sumnje u ispravnost djelovanja zaštitnih uređaja, CEDIS ima pravo zahtijevati vanredno ispitivanje zaštitnih uređaja korisnika.

(8) CEDIS je obavezan upozoriti korisnika na postojanje uređaja za automatsko ponovno uključenje (APU) na pojedinim djelovima mreže, kao i vrstu kvarova u mreži za koju CEDIS nema ugrađenu zaštitu, u svrhu projektovanja postrojenja i uređaja korisnika.
(9) U saglasnosti za priključenje propisuju se uslovi vezani za ugradnju sistema zaštite.

Član 70

Korisnik ne smije ugrađivati i koristiti uređaje i opremu čijim se radom može ugroziti normalno funkcionisanje mjerne i ostale opreme CEDIS.

Kapacitivni i induktivni uticaj – faktor snage

Član 71

(1) Korisnici koji zahtijevaju priključenje svojih objekata na DS moraju obezbijediti potrošnju reaktivne energije koja odgovara vrijednosti faktora snage od cos φ=0.95 do cos φ=1 induktivno, osim ako saglasnošću za priključenje nije drugačije određeno. U protivnom korisnik sistema plaća prekomjerno preuzetu reaktivnu energiju.
(2) Opremu i uređaje za kompenzaciju reaktivne snage i energije, kao što su kondezatorske baterije i prigušnice za srednji napon, korisnik može priključiti na distributivni sistem samo uz saglasnost i uz tehničke uslove koje propiše CEDIS. Na ovaj način CEDIS osigurava ograničen povratni uticaj na DS koji ovi elektroenergetski elementi mogu proizvesti.
(3) Korisnik, koji prekomjerno troši reaktivnu energiju u odnosu na definisanu preko saglasnosti za priključenje, može biti privremeno isključen sa DS, sve do svođenja potrošnje u propisane granice.

Daljinsko upravljanje, nadzor i komunikaciona oprema

Član 72

(1) Rješenjem o saglasnosti za priključenje, za postrojenja koje mogu imati uticaj na funkcionisanje DS, CEDIS može, nakon izrade elaborata o potrebi ugradnje uređaja za daljinsko upravljanje zahtijevati ugradnju opreme koja će omogućiti neophodan vid daljinskog upravljanja rasklopnom opremom, stalni daljinski nadzor nad energetskim veličinama bitnim za vođenje DS ili ugradnju komunikacionih uređaja za primanje pogonskih naloga CEDIS.
(2) Pri izboru opreme za daljinsko upravljanje i nadzor, te izboru komunikacione opreme, korisnik se mora pridržavati upustava CEDIS u cilju obzbjeđenja kompatibilnosti opreme korisnika sa opremom CEDIS.
(3) Postrojenja i uređaji korisnika moraju biti projektovani i izvedeni tako da svojim pogonom ne ometaju prenos signala i informacija neophodnih za upravljanje DS.
(4) U slučaju da postrojenja i uređaji korisnika onemogućavaju ili ometaju prenos informacija i signala upravljanja, CEDIS određuje Korisniku rok za otklanjanje uzroka takvih smetnji.
(5) U slučaju da korisnik ne otkloni smetnje u roku iz stava 4 ovog člana, CEDIS ima pravo da objekat Korisnika isključi sa DS-a.

Tehnički uslovi za priključenje objekta korisnika sistema

Član 73

(1) Priključak se izvodi kao trofazni ili jednofazni, nadzemni ili podzemni.
(2) Priključak objekta korisnika sistema se sastoji od:
1) priključnog voda;
2) rasklopnih aparata i druge opreme na mjestu priključenja na DS i na mjestu primopredaje električne energije;
3) odgovarajućih zaštitnih uređaja;
4) mjerne opreme.

(3) Izbor vodova se vrši prema naponskom nivou, potrebnom strujnom opterećenju, terenskim uslovima postavljanja, namjeni i vrsti objekta. CEDIS definiše odgovarajuće tehničko rešenje i utvrđuje sve elemente uslova za priključenje u skladu sa važećim tehničkim propisima i ovim Pravilima.
(4) Elementi priključnog voda 10 i 35 kV koji se koriste za priključak moraju biti proizvedeni i ispitani prema važećim standardima.
(5) Za priključni vod na NN (do1 kV) koriste se:
   1) za nadzemne priključke SKS, koji je proizveden i ispitan u skladu sa važećim standardima
   2) za podzemne priključke energetski kablovi, koji su proizvedeni i ispitani u skladu sa važećim standardima
(6) Proračun minimalnog presjeka priključnog voda vrši se na osnovu maksimalnog jednovremenog opterećenja objekta za koji se traži priključak, dozvoljenog pada napona u skladu sa propisom kojim se uređuju tehnički normativi za električne instalacije niskog napona, uslova zaštite od električnog udara, zaštite provodnika od struje kratkog spoja i trajno dozvoljene struje.
(7) Odabir priključnog voda se vrši prema tipiziranim presjecima, tako da on nije manji od proračunatog minimalnog presjeka. Kod podzemnih priključaka, kada se oni izvode po sistemu „ulaz-izlaz“, presjek priključnog voda ne može biti manjeg distributivnog kapaciteta od voda na koji se priključuje.
(8) Osnovne karakteristike rasklopnih aparata i druge opreme na mjestu priključenja na DS i na mjestu primopredaje električne energije u TS 110/x i 35/x kV:
   1) Razvodno postrojenje 10 kV i 35 kV može biti:
      a) vazduhom izolovano, sa metalom zaštićenom rasklopnom aparaturom;
      b) metalom oklopljeno i gasom SF6 izolovano postrojenje za unutrašnju montažu;
      c) kombinovano, vazduhom izolovano i metalom oklopljeno postrojenje.
   2) Razvodno postrojenje se izvodi sa četiri odeljka po ćeliji, i to:
      a) sabirnički odeljak, sa jednim ili dva sistema sabirnica;
      b) prekidački odeljak, sa vakuumskim prekidačem;
      c) izlazni (kablovski) odeljak, i
      d) odeljak za niskonaposku opremu.
(9) Tehničke karakteristike opreme u postrojenju 35 kV i 10 kV propisuju se prema važećim standardima, propisima i preporukama.
(10) Osnovne karakteristike rasklopnih aparata i druge opreme na mjestu priključenja na DS i na mjestu primopredaje električne energije u TS 10/0,4kV se odabiraju, ispituju i provjeravaju prema važećim standardima, propisima i preporukama.

Tehnički uslovi priključenja privremenih objekata na DS u posebnim slučajevima

Član 74

(1) Tehnički uslovi priključenja privremenih objekata u smislu ovog člana Pravila odnose se na priključenje manjih montažnih objekata postavljenih na javnim površinama sa određenim rokom priključenja, osim objekata na vodi.
(2) Priključak za privremene objekte odnosi se za objekte kao što su: kiosci, ljetnje bašte, pokretne tezge, pokretni cirkusi, ringišpili i drugi objekti za zabavu, reportažna kola televizije, kamp prikolice, montažne bine za javne manifestacije i slično.
(3) Priključenje privremenih objekata na DS izvodi se na isti način kao i za trajni priključak. Priključak se izvodi pomoću SKS (nadzemni priključak) ili kabla (podzemni priključak).
(4) Objekat se od preopterećenja i kratkih spojeva štiti u okviru objekta koji se priključuje, i to obezbeđuje korisnik, a izveštajem(stručnim nalazom) ovlašćene organizacije dokazuje ispravnost.

Priključak gradilišta

Član 75

(1) Priključak gradilišta se izvodi prema važećim standardima i tehničkim uslovima propisanim ovim pravilima.
(2) Priključenje gradilišta se vrši preko gradilišnog MRO.
(3) Priključak gradilišta se štiti od preopterećenja i kratkih spojeva u gradilišnom MRO i izvodi se pomoću

ZUDS, iza mjesta mjerenja, naznačene vrijednosti diferencijalne struje 0,3 A, što za dozvoljeni napon dodira od 25V zahtijeva otpornost rasprostiranja pojedinačnog uzemljivača od najviše 80 Ω.

Priključak objekta na vodi

Član 76

(1) Objekat na vodi se priključuje kablovski na NN mrežu preko KPK i MRO na kopnu. Veza KPK i MRO izvodi se energetskim kablom tipa XP00-A, XP00, PP00-A ili PP00. Veza MRO sa objektom na vodi izvodi se petožilnim rudarskim kablom tipa EpN53-A (GN53-A) ili kablom sličnih karakteristika.
(2) Glavni zaštitni provodnik električne instalacije u objektu povezuje se preko glavnog priključka (sabirnice) za uzemljenje sa neutralnim provodnikom i to je jedina veza ova dva provodnika do električnih uređaja u objektu na vodi.

Priključak objekta u probnom radu

Član 77

Priključak objekata u probnom radu izvodi se u svemu kao i za objekat koji se trajno priključuje na DS.

Povezivanje postrojenja za rezervno napajanje

Član 78

(1) Priključak postrojenja za rezervno napajanje naponom industrijske frekvencije (dizelelektrični agregat i slično) mora da bude izveden tako da nije moguć paralelan rad postrojenja rezervnog napajanja sa NN i SN mrežom, niti povratno napajanje NN odnosno SN mreže iz agregata, nezavisno od načina prebacivanja sa mrežnog na rezervno napajanje.
(2) Električni uređaji koji imaju mogućnost napajanja i sa mreže i iz agregata moraju da budu priključeni na poseban priključni orman.
(3) U okviru projekta rezervnog napajanja treba da se predvidi veza priključnog ormana rezervnog napajanja sa MRO koji se napaja samo iz mreže, kao i uređaj za automatsko uključenje i isključenje rezervnog napajanja.

Mjerna oprema

Član 79

Mjerna oprema se određuje i ugrađuje prema uslovima propisanim u pravilima za mjerenje električne energije u DS.

Privremeno priključenje

Član 80

(1) Privremeno se mogu priključiti na DS električne energije privremeni objekti, gradilišta, kao i objekti za koje je odobren probni rad u skladu sa:
    1) Zakonom o energetici,
    2) tehničkim propisima, normativima i standardima
    3) ovim pravilima.
(2) Objekti privremenog karaktera i gradilišta priključuju se na osnovu ugovora o priključenju i ugovora o snabdijevanju, a objekti iz za koje je odobren probni rad i funkcionalno ispitivanje u skladu sa zakonom, na osnovu saglasnosti za priključenje i ugovora o snabdijevanju.
(3) Privremeno priključenje za objekte za koje je odobren probni rad ili funkcionalno ispitivanje, uslovi i trajanje probnog rada utvrdjuju se tehničkom dokumentacijom, a na osnovu uslova za izradu tehničke dokumenatcije ili saglasnosti za priključenje, izdate u skladu sa Zakonom i ovim pravilima.

(4) U toku trajanja probnog rada ili funkcionalnog ispitivanja korisnik je obavezan dostaviti CEDIS Izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije i priključak korisnika sistema ispunjavaju tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine. U protivnom CEDIS može isključiti objekat sa mreže uz nadoknadu troškova za iskljucenja u skladu sa cjenovnikom za nestandardne usluge.
(5) U toku trajanja probnog rada ili funkcionalnog ispitivanja korisnik je obavezan dostaviti CEDIS i Izvještaje o ispunjenosti uslova za priključenje na DS sa aspekta negativnog povratnog djelovanje na DS. U protivnom CEDIS može isključiti objekat sa mreže uz nadoknadu troškova za iskljucenja.

Uslovi za izradu tehničke dokumentacije

Član 81

(1) Na zahtjev nadležnog organa uprave ili organa lokalne uprave CEDIS će izdati uslove za izradu tehničke dokumentacije, ukoliko zahtjev sadrži podatke propisane u stavu 2 ovog člana.
(2) Zahtjev za izdavanje uslova za izradu tehničke dokumentacije mora da sadrži minimum slijedećih podataka:
1) tehničko-tehnološke karakteristike;
2) potrebe za snagom i energijom;
3) lokaciju objekta;
4) i druge podatke koji su od značaja za izradu uslova za izradu tehničke dokumentacije.
(3) Ukoliko zahtjev nadležnog organa uprave ili organa lokalne uprave ne sadrži podatke iz stava 2 ovog člana CEDIS traži dopunu zahtjeva.
(4) U slučaju da nadležni organ ne postupi po zahtjevu za dopunu iz stava 3 ovog člana CEDIS će donijeti zaključak kojim će odbaciti zahtjev nadležnog organa.
(5) Nakon dostavljenih podataka iz stava 2 ovog člana CEDIS će izdati uslove za izradu tehničke dokumentacije u roku od 15 dana osim za objekte iz člana 176 stav 3 Zakona.

Saglasnost za priključenje

Član 82

(1) Priključenje objekata na DS vrši se na osnovu saglasnosti za priključenje koju izdaje CEDIS u skladu sa Zakonom i ovim pravilima.
(2) Postupak za izdavanje saglasnosti za priključenje pokreće se podnošenjem zahtjeva za:
1) novi objekat;
2) objekat privremenog karaktera;
3) objekat koji se rekonstruiše;
4) promjene na priključku (promjene priključne snage, objedinjavanje više mjernih mjesta u jedno, podjela mjernog mjesta na veći broj mjernih mjesta);
5) promjena kategorije potrošnje električne energije;
6) promjene uslova korišćenja električne energije, ako se izmjene uslova korišćenja odnose na priključenje specijalnih potrošača (indukcione i elektrolučne peći, motori velikih snaga i sl.) ili priključenje uređaja za rezervno napajanje, uređaja kompenzacije reaktivne energije, odnosno drugih sličnih uređaja kojima se bitno mijenja uticaj objekta korisnika na distributivni sistem ili ugrožava sigurnost i bezbijednost imovine i lica.
(3) CEDIS je dužan da odluči po zahtjevu iz stava 2 ovog člana u roku od 15 dana, osim za priključenje objekata iz člana 176 stav 3 Zakona po kojem će odlučiti u roku od četiri mjeseca od dana prijema urednog zahtjeva.

Član 83

(1) Zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje podnosi se na obrascu koji propisuje CEDIS.
(2) Zahtjev za nove i objekte koji se rekonstruišu, obavezno sadrži:
1) idejni ili glavni projekat objekta koji je predmet priključenja i
2) zahtijevanu odobrenu priključnu snagu.
(3) Zahtjev za objekte privremenog karaktere, za koje se ne zahtijeva dozvola za građenje, obavezno sadrži:
1) jednopolnu šemu sa bilansom snaga i plan instalacija ovjerene od strane licenciranog pravnog lica;
2) odobrenje o postavljanju objekta privremenog karaktera izdato od strane nadležnog organa;
3) zahtijevanu odobrenu priključnu snagu.

(4) Zahtjev za promjenu na priključku obavezno sadrži:
   1) dokaz o vlasništvu;
   2) jednopolnu šemu sa bilansom snaga i plan instalacija ovjeren od strane licencirane kompanije;
   3) zahtijevanu odobrenu priključnu snagu.
(5) Zahtjev za promjenu kategorije potrošnje obavezno sadrži list nepokretnosti iz kojeg se utvrđuje vlasništvo na objektima kupca, a za kupce iz člana 53 stav 1 ovih pravila i list nepokretnosti iz kojeg se utvrđuje vlasništvo na energetskoj infrastrukturi.
(6) Zahtjev za promjenu uslova korišćenja električne energije obavezno sadrži:
   1) idejni ili glavni projekat;
   2) zahtijevanu priključnu snagu.
(7) Saglasnost za priključenje sadrži elemente propisane članom 177 Zakona.
(8) Za objekat koji ima više obračunskih mjernih mjesta, investitoru objekta izdaje se saglasnost za priključenje za objekat u cjelini sa pojedinačno navedenim obračunskim mjernim mjestima.
(9) Rok važenja saglasnosti za priključenje je najmanje godinu dana od dana izdavanja.
(10) Ako je na osnovu saglasnosti za priključenje izdata dozvola za građenje rok važenja saglasnosti jednak je periodu važenja građevinske dozvole.
(11) Za objekte privremenog karaktera rok važenja saglasnosti jednak je periodu važenja odobrenja nadležnog organa.

Otkup infrastrukture

Član 84

(1) Otkup energetske infrastukture u vlasništvu korisnika sistema vrši se u skladu sa Zakonom.
(2) Otkup energetske infrastrukture može se izvršiti samo ako je vlasnik infrastrukture obezbijedio urednu i potpunu vlasničku i tehničku dokumentaciju, a naročito:
   1) list nepokretnosti iz kojeg se utvrđuje svojina na infrastrukturi i zemljištu ili dijelu zemljišta koje će se otkupiti kao i upisano pravo službenosti prilaza infrastrukturi ili ovjerenu izjavu o saglasnosti za ustanovljavanje prava službenosti;
   2) upotrebnu dozvolu za infrastrukturu i
   3) ateste o tehničkoj ispravnosti predmetne infrastrukture.
(3) Izuzetno, CEDIS može izdati saglasnost za priključenje novom korisniku na infrastrukturu koja je vlasništvo trećeg lica na osnovu ugovora o poklonu ili predugovora o otkupu infrastrukture.
(4) Inicijativu za zaključivanje predugovora iz stava 3 ovog člana pokreće CEDIS.

Izgradnja infrastrukture od strane korisnika sistema

Član 85

Postupak izdavanja saglasnosti za priključenje investitoru, budućem korisniku sistema da o svom trošku izgradi infrastrukturu za priključenje objekta na DS i postrupak otkupa tako izgrađene infrastrukture sprovode se u skladu sa čl. 184 i 185 Zakona.

Priključenje za probni rad

Član 86

(1) Nakon završetka izgradnje priključka, mjernog mjesta (osim brojila električne energije), električnih instalacija u objektu, izvršenih mjerenja i ispitivanja koja se mogu uraditi bez priključenja na DS, korisnik sistema podnosi Zahtjev za priključenje objekta za probni rad i funkcionalna ispitivanja, na obrascu koji utvrđuje CEDIS.
(2) Korisnik sistema je dužan podnijeti zahtjev za priključenje objekta radi probnog rada i funkcionalnog ispitivanja najmanje deset dana prije isteka roka za priključenje navedenog u saglasnosti za priključenja.
(3) Uz zahtjev za priključenje radi probnog rada ili funkcionalnog ispitivanja korisnik sistema podnosi slijedeću dokumentaciju:
   1) odobrenje za građenje (građevinska dozvola ili odobrenje za građenje i postavljanje, tj. dokaz o legalnosti gradnje);
   2) izjava ovlašćenog izvođača radova i stručnog nadzora za elektroenergetiku da su objekat i elektroenergetski priključak za njega izgrađeni u skladu sa građevinskom dozvolom i glavnim projektom;

3) izjava ovlašćenog izvođača radova i stručnog nadzora da električne instalacije objekta korisnika sistema i priključak ispunjavaju propisane tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine;
4) izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da instalacije objekta korisnika sistema ispunjavaju tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine, a koji je moguće obezbijediti prije priključenja objekta u probnom radu;
5) protokoli o ispitivanjima izolacije opreme i uređaja predviđene projektnom dokumentacijom, relejnih zaštita i ostalih sistema i uređaja zaštite;
6) rješenje nadležne inspekcije za probni rad u skladu sa zakonom kojim se uređuje izgradnja objekata;
7) usaglašeni program ispitivanja u probnom radu sa elaboratom o podešenju relejne zaštite i ovjerenom jednopolnom šemom u tačkama priključenja na DS usklađen sa CEDIS;
8) rješenje o imenovanju odgovornog lica za period probnog rada i rješenje o imenovanju odgovornih lica za manipulacije rasklopnom opremom;
9) izjavu investitora o preuzimanju odgovornosti za vrijeme priključenja objekta za probni rad ili funkcionalna ispitivanja.

(4) CEDIS pregleda dostavljenu dokumentaciju i vrši interni tehnički pregled priključka i mjernog mjesta koji obuhvata:
1) vizuelni pregled objekata priključka;
2) upoređenje projektne dokumentacije sa izvedenim radovima;
3) provjeru pristupačnost mjernom mjestu;
4) provjeru ispravnosti priključka objekta korisnika;
5) provjeru zaštitnih i rasklopnih aparata na mjestu priključenja na DS od strane investitora po zahtjevu i uz nadzor CEDIS;
6) učestvovanje u postupku ispitivanja zaštite, mjerne opreme i rasklopnih aparata na mjestu priključenja koje sprovodi investitor.
7) protokole iz stava 4 tačka 6 ovog člana potpisuju CEDIS i investitor.

(5) CEDIS ugrađuje brojilo nakon ispunjenja svih propisanih uslova iz st. 3 i 4 ovog člana

(6) CEDIS sačinjava zapisnik o izvršenim kontrolama mjernih mjesta, a koji potpisuje i korisnik.

Član 87

(1) CEDIS najkasnije u roku od pet dana od dana ugradnje brojila, sačinjava izvještaj o internom tehničkom pregledu priključka i mjernog mjesta.

(2) Nakon pozitivnog izvještaja o internom tehničkom pregledu CEDIS izdaje odobrenje za priključenje objekta za potrebe probnog rada i funkcionalnog ispitivanja na DS.

(3) Priključenje objekta za probni rad na DS vrši se poslije zaključenja ugovora o snabdijevanju između snabdjevača i korisnika sistema.

(4) CEDIS je dužan da priključi objekat korisnika sistema na DS u roku od sedam dana od dana kada investitor dostavi ugovor o snabdijevanju.

(5) Prvo priključenje objekta na DS vrši se u prisustvu vlasnika objekta - investitora, ovlašćenog predstavnika CEDIS i glavnog izvođača radova.

(6) U toku trajanja probnog rada i funkcionalnog ispitivanja korisnik je dužan dostaviti CEDIS izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije i priključak korisnika sistema ispunjavaju tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine. U protivnom CEDIS može isključiti objekat sa mreže,uz nadoknadu troškova za isključenja.

(7) U toku trajanja probnog rada i funkcionalnog ispitivanja korisnik je obavezan dostaviti CEDIS i izvještaje o ispunjenosti uslova za priključenje na DS sa aspekta negativnog povratnog djelovanje na DS. U protivnom CEDIS može isključiti objekat sa mreže, uz nadoknadu troškova za isključenja.

(8) Ako u toku trajanju probnog rada i funkcionalnog ispitivanja dođe do problema u funkcionisanju distributivnog sistema koji su uzrokovani funkcionisanjem objekta u probnom radu, CEDIS će isključiti objekat sa DS do otklanjanja uzroka od strane investitora.

(9) U toku trajanja probnog rada i funkcionalnog ispitivanja i nakon ispunjenja svih uslova definisanih za probni rad odnosno za funkcionalna ispitivanja, korisnik sistema podnosi zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju.

(10) Obrazac zahtjeva za zaključenje ugovora o priključenju propisuje i obezbjeđuje CEDIS.

Član 88

(1) Uz zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju korisnik sistema podnosi slijedeću dokumentaciju:
   1) obavještenje o ispunjenostu uslova iz saglasnosti za priključenje;
   2) upotrebnu dozvolu za objekte za koje se izdaje, a za objekte za koje se ne izdaje upotrebna dozvola izjava ovlašćenog izvođača radova da je objekat i elektroenergetski priključak za njega izgrađeni u skladu sa građevinskom dozvolom i glavnim projektom i da električne instalacije korisnika sistema i njihov priključak ispunjavaju propisane tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine;
   3) izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije korisnika sistema ispunjavaju tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine;
   4) protokoli o ispitivanjima izolacije opreme i uređaja predviđene projektnom dokumentaciom, relejnih zaštita i ostalih sistema i uređaja zaštite itd;
   5) izvještaje o ispunjenosti uslova za priključenje na DS sa aspekta negativnog povratnog djelovanje na DS.
(2) Ako korisnik sistema u toku trajanja probnog rada i funkcionalnog ispitivanja ne podnese zahtjev za priključenje i propisanu dokumentaciju za trajno priključenje po ovim pravilima CEDIS isključuje objekat sa DS.
(3) Nakon ispunjenosti uslova iz st. 1 i 2 ovog člana CEDIS i korisnik će zaključiti ugovor o priključenju objekta na DS u roku od 15 dana.
(4) Ugovor o priključenju objekta na DS propisuje i obezbjeđuje CEDIS.
(5) U slučaju da korisnik nije ispunio uslove iz st. 1 i 2 ovog člana CEDIS će u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva odnosno obavještenja iz stava 1 ovog člana obavijestiti korisnika o uslovima koje nije ispunio, a čije ispunjenje je uslov za zaključivanje ugovora.
(6) Priključenje na DS se vrši poslije zaključenja ugovora o snabdijevanju između snabdjevača i korisnika sistema.
(7) CEDIS je dužan da priključi objekat korisnika sistema na DS u roku od sedam dana od dana zaključivanja ugovora o snabdijevanju.

Priključenje za objekte za koje nije predviđen probni rad

Član 89

(1) Nakon završetka izgradnje priključka, mjernog mjesta (osim brojila električne energije), električnih instalacija u objektu, izvršenih mjerenja i ispitivanja koja se mogu uraditi bez priključenja na DS, korisnik sistema podnosi zahtjev za zaključivanje ugovora o priključenju, na obrascu kojeg utvrđuje CEDIS.
(2) Korisnik sistema je dužan podnijeti zahtjev za zaključivanje ugovora o priključenju deset dana prije isteka roka za priključenje navedenog u saglasnosti za priključenja.
(3) Uz zahtjev za zaključivanje ugovora o priključenju korisnik sistema podnosi slijedeću dokumentaciju:
   1) obavještenje o ispunjenosti uslova iz saglasnosti za priključenje;
   2) odobrenje za građenje (građevinska dozvola ili odobrenje za građenje i postavljanje, tj. dokaz o legalnosti gradnje);
   3) izjava ovlašćenog izvođača radova i stručnog nadzora za elektroenergetiku da su objekat i elektroenergetski priključak za njega izgrađeni u skladu sa građevinskom dozvolom i glavnim projektom;
   4) izjava ovlašćenog izvođača radova i stručnog nadzora da električne instalacije korisnika sistema i priključak ispunjavaju propisane tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine.
(4) CEDIS pregleda dostavljenu dokumentaciju i vrši interni tehnički pregled priključka i mjernog mjesta koji obuhvata:
   1) provjeru ispunjenosti uslova iz saglasnosti za priključenje;
   2) vizuelni pregled objekata priključka;
   3) upoređenje projektne dokumentacije sa izvedenim radovima;
   4) pristupačnost mjernom mjestu;
   5) provjeru ispravnosti priključka objekta korisnika.
(5) CEDIS ugrađuje brojilo nakon ispunjenja svih propisanih uslova iz st. 3 i 4 ovog člana.
(6) CEDIS sačinjava izvještaj o internom tehničkom pregledu priključka i mjernog mjesta, koji potpisuje i korisnik.
(7) Ako je izvještaja o internom tehničkom pregledu priključka i mjernog mjesta pozitivan, CEDIS i korisnik zaključuju ugovor o priključenju.

(8) U slučaju da korisnik nije ispunio uslove iz st. 3 i 4 ovog člana CEDIS u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, odnosno obavještenja iz stave 3 ovog člana, obavještava korisnika o uslovima koje nije ispunio.
(9) Priključenje objekta na DS vrši se poslije zaključenja ugovora o snabdijevanju između snabdjevača i korisnika sistema.
(10) CEDIS je dužan da priključi objekat korisnika sistema na DS u roku od sedam dana od dana kada investitor dostavi ugovor o snabdijevanju.
(11) Korisnik sistema je dužan da u roku od sedam dana od dana priključenja na DS dostavi izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije korisnika sistema ispunjavaju tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine.
(12) Korisnicima koji ne dostave dokumentaciju iz stava 11 ovog člana CEDIS obustavlja isporuku električne energije.

VIII PRIKLJUČENJE PROIZVODNIH OBJEKATA

Osnovni tehnički podaci o DS

Član 90

(1) Nominalni naponi (Un) DS, na koje može da se priključi mala elektrana (ME), su: Un = 0,4 kV, 10 kV, 20 kV i 35 kV.
(2) Uzemljenja neutralnih tačaka djelova DS 0,4 kV, 10 kV, 20 kV i 35 kV izvode se prema tehničkim preporukama:
1) neutralna tačka mreže 0,4 kV je direktno uzemljena.
2) neutralna tačka mreže 10 kV i 20 kV je izolovana ili uzemljena preko niskoomske impedanse.
3) neutralna tačka mreže 35 kV je uzemljena preko niskoomske impedanse.
(3) U distributivnim mrežama tipizirane su sledeće vrijednosti maksimalnih dozvoljenih struja trofaznih kratkih spojeva istruja zemljospoja:
1) mreža 0,4 kV: 26 kA u kablovskoj mreži i 16 kA u nadzemnoj mreži;
2) mreža 10 kV: 14,5 kA;
3) mreža 20 kV: 14,5 kA;
4) mreža 35 kV: 12 kA.
(4) CEDIS će dati stvarne vrijednosti struja (snaga) trofaznog kratkog spoja na mjestu priključenja na DS prije priključenja ME. Ove vrijednosti su mjerodavne za ocjenu djelovanja ME na DS i ispunjenja uslova (kriterijuma) za priključenje.
(5) U distributivnim mrežama tipizirana vrijednost struje jednofaznog zemljospoja u uzemljenim mrežama 10 kV, 20 kV i 35 kV je 300 A. U mreži 20 kV i 35 kV, struja jednofaznog zemljospoja može da bude i veća od 300 A, najviše do 1000 A, pod uslovima datim u tehničkim preporukama.
(6) Vrijeme beznaponske pauze kod primjene automatskog ponovnog uključenja (APU) u distributivnoj mreži 10 kV, 20 kV i 35 kV iznosi najmanje 1 s.

Osnovni tehnički podaci o maloj elektrani

Član 91

(1) Ovim pravilima su utvrđeni osnovni tehnički uslovi koji treba da budu ispunjeni za priključenje ME instalisane aktivne snage do 10 MW na DS.
(2) U malim elektranama se koriste sledeće vrste generatora:
1) sinhroni generatori;
2) asinhroni generatori;
3) izvori sa pretvaračima izlaznog napona nominalne frekvencije 50 Hz.

(3) Preporučuje se da se za vrijednosti prividne snage (Sng) generatora veće od 40kVA odaberu snage iz standardnog niza: Sng = 40 kVA; 63 kVA; 100 kVA; 125 kVA; 160 kVA; 250 kVA; 315 kVA; 400 kVA; 630 kVA; 1000 kVA; 1250 kVA; 1600 kVA; 2500 kVA; 3150 kVA; 4000 kVAi 6300 kVA.
(4) U zavisnosti od snage ME, načina rada i udaljenosti korisnika, nominalni napon generatora Ung može da bude: Ung = 0,42 kV; 3,15 kV; 6,3 kVi 10,5 kV.
(5) Kada se nominalni napon generatora razlikuje od vrijednosti nominalnog napona mreže iz člana 93 stav 3, vlasnik ME je dužan da primjenom međutransformacije uskladi napone i fazne stavove generatora sa vrijednostima nazivnih napona u DS.
(6) Nominalna vrijednost frekvencije izlaznog napona je 50 Hz. Oblik talasa napona generatora treba da je sinusni (IEC 60034-1:2010-02) sa faktorom oblika (klirfaktor) boljim od 7%.

Osnovni tehnički uslovi za priključenje male elektrane na distributivni sistem

Član 92

(1) Na DS može da se priključi ME koja:
1) ispunjava propisane tehničke uslove i uslove propisane ovim članom;
2) je opremljena zaštitnim i drugim uređajima kojima se štite generatori i druga oprema ME od oštećenja i havarija zbog kvarova u DS;
3) ispunjava uslove date u saglasnosti za priključenje.

(2) U odnosu na DS, ME može da posjeduje opremu za:
1) paralelan rad sa DS, sa stalnom ili povremenom predajom električne energije u DS, bez mogućnosti ostrvskog rada;
2) kombinovani rad: paralelan ili ostrvski.

(3) Za priključenje i bezbjedan paralelan rad ME sa DS, ME mora da zadovolji:
1) kriterijum dozvoljenog odstupanja (promjene) napona,
2) kriterijum snage kratkog spoja
3) kriterijum flikera,
4) kriterijum dozvoljenih struja viših harmonika,
5) kriterijum bezbjedne sinhronizacije,
6) kriterijum maksimalno dozvoljenog injektiranja jednosmjerne struje,

(4) Kriterijum snage kratkog spoja provjerava se samo za ME instalisane snage preko 1 MVA.

(5) Najveće dozvoljeno odstupanje (promjena) napona (Δum) na mjestu priključenja na DS, u odnosu na vrijednosti nazivnih napona iz člana 93 stav 3, u prelaznom režimu, pri uključenju na DS ili isključenju generatora iznosi:

Tabela T.2

	Maksimalna odstupanje (promjena) napona:	Maksimalna učestanost odstupanje (promjena) napona: jednom u
Niski napon	3 %	5 min.
Srednji napon	2 %	3 min.

Dozvoljeno odstupanje (promjena) napona (Δum) mogu biti procijenjene preko slijedeće formule:

$$\Delta u_m = k_{i,max} \cdot \frac{S_{ngm}}{S_{ks}}$$

$k_{i,max} = I_p/I_n$ - koeficijent određen količnikom maksimalne polazne struje Ip (struje uključenja) I naznačene struje In generatora.

S_{ks}- snaga kratkog spoja u tački priključenja na DS
S_{ngm}- naznačena prividna snaga generatorske jedinice koja će biti priključena na DS

(6) Vrijednost koeficijenta $k_{i,max}$ je kod niskog napona značajan kod priključenja vjetrogenaratora i dobija se na osnovu sprovedenih testova od strane proizvođača generatora u ovlašćenoj instituciji.

(7) Za naponske nivoe 10 kV, 20 kV i 35 kV, primenjuje se sledeća aproksimacija za faktor $k_{i,max}$:
   1) k = 1 za sinhrone generatore;
   2) k = 1,5 za asinhrone generatore sa finom regulacijom polazne struje do 1,5 In;
   3) k = 4 za asinhrone generatore priključene na distributivnu mrežu u granicama +/- 5% sinhrone brzine;
   4) k = 8 za asinhrone generatore pokrenute kao asinhroni motor preko mreže i slučajeve kada polazna struja nije data.

(8) U procesima kontinualnog uključivanja više generatora ponaosob, može se prouzrokovati stanje prilikom koga se prevazilaze vrijednosti date u Tabeli T.2. Stoga, se generatori moraju priključivati pojedinačno u vremenskim intervalima prema Tabeli T.2 za slučaj angažovanja maksimalne prividne snage posmatrane generatorske jedinice. Ovi vremenski intervali mogu biti i kraći (40s za niski napon i 12s za 10 kV, 20kV i 35 kV naponski nivo) pod uslovom da se angažuje maksimum 50% prividne snage posmatrane generatorske jedinice.

(9) Ukoliko je na DS priključeno više ME ukupna vrijednost dozvoljenog odstupanja (promjena) napona (Δum) prilikom simultanog uključivanja/isključivanja u bilo kojoj tački DS, ne smije biti veća od 5%.

(10) U slučaju vjetrogenaratora, pored kriterijuma koji uzima koeficijent $k_{i,max,}$ neophodno je uzeti u razmatranje i kriterijum koji umjesto pomenutog koeficijenta u istoj formuli uzima koeficijent promjene napona ku(ψ) gdje ψ predstavlja fazni ugao impedanse distributivne mreže. Njega daje proizvođač vjetrogenaratora za uglove od 30°, 50°,70° i 85°. Ukoliko se proračunom utvrdi vrijednost ugla ψ koja odstupa od ovih vrijednosti, onda se u tom slučaju uzima vrijednost koeficijent ku (ψ) dobijena linearnom aproksimacijom na osnovu vrijednosti uglova ψ koje su najpribližnije datoj vrijednostii odgovarajućim vrijednostima koeficijanta ku(ψ).

(11) ME ukupne instalisane snage svih generatora Smel= ΣSng može da se priključi na DS bez štetnog djelovanja, ako ispunjava uslov:

$$S_{mel} = \sum S_{ng} \leq \frac{S_{ks}}{500}$$

i u tom slučaju nije bitan način (redosled) priključenja pojedinih generatora na DS, niti je potreban dokaz da su zadovoljeni kriterijumi koji su dati u stavu 4 ovog člana.

(12) Kriterijum flikera se ocenjuje pomoću faktora smetnji (A_{fs}) ME, izazvanih flikerom dugog trajanja (preko dva sata) i prvenstveno ima značaj kod elektrana na vjetar i solarnih elektrana.

(13) ME sa n generatora ukupne instalisane snage: Smel = Σ Sng može da se priključi na DS ako je ispunjen uslov:

$$A_{lt} = \left(c_{fmel} \cdot \frac{S_{mel}}{S_{ks}}\right)^3 = \left(\frac{c_{f1}}{\sqrt{n}} \cdot \frac{S_{mel}}{S_{ks}}\right)^3 \leq 0.1$$

$$P_{lt} = c_{fmel} \cdot \frac{S_{mel}}{S_{ks}} \leq 0.46$$

gde je:

1) A_{lt} – dugotrajni faktor smetnji prouzrokovanih flikerima;
2) P_{lt} - dugotrajni faktor brojnosti (emisije) flikera
3) S_{mel} - ukupna instalisana snaga ME, u [MVA];
4) S_{ng} - snaga jednog generatora, u [MVA];
5) S_{ks} - snaga trofaznog kratkog spoja (stvarna vrijednost) na mjestu priključenja na DS, u [MVA];
6) n - broj generatora u ME;
7) c_{fmel} - koeficijent flikera ME sa "n" generatora; c_{f1} - koeficijent flikera ME ca jednim generatorom.

(14) Koeficijent flikera c_f označava osobinu ME da proizvodi flikere. Vrijednost koeficijenta flikera c_f daje proizvođač ME, odnosno ovlašćena nezavisna institucija, posebno za svaki generator i elektranu kao cjelinu, na osnovu atesta o tipskom ispitivanju ME koja ima iste ili slične karakteristike kao ME koja ce gradi. Nakon završene gradnje ME i priključenja na DS, mora mjerenjem da se potvrdi da koeficijenti flikera c_{f1} (pojedinačno za svaki generator) i c_{fmel} (za cijelu ME) ne prelaze vrijednosti koje su garantovane atestom o ispitivanju tipa. Mjerenje se vrši u realnim pogonskim uslovima, tako da se ne uzimaju u obzir prelazne pojave.

(15) Kriterijum flikera je zadovoljen ako je cf ≤ 20. Ovaj uslov ispunjavaju generatori koje pokreću: vodena, parna ili gasna turbine. Kod elektrana na vjetar i solarnih elektrana je cf > 20, a može da ima vrijednost i do 40, pa je obavezan dokaz (atest) da ME zadovoljava kriterijum flikera dugog trajanja: Alt ≤ 0,1, odnosno dokaz da priključenje ME na DS neće proizvesti štetno djelovanje.

(16) U slučaju vjetrogeneratora, pored navedene formule koja definiše kriterijum dugotrajni faktor brojnosti (emisije) flikera mora se izvršiti i provjera ovog kriterijuma i prema sledećoj formuli:

$$P_{lt} = \frac{8}{S_{ks}} \cdot \left(\sum_{i=1}^{N} N_{120i} \cdot \left(k_f \cdot S_{ng} \right)^{0.32} \right)^{0.31}$$

gdje je:

1) N – broj generatora u okviru ME
2) N_{120i} – maksimalni broj prekidnih operacija i – te proizvodne jedinice u vremenskom intervalu od 120 min,
3) K_f– faktor brojnosti (emisije) flikera koji daje proizvođač vjetrogeneratora za fazne uglove impendanse distributivne mreže od 30°,50°,70° i 85°.

(17) Kriterijum dozvoljenih struja viših harmonika se provjerava pomoću izraza:

$$I_{vhdoz} = I_{vhs,v,\mu} \cdot S_{ks}$$

gdje je:

1) I_{vhdoz}– dozvoljena vrijednost struje višeg harmonika na naponskom nivou generatora, u [A];
2) $I_{vhs,v,\mu}$ – vrijednost struje višeg harmonika/interharmonika koja je svedena na snagu kratkog spoja na mjestu priključenja na DS, u (A/MVA)
3) S_{ks} – snaga trofaznog kratkog spoja (stvarna vrijednost) na mjestu priključenja na DS, u (MVA)

(18) U tabeli T.3 date su vrijednosti struja viših harmonika svedenih na snagu kratkog spoja na mjestu priključenja na DS.

Tabela T.3 Dozvoljene vrijednosti struja viših harmonica.

Redni broj višeg harmonika [v]	Niski napon [A/MVA]	10 kV [A/MVA]	20 kV [A/MVA]	35 kV [A/MVA]
2	1,5	0,058	0,029	0,0163
3	4	/	/	/
4	0,47	0,019	0,009	0,005
5	1,5	0,058	0,029	0,0163
6	0,58	0,023	0,012	0,007
7	2	0,082	0,041	0,0231
8	0,2	0,008	0,004	0,002
9	0,7	/	/	/

10	0,36	0,014	0,007	0,004
11	1,3	0,052	0,026	0,0146
12	0,27	0,011	0,005	0,002
13	1	0,038	0,019	0,0111
14	0,17	0,007	0,003	0,002
16	0,15	0,006	0,003	0,002
17	0,55	0,022	0.011	0,0600
18	0,12	0,005	0,002	0,001
19	0,45	0,018	0,009	0,0051
23	0,3	0,012	0,006	0,0034
25	0,25	0.010	0,005	0,0026
25 < v < 40*	0,25 · 25/v	0,01 · 25/v	0,005 · 25/v	0,0026 · 25/v
v = paran 18 < v	1,5/v	0.06/v	0.03/v	0.0171/v
μ < 40	1,5/v	0.06/ μ	0.03/ μ	0.0171/ μ
μ > 40**	4,5/v	0.18/ μ	0.09/ μ	0,0514/ μ

* neparan broj harmonika,

** za opseg modulacije pri frekvenciji od 200 Hz. Mjereno u skladu sa EN 61000-4-7, Anex B

Tabela T3: Dozvoljene struje v –tog harmonika i μ –tog interharmonika svedenog na snagu kratkog spoja u tački priključenja ME na DS.

(19) Ukoliko je nekoliko ME ili generatora priključeno na DS u istoj tački priključenja primenjuje se sledeća formula:

$$I_{vhdoz} = I_{vhs,v,\mu} \cdot S_{ks} \cdot \frac{S_i}{S_{gsum}}$$

gdje je:

Si – posmatrana ME/generator na mjestu priključenja

$S_{gsum} = \sum_{i=1}^{n} S_i$- suma svih ME/generatora na mjestu priključenja

Ukoliko je na nekoliko mjesta u SN mreži došlo do priključenja ME, dozvoljena vrijednost struja viših harmonika se izračunava prema formulama:

Za v < 13, …….. $I_{vhdoz} = I_{vhs,v,\mu} \cdot S_{ks} \cdot \frac{S_{gsum}}{S_{net}}$

za v > 13, ……. … $I_{vhdoz} = I_{vhs,v,\mu} \cdot S_{ks} \cdot \sqrt{\frac{S_{gsum}}{S_{net}}}$

gdje je:

Snet – prividna snaga transformatora u TS CEDIS preko koga se vrši isporuka električne energije od strane svih ME/generatora

Kriterijum dozvoljenih vrijednosti napona viših harmonika se provjerava prema sledećoj tabeli:

(20) Tabela T.4 Dozvoljeni naponi υ harmonika I μ - interharmonika svedenog na snagu kratkog spoja u tački priključenja ME na DS

Tabela T.4 Dozvoljeni naponi harmonica i interharmonika

Redni broj višeg harmonika [v]	Dozvoljenih vrijednosti napona viših harmonika za 10,20 i 35 kV mrežu [V/MVA]
5	0,5
7	1
11	1
13	0,85
17	0,65
19	0,6
23	0,5
25	0,4
25 < v < 40*	0,4
v = paran	0,1
μ < 40	0,1
v,μ > 40**	0,3

(21) Ukoliko nijesu ispunjeni prethodno navedeni kriterijumi, vlasnik ME treba da obezbijedi atest o tipskom ispitivanju nekog drugog generatora koji ispunjava prethodno navedene kriterijume i koji ima iste ili slične karakteristike kao generator koji će se ugradi u ME, ili da preduzme posebne zaštitne mjere, kao na primjer:
1) ugradnja filtra za odgovarajući red višeg harmonika;
2) priključenje ME u tački sa većom vrijednošću snage kratkog spoja (priključenje na viši naponski nivo itd.).

(22) Kod ME sa frekventnim pretvaračima treba ispitati i štetno djelovanje ME na MTK uređaje sa stanovišta viših harmonika.

Član 93

(1) Ako se zbog priključenja ME poveća snaga (struja) trofaznog kratkog spoja iznad vrijednosti za koju je dimenzionisana oprema u DS, treba da se primijeni jedna ili više sledećih mjera:
1) ograničenje struja kratkog spoja u ME;
2) zamjena rasklopnih aparata i/ili druge opreme koja ne ispunjava zahtjeve s obzirom na snage (struje) kratkog spoja;
3) promjena mjesta priključenja na DS, promjena parametara priključnog voda itd.

(2) ME instalisane snage do 1 MVA ne mogu da znatnije povećaju snagu kratkog spoja u DS, pa je provjera kriterijuma snage kratkog spoja obavezna samo ako snaga ME prelazi 1 MVA.

(3) Opseg dozvoljenih vrijednosti napona u stacionarnom režimu na mjestu priključenja dat je u tabeli:

Tabela T.5 Opseg dozvoljenih vrijednosti napona u stacionarnom režimu

Nazivni napon mreže (kV)	Minimalni napon u normalnom pogonu (kV)	Minimalni napon u poremećenom pogonu (kV)	Maksimalni napon u normalnom pogonu (kV)
35	31,5	31,5	38
20	19	18	21,4
10	9,5	9	10,7

za režim u kojem ME troši reaktivnu snagu iz mreže (cos φind)

$$\Delta u_{aV} = \frac{S_{Amax} \cdot (R_{kV} \cdot cos|\varphi| - X_{kV} \cdot sin|\varphi|)}{U^2}$$

za režim u kojem ME injektira reaktivnu snagu u mrežu (cos φcap)

$$\Delta u_{aV} = \frac{S_{Amax} \cdot (R_{kV} \cdot cos|\varphi| + X_{kV} \cdot sin|\varphi|)}{U^2}$$

gdje je:

- S_{Amax}- maksimalna vrijednost prividne snage ME
- R_{kV},X_{kV}– ekvivalentni parametri distributivne mreže
- φ - fazni ugao napona i struje ME

(4) Ugradnjom odgovarajućih zaštitnih i drugih tehničkih uređaja u ME, treba obezbijediti da priključenje ME na DS bude izvršeno samo ako je na svim faznim provodnicima prisutan napon mreže. Za priključenje se koristi spojni prekidač u rasklopnom postrojenju ME (član 94 stav 11 ovih pravila) ili izuzetno generatorski prekidač kod ME sa jednim generatorom snage do 63 kVA, pod uslovom da je to rešenje usaglašeno sa CEDIS-om pri izdavanju saglasnosti za priključenje ME na DS.
Za priključenje sinhronog generatora na DS, potreban je uređaj koji treba da zadovolji sledeće uslove sinhronizacije:

Tabela T.6 Uslovi sinhronizacije

Ukupna snaga generatora (kVA)	razlika frekvencija (Δ f, Hz)	razlika napona (Δ V, %)	razlika faznog ugla (Δ Φ°)
0-500	0,3	10	20
500-1500	0,2	5	15
>1500	0,1	3	10

Sinhronizacija se vrši na generatorskom prekidaču.

(5) Za priključenje asinhronog generatora na DS, koji se pokreće pomoću pogonskog agregata, potreban je uređaj koji obezbeđuje da se priključenje izvede između 95% i 105% od sinhronog broja obrtaja, bez napona.
(6) Kod samopobudnih asinhronih generatora treba da se ispune svi uslovi koji su predviđeni za sinhrone generatore, stav 4 ovog člana.
(7) Kod ME koje se priključuju na DS preko invertora, jednosmjerna komponenta injektiranja u distributivnu mrežu ne smije biti veća od 0,5 % od naznačene struje invertora.

Osnovni tehnički zahtjevi za izvođenje priključka ME

Član 94

(1) Priključak ME može biti monofazni ili trofazni.
(2) ME se može priključiti monofazno na niskonaponsku mrežu sa maksimalnom snagom do 5kW.
(3) Priključak ME se dimenzioniše i izvodi prema nazivnom naponu mreže i maksimalnom jednovremenom opterećenju ME.
(4) Priključak ME sastoji se od:
  1) priključnog voda;
  2) rasklopnih aparata i druge opreme u rasklopnom postrojenju ME;
  3) rasklopnih aparata i druge opreme na mjestu priključenja na DS;
  4) opreme i uređaja za mjerno mesto.
(5) Priključni vod može da bude kablovski ili nadzemni.
(6) Izbor tipa kabla, polaganje, spajanje i dozvoljeno strujno opterećenje kablovskog voda vrši se prema tehničkim preporukama.
(7) Za izvođenje kablovskog priključka koriste se:
  1) Za niski napon, tip NN kabla: PP00, PP00-ASJ ili XP00-ASJ ili odgovarajući ekvivalent.
  2) Za srednji napon, tip SN kabla: XHE 49-A ili odgovarajući ekvivalent.
  3) SN kabl tipa XHE 49-A koristi se i za izvođenje kablovskog priključka SN rasklopnog postrojenja na nadzemni priključni vod sa alučeličnim ili slabo izolovanim provodnicima.
(8) Izbor vrste (tipa) nadzemnog voda, montaža, spajanje i dozvoljeno strujno opterećenje nadzemnog voda vrši se prema tehničkim preporukama.
(9) Za izvođenje nadzemnog NN priključka koristi se isključivo NN SKS tipa X00/O-A ili odgovarajući ekvivalent.
(10) Za izvođenje nadzemnog SN priključka može da se koristi:
  1) SN SKS tipa XHE 48/O-A ili odgovarajući ekvivalent;
  2) SN nadzemni vod izveden alučeličnim provodnicima;
  3) SN nadzemni vod izveden slaboizolovanim provodnicima.
(11) Rasklopni aparati, mjerna, zaštitna i druga oprema u rasklopnom postrojenju ME su elementi rasklopne aparature u izvodnom polju (ćeliji) priključnog voda u objektu ME. Glavni elementi ovog dijela rasklopne aparature su:
  1) prekidač (spojni prekidač);
  2) mjerni transformatori za zaštitu i mjerenje predate i primljene električne energije ako je predviđeno mjerenje u ME.
(12) Elementi rasklopne opreme moraju u svakom momentu biti dostupni ovlašćenom predstavniku CEDIS.
(13) Prekidač (spojni prekidač) služi za:
  1) spajanje (povezivanje) ME sa DS;
  2) automatsko odvajanje ME od DS zbog kvarova i poremećaja u DS (kratak spoj, zemljospoj, promjena napona i/ili promjena frekvencije), djelovanjem sistemske zaštite ili zaštite priključnog voda;
  3) odvajanje ME od DS zbog izvođenja radova, remonata, prelaska na izolovani rad ME itd.
(14) Tehničke karakteristike SN prekidača (IEC 60056):
  1) Vrsta prekidača i sredstvo za gašenje električnog luka: vakuumski ili SF6.
  2) Naznačena struja: najmanje 630 A.
(15) Tehničke karakteristike NN prekidača su definisane (IEC 947-2:1994):
  1) Naznačeni napon: 400 V.

2) Naznačena trajna struja:
   - 250 A za snagu ME do 100 kVA;
   - 500 A za snagu ME 160 kVA ili 250 kVA;
   - 800 A za snagu ME 400 kVA.

(16) Okidači mogu biti:
1) naponski: za automatsko odvajanje rasklopne aparature ME od DS djelovanjem sistemske zaštite u ME;
2) strujni: kratkospojni (elektromagnetni) i termički, kao zaštita NN priključnog voda;

(17) Mjerni transformatori (P-IEC 60185):
1) Naznačeni odnos transformacije:
2) naznačena struja primarnog namotaja: prema snazi ME;
3) naznačena struja sekundarnih namotaja: 5 A.
4) Opterećenje mjernih namotaja u skladu sa projektnom dokumentacijom i klasama
   - I mjerni namotaj: klasa 0,5 Fs ≤ 5;
   - II zaštitni namotaj: klasa 5P 10.

(18) Tehničke karakteristike NN strujnih transformatora:
1) Naznačeni napon: 400 V.
2) Naznačeni odnos transformacije:
3) naznačena struja primarnog namotaja: prema snazi ME;
4) naznačena struja sekundarnog namotaja: 5 A.
5) Opterećenje: snaga u skladu sa projektnom dokumentacijom, klasa 0,5 Fs ≤ 5;

(19) Tehničke karakteristike SN naponskih transformatora:
1) Naznačeni prenosni odnos:

$$\frac{10\ (20\ ,35\ )}{\sqrt{3}} / \frac{0.1}{\sqrt{3}} / \frac{0.1}{3}\ kV$$

2) Opterećenje:
   a) I mjerni namotaj: snaga u skladu sa projektnom dokumentacijom, klasa 0,5;
   b) II zaštitni namotaj: snaga u skladu sa projektnom dokumentacijom, klasa 1/3P.

(20) Rasklopni aparati, mjerna, zaštitna i druga oprema koji čine priključak na mjestu priključenja na DS su elementi rasklopne aparature u distributivnoj TS u izvodnom polju (ćeliji) priključnog voda za ME ili na mreži CEDIS. Ako se priključak ME na SN mrežu CEDIS izvodi preko sabirnica "X" kV u distributivnoj TS 110/XkV ili TS 35/ X kV, ili RP X kV (X = 35 kV, 20 kV, 10kV), postojećeg, kao i RP koje se formira za potrebe priključenja, sadržaj i karakteristike opreme u izvodnoj ćeliji za ME (prekidač, zaštitni uređaji itd.) su isti kao i za druge izvodne ćelije u TS, s tim što se u izvodnoj ćeliji za ME nalazi i mjerno mesto, tako da se mjerni uređaji biraju prema Pravilima za mjernje električne energije

(21) Ako se priključak ME na SN mrežu CEDIS izvodi preko sabirnica 10(20) kV u distributivnoj TS 10(20)/0,4, izvodna ćelija 10(20) kV za ME je sastavni dio prefabrikovanog SF6 rasklopnog bloka u kome tropoložajni rasklopni aparat objedinjuje funkciju sklopke-rastavljača i zemljospojnika.

(22) Ako se priključak ME na NN mrežu izvodi preko sabirnica 0,4 kV u distributivnoj TS 10(20)/0,4 kV, ili preko razvodnog ormana u NN mreži, izvodno polje za ME se oprema visokoučinskim osiguračima, ili sklopkom-rastavljačem sa visokoučinskim osiguračima, ili sa prekidačem.

(23) Izuzetno, CEDIS može da odobri da se ME direktno (kruto) priključi na SN ili NN mrežu CEDIS, i to:
1) na mrežu 10 kV ili 20 kV: ME instalisane snage do 160 kVA, pod uslovom da se priključak na nadzemnu mrežu 10 kV (20 kV) izvede preko sklopke-rastavljača na stubu.
2) na NN mrežu: ME instalisane snage do 63 kVA, ako dužina priključnog NN voda ne prelazi 100 m.

Tehnički zahtjevi za obračunsko mjerno mjesto

Član 95

Tehnički zahtjevi za obračunsko mjerno mjesto definisani su Pravilima za mjerenje električne energije.

Zaštita generatora i priključnog voda male elektrane

Član 96

(1) Ovim članom se propisuju osnovni zahtjevi i preporuke za izbor uređaja za zaštitu generatora i elemenata rasklopne aparature ME od mogućih havarija i oštećenja uslijed kvarova i poremećaja u DS (kratak spoj, zemljospoj, promjena napona i/ili promjena frekvencije), u uslovima paralelnog rada.

(2) Obuhvaćene su sledeće zaštite:
1) sistemska zaštita;
2) zaštita priključnog voda.

(3) Djelovanje ovih zaštita mora da dovede do isključenja spojnog prekidača, odnosno do automatskog prekida paralelnog rada generatora sa DS i havarijskog zaustavljanja generatora (brzo razbuđivanje i brzo zaustavljanje), ukoliko nije predviđen automatski prelazak ME u ostrvski rad.

(4) Ovim Pravilima nijesu obuhvaćene sledeće zaštite:
1) zaštita od unutrašnjih kvarova generatora;
2) zaštita turbine;
3) zaštita energetskih transformatora u ME;
4) zaštita od atmosferskih prenapona u ME;
5) zaštita od kvarova (kratak spoj, zemljospoj) na elementima rasklopne aparature i u električnim instalacijama male elektrane.

(5) Sistemska zaštita se sastoji od:
1) naponske zaštite, koja reaguje na poremećaj ravnoteže između proizvodnje i potrošnje reaktivne energije;
2) frekventne zaštite, koja reaguje na poremećaj ravnoteže između proizvodnje i potrošnje aktivne energije.

(6) Naponska zaštita se sastoji od:
1) nadnaponske zaštite (U>) koju čini trofazni naponski rele najmanjeg opsega podešavanja (0,9 - 1,2)·Ung, koja reaguje sa vremenskom zadrškom najmanjeg opsega podešavanja (0,2 - 3) s;
2) podnaponske zaštite (U<) koju čini trofazni naponski rele najmanjeg opsega podešavanja (1,0 - 0,7)· Ung, koja reaguje sa vremenskom zadrškom najmanjeg opsega podešavanja (0,2 - 3) s.

(7) Frekventna zaštita se sastoji od:
1) nadfrekventne zaštite (f>) koju čini monofazni frekventni rele najmanjeg opsega podešavanja (49 - 52) Hz, koja reaguje sa vremenskom zadrškom najmanjeg opsega podešavanja (0,2 - 3) s;
2) podfrekventne zaštite (f<) koju čini monofazni frekventni rele najmanjeg opsega podešavanja (51 - 48) Hz, koja reaguje sa vremenskom zadrškom najmanjeg opsega podešavanja (0,2 - 3) s.

(8) Frekventni rele treba da bude sa funkcijom brzine promjene frekvencije u intervalu 10 mHz.

(9) Obje frekventne zaštite mogu da budu realizovane preko jednog uređaja (relea) koji ispunjava prethodne zahtjeve (f> i f<).

(10) Frekventna zaštita može da se realizuje i tako da se ova funkcija integriše sa nekom drugom zaštitom ili funkcijom, na primjer: sa zaštitom priključnog voda, u okviru funkcije upravljanja invertora kod generatora koji su priključeni preko invertora itd

(11) Zaštita priključnog voda:
1) Zaštita SN priključnog voda je prekostrujna i zemljospojna, izvedena prema tehničkim preporukama ili tehničkim uslovima za projektovanje.
2) Zaštita SN priključnog voda u ME je prekostrujna i izvodi se prema tehničkim preporukama ili tehničkim uslovima za projektovanje,
3) Zaštita SN priključnog voda u rasklopnom postrojenju DS je prekostrujna (prema tehničkim preporukama ili tehničkim uslovima za projektovanje) i zemljospojna (prema tehničkim preporukama ili tehničkim uslovima za projektovanje).

(12) Prekostrujna zaštita je trofazna maksimalna strujna vremenski nezavisna zaštita, koja reaguje:
1) sa vremenskom zadrškom pri strujnim opterećenjima koja prelaze vrijednosti dozvoljenih strujnih opterećenja priključnog voda - prekostrujna zaštita I >;
2) trenutno pri bliskim kratkim spojevima - kratkospojna zaštita I>>.
3) releji prekostrujne zaštite su za naznačenu struju 5 A i za najmanji opseg podešavanja:
   - (3 - 9) A za prekostrujnu zaštitu I>;
   - (20 - 50) A za kratkospojnu zaštitu I>>.
4) najmanji opseg podešavanja vremenske zadrške prekostrujne zaštite I > treba da bude (0,2 - 3) s.

(13) Zemljospojna zaštita je homopolarna zaštita, čije izvođenje zavisi od načina uzemljenja neutralne tačke SN mreže (prema tehničkim preporukama ili tehničkim uslovima za projektovanje) i to:
   1) ako je neutralna tačka SN mreže uzemljena preko niskoomske impedanse, primenjuje se monofazna maksimalna strujna vremenski nezavisna zaštita I_0 >, čiji relej je za naznačenu struju In = 5 A, najmanjeg opsega podešavanja (0,5 - 2,5) A. Zaštita treba da reaguje sa vremenskom zadrškom najmanjeg opsega podešavanja (0,2 - 3) s.
   2) ako je neutralna tačka SN mreže izolovana, zemljospojna zaštita zavisi od veličine kapacitivne struje zemljospoja galvanski povezane mreže i izvodi se prema tehničkim preporukama.

(14) Zaštita NN priključnog voda u ME: prekostrujna, preko kratkospojnog (elektromagnetnog) i termičkog okidača NN prekidača.

(15) U ME se koriste mikroprocesorski (digitalni) zaštitni uređaji, kao samostalni releji ili u okviru sistema integrisane zaštite i upravljanja ME. Međutim, sva zaštitna oprema mora da radi nezavisno od rada sistema upravljanja i sistema komunikacije u okviru ME.

(16) Pravilo iz stava 15 ovog člana ne primenjuje se za ME nazivne snage do 30 kW koje koriste sunčevu energiju za proizvodnju električne energije

(17) Za ME nazivne snage do 30 kW, naponske i frekventne zaštite mogu biti integrisane u okviru invertora, te uključenje/isključenje ME sa distributivne mreže može biti izvedeno od strane invertora. U tom slučaju, između invertora i mreže mora postojati rastavni element čija funkcija automatskog uključenja/isključenja mora biti usaglašena sa proradom integrisanih invertorskih zaštita. Pored automatske funkcije uključenja/isključenja rastavni element mora da ima i mogućnost ručnog uključenja/isključenja.

(18) Status rastavnog elementa (uključen/isključen) mora biti jasno vidljiv i dostupan CEDIS

(19) Proizvođač invertora mora imati sertifikate i ateste koji se odnose na podešenje napona i frekvencije u okviru zahtjevane naponske i frekventne zaštite.

(20) Mikroprocesorski zaštitni uređaj (relej) mora da:
   1) bude neosetljiv na prelazne režime;
   2) ima visok nivo samodijagnostike, ali kvar u zaštitnom uređaju ne smije da izazove proradu zaštite;
   3) ima ugrađenu funkciju registrovanja i pamćenja najmanje tri događaja (kvara);
   4) ima mogućnost ispitivanja i podešavanja preko tastature i displeja na uređaju, kao i preko prenosnog računara i serijskog priključka;
   5) ima metalno kućište osigurano od prodora prašine i vlage IP 51 (IEC 529).

(21) U prostorijama u kojima se nalaze uređaji zaštite, temperatura ne smije da bude ispod -5°C i iznad + 55°C, pri čemu mora da se spriječi kondenzacija vlage (IEC 57).

Posebni tehnički zahtjevi kod primjene automatskog ponovnog uključenja (APU) u DS

Član 97

(1) Na izvodima nadzemnih i mješovitih vodova "X" kV (X = 35 kV, 20 kV, i 10 kV) u TS 110/X kV i TS 35/10 kV uobičajeno se koristi tropolno automatsko ponovno uključenja (APU) prekidača sa dva pokušaja: u prvom pokušaju brzo APU sa beznaponskom pauzom 1 s, a u drugom pokušaju sporo APU sa beznaponskom pauzom preko 15 s.

(2) Ukoliko se ME priključuje na vodove, odnosno postrojenja iz stave 1 ovog člana, mora biti isključena mogućnost priključenja ME na povratni napon iz DS bez sinhronizma, na primjer: blokadom rada APU-a sve dok na priključnom vodu za ME ima napona, korišćenjem APU-a sa jednim pokušajem sa beznaponskom pauzom 10 s itd.

(3) Ispitivanja zaštitnih uređaja vrše se prema standardu IEC 255.

(4) Ispitivanja se vrše kod proizvođača i na objektu (u ME).

(5) Kod proizvođača se vrše tipska i komadna ispitivanja, o čemu se prilažu odgovarajući atesti i prateća dokumentacija o dokazu kvaliteta.

(6) Na objektu (u ME) vrši se provjera funkcija kompletne zaštite, automatike i upravljanja. Vrši se primarno ispitivanje (zajedno sa mjernim transformatorima) i sekundarno ispitivanje (samo zaštitni uređaji, sa probom djelovanja na isključenje spojnog i/ili generatorskog prekidača).

(7) Primarno ispitivanje zaštite obavezno se vrši prije prvog priključenja ME na DS. Primarno ispitivanje zaštite može po potrebi da se vrši i u eksploataciji, na primjer poslije zamjene strujnog transformatora.
(8) Sekundarno ispitivanje zaštite vrši se najmanje jedanput godišnje.
(9) Sva ispitivanja iz ovog člana radi Investitor.
(10) Sva ispitivanja koja se vrše na objektu male elektrane na mjestima priključenja radi Investitor, uz prisustvo predstavnika CEDIS.
(11) O rezultatima ispitivanja i podešavanja zaštitnih uređaja na mjestima priključenja Investitor priprema odgovarajući dokument (protokol), koji potpisuju i predstavici CEDIS.

Kompenzacija reaktivne energije u ME

Član 98

(1) Faktor snage ME u odnosu na DS treba da iznosi cos $\phi \geq 0,95$ u kapacitivnom i induktivnom režimu rada. Ukoliko je za održavanje zahtijevane vrijednosti faktora snage potrebna ugradnja kondenzatorskih baterija, njen se kapacitet bira tako da ni u jednom pogonskom slučaju ne smije da dođe do samopobuđivanja generatora.
(2) Odgovarajućim projektnim rješenjem će se za svaki konkretan slučaj odabrati pojedinačna, grupna ili centralna kompenzacija reaktivne energije.
(3) Pri dimenzionisanju postrojenja za kompenzaciju reaktivne snage (energije) treba uzeti u obzir:
   1) reaktivnu energiju potrebnu za rad generatora;
   2) reaktivnu energiju potrebnu za potrošače ME kada generatori rade i kada nijesu u pogonu;
   3) štetno dejstvo (mogućnost pojave viših harmonika).
(4) Kod ME sa velikim kolebanjima pogonske snage (slučaj elektrane na vjetar), obavezna je primjena automatske regulacije faktora snage.
(5) U slučaju primjene automatske regulacije faktora snage ME, regulacioni nivo automatske kompenzacije može, u dogovoru sa CEDIS, da se podesi i na cos $\phi \approx 1$, pri čemu određeni dio kondenzatora može trajno da bude priključen na DS, ako su dodatno ispunjeni slijedeći uslovi:
   1) ME je priključena na SN mrežu CEDIS (10kV, 20kV, 35kV) preko ET 0,42/10 (20, 35) kV, na čiju niženaponsku stranu (0,4 kV) su priključeni kondenzatori za kompenzaciju reaktivne snage;
   2) ukupna snaga trajno priključenih kondenzatora (izvan automatske kompenzacije) ne prelazi 10% vrijednosti naznačene snage ET-a (uz posebnu saglasnost CEDIS, ova vrijednost može da iznosi i 15%).
(6) Reaktivna snaga potrebna za rad asinhronog generatora ili ME koje rade preko mrežno vođenih invertora, iznosi približno 50% predate prividne snage, i ova snaga mora da se obezbijedi iz kondenzatorskih baterija. Ovi kondenzatori ne smiju da se uključe prije nego što se asinhroni generator priključi na DS, i moraju galvanski da se odvoje od generatora prije nego što se on isključi, da bi se izbjeglo samopobuđivanje.
(7) Reaktivna snaga potrebna za rad sinhronog generatora bira se u zavisnosti od karaktera opterećenja i veličine pogonske snage, pa je dovoljna konstantna pobuda, ili se koristi automatski regulator faktora snage sa ciljem održavanja napona u DS u stacionarnom režimu.

Nadzor i komunikacija sa ME

Član 99

(1) Vlasnik ME, u zavisnosti od mjesta priključenja na DS, mora da obezbijedi da ODS ima odgovarajuće informacije u realnom vremenu.
(2) Vlasnik ME mora da obezbijedi neophodnu opremu, softver i komunikacioni servis radi dostavljanja neophodnih podataka. Vlasnik ME snosi sve troškove koji se odnose na:
   1) investiranje,
   2) proširenje sistema
   3) održavanje sistema.
(3) Način komunikacije ME sa nadležnim centrom upravljanja definiše ODS u Saglasnosti za priključenje na distributivnu mrežu.
(4) Male elektrane čija je prividna snaga manja od 250 kVA moraju da obezbijede mogućnost nadgledanja rastavnog uređaja u tački priključenja.

(5) Za ME čija je snaga između 250 kVA i 10 MW mora da se obezbijedi oprema koja će omogućiti prenos slijedećih informacija do nadležnog centra upravljanja ODS:
   1) Analogne veličine:
      a) Aktivna snaga (MW)
      b) Reaktivna snaga (Mvar)
      c) Naponi po fazama
      d) Struje po fazama
   2) Statusi sledećih uređaja:
      a) Svih rastavnih uređaja (prekidač, rastavljač),
      b) Automatskog regulatora napona pod uslovom da njegov rad ima uticaj na DS
   3)Alarmi:
      a) Gubitak komunikacije između ME i nadležnog centra upravljanja,
      b) Gubitak/poremećaj funkcije zaštite u okviru ME.
(6) Podaci iz stava 5 moraju da se skladište i čuvaju u vremenskom intervalu od 30 dana.

Procedura priključenja ME na DS

Član 100

(1) Procedura za priključenje malih elektrana na DS sprovodi se za:
   1) izgradnju novih objekata i
   2) rekonstrukciju postojećih objekata (povećanja priključne snage, promjene na priključku, priključenja novih ili povećanja snage postojećih proizvodnih jedinica elektrane).
(2) Postupak za priključenje ME na DS obuhvata:
   1) mišljenje o mogućnostima i uslovima priključenja;
   2) uslove za izradu tehničke dokumentacije;
   3) saglasnost za priključenje;
   4) odobrenje za privremeno priključenje za potrebe probnog rada;
   5) ugovor o priključenju;
   6) odobrenje za trajno priključenje.

Mišljenje o mogućnostima i uslovima priključenja na DS

Član 101

(1) Prije projektovanja, odnosno prije izvođenja bilo kakvih radova na izgradnji ME za koju se izdaje energetska dozvola, potrebno je da investitor pribavi od CEDIS mišljenje o mogućnostima i uslovima priključenja planiranog objekta na distributivni sistem.
(2) Postupak za izdavanje mišljenja pokreće se podnošenjem pisanog zahtjeva od strane zainteresovanog subjekta.
(3) Zahtjev iz stava 2 ovog člana, pored opštih identifikacionih podataka, sadrži i podatake za određivanje položaja ME u prostoru, instalisanoj snazi, veličini i vrsti pojedinih agregata i termin plan izgradnje objekta za koji se traži mišljenje.
(4) CEDIS odlučuje po zahtjevu za izdavanje mišljenja o mogućnosti priključenja na DS u roku od 15 dana od dana prijema urednog zahtjeva. Izuzetno za složenije objekte za koje je potrebna izrada sistemskih analiza i/ili izrada elaborata o priključenju rok za rješavanje po zahtjevu je 120 dana od dana prijema urednog zahtjeva
(5) Mišljenje iz stave 1 ovog člana sadrži:
   1) predlog optimalnog naponskog nivoa priključka i mjesto priključenja i
   2) preliminarnu procjena uticaja objekta na rad distributivnog sistema i moguće tačke priključenja uzimajući u obzir postojeće stanje distributivnog sistema.
(6) Ukoliko dođe do izmjene tehničkih parametara i planskih dokumenata prije izdavanja saglasnosti za priključenje korisnika na distributivni sistem, CEDIS zadržava pravo da definiše novu tačku priključenja na distributivni sistem i dopuni mišljenje o mogućnosti priključenja i preliminarnu procjenu uticaja objekta na rad

distributivnog sistema, vodeći računa o prethodno izdatom mišljenju. Konačni uslovi priključenja koji su obavezujući za CEDIS definišu se u okviru izdate saglasnosti za priključenje.

(7) Mišljenje iz stava 1 ovog člana izdaje se sa rokom važenja od jedne godine.

Uslovi za izradu tehničke dokumentacije

Član 102

(1) Zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje male elektrane na DS, sa uslovima za izradu tehničke dokumentacije, u ime budućeg korisnika sistema, podnosi organ uprave, na obrascu koji utvrđuje CEDIS a koji se objavljuje na interenet stranici CEDIS.

(2) CEDIS propisuje obrazac zahtjeva za izdavanje uslova za priključenje male elektrane na DS. Obrazac se objavljuje na internet stranici CEDIS.

(3) Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana, dostavlja se:
1) projekat objekta koji je predmet priključenja ili
2) idejno rješenje za objekat koji je predmet priključenja.

(4) Dokumentacija za izdavanje uslova za priključenje na DS mora da sadrži minimum slijedećih podataka:
1) generalnu koncepciju;
2) tehničko-tehnološke karakteristike;
3) potrebe za snagom i energijom;
4) lokaciju objekta;
5) jednopolne šeme postrojenja ili blok šeme za mrežu koja se priključuje sa električnim karakteristikama opreme koja se priključuje.

(5) CEDIS odlučuje po zahtjevu za uslove za priključenje radi izrade projektne dokumentacije, u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahtjeva. Izuzetno za složenije objekte za koje je potrebna izrada sistemskih analiza i/ili izrada elaborata o priključenju rok za rješavanje po zahtjevu je četiri mjeseca od dana prijema urednog zahtjeva.

(6) Uslovi za priključenje na DS radi izrade tehničke dokumentacije se daju na određeni vremenski period, a najkraće na godinu dana.

Saglasnost za priključenje

Član 103

(1) Zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje male elektrane na DS, u ime budućeg korisnika sistema podnosi organ uprave, nakon izrade i revizije projektne dokumentacije, na obrascu koji utvrđuje CEDIS a koji objavljuje na svojoj internet stranici.

(2) Zahtjev za izdavanje saglasnosti za priključenje se podnosi na obrascu koji određuje CEDIS, u skladu sa potrebom za podacima neophodnim za obradu zahtjeva.

(3) Uz zahtjev za izdavanje saglasnost za priključenje male elektrane na DS, predaje se i sljedeća dokumenta:
1) revidovan idejni ili glavni projekat male elektrane, i
2) energetska dozvola za izgradnju male elektrane.

(4) CEDIS odlučuje po zahtjevu za izdavanje saglasnost za priključenje male elektrane na DS u roku od 15 dana od dana prijema urednog zahtjeva.

(5) Izuzetno od stava 5 ovog člana, za složenije objekte, za koje je potrebna izrada sistemskih analiza i/ili izrada elaborata o priključenju, rok za rješavanje po zahtjevu je četirimjeseca od dana prijema urednog zahtjeva.

(6) Saglasnost za priključenje sadrži tehničke uslove priključenja iste kao i u izdatom mišljenju i uslovima priključenja, ukoliko nije došlo do izmjena tehničkih parametara i planskih dokumenata.

(7) Radi izdavanja saglasnosti za priključenje za objekte priključka male elektrane na DS, uz zahtjev predaju se i revidovan glavni projekat objekata za priključke male elektrane na DS.

(8) CEDIS u roku od 15 dana od dana prijema urednog zahtjeva izdaje rješenje o saglasnosti za priključenje objekata priključka male elektrane na DS.

Član 104

Tehnički uslovi koji su sadržani u saglasnosti za priključenje po pravilu su isti sa tehničkim uslovima u izdatom mišljenju i uslovima priključenja.

Član 105

(1) Ako zbog tehničkih ograničenja nije moguće priključenje objekta investitora male elektrane na sistem, a u slučaju da planom razvoja nije predviđena izgradnja potrebne infrastrukture ili je planirana za kasniji period, CEDIS će dati saglasnost investitoru, budućem korisniku sistema da o svom trošku izgradi infrastrukturu potrebnu za priključenje objekta na sistem i da je preda nadležnom operatoru sistema u skladu sa čl.184 i 185 Zakona.
(2) Saglasnost za priključenje se daje korisniku DS na određeni vremenski period, a najkraće na godinu dana.
(3) Ako je građevinska dozvola oročena na duži period od izdate saglasnosti za priključenje, korisnik sistema je, u navedenom roku, dužan podnijeti zahtjev za produženje važenja saglasnosti za priključenje do roka važenja izdate građevinske dozvole. Isto važi i u slučaju produženja građevinske dozvole.
(4) Uz zahtjev za produženje važenja saglasnosti za priključenje dostavlja se i građevinska dozvola.
(5) Rok važenja saglasnosti za priključenje se produžava do roka važenja izdate građevinske dozvole.

Odobrenje za privremeno priključenje za potrebe probnog rada

Član 106

(1) Nakon završetka izgradnje priključka, mjernog mjesta (osim brojila električne energije), električnih instalacija u objektu, izvršenih mjerenja i ispitivanja koja se mogu uraditi bez priključenja na DS, korisnik sistema podnosi zahtjev za priključenje objekta za probni rad ili funkcionalna ispitivanja.
(2) Obrazac zahtjeva za priključenje objekta za probni rad ili funkcionalna ispitivanja propisuje i obezbjeđuje CEDIS. Obrazac se objavljuju na internet stranici CEDIS.
(3) Korisnik sistema je dužan podnijeti zahtjev za priključenje objekta radi probnog rada ili funkcionalnog ispitivanja najkasnije deset dana prije isteka roka za priključenje navedenog u saglasnosti za priključenja.
(4) Uz zahtjev iz stava 3 ovog člana dostavlja se i građevinska dozvola.
(5) Ako je građevinska dozvola izdata na duži period od izdate saglasnosti za priključenje, korisnik sistema je dužan podnijeti zahtjev za produženje važenja saglasnosti za priključenja do roka važenja izdate građevinske dozvole, pri čemu se rok važenja saglasnosti za priključenje produžava do roka važenja građevinske dozvole.

Član 107

(1) Uz zahtjev za priključenje radi probnog rada ili funkcionalnog ispitivanja korisnik sistema podnosi:
   1) odobrenje za građenje (građevinska dozvola ili odobrenje za građenje i postavljanje);
   2) dozvolu za obavljanje djelatnosti (za elektrane snage >1 MW);
   3) izjavu ovlašćenog izvođača radova i stručnog nadzora za elektroenergetiku da su objekat i elektroenergetski priključak za njega izgrađeni u skladu sa građevinskom dozvolom i glavnim projektom;
   4) izjavu ovlašćenog izvođača radova i stručnog nadzora da električne instalacije korisnika sistema i njihov priključak ispunjavaju propisane tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine;
   5) izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije korisnika sistema ispunjavaju tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine;
   6) protokole o ispitivanjima izolacije opreme i uređaja predviđene projektnom dokumentacijom, relejnih zaštita i ostalih sistema i uređaja zaštite itd;
   7) saglasnost nadležne inspekcije za probni rad;
   8) izjavu o preuzimanju odgovornosti za vrijeme priključenja objekta za probni rad ili funkcionalna ispitivanja od investitora;
   9) program ispitivanja u probnom radu sa elaboratom o podešenju relejne zaštite i ovjerenom jednopolnom šemom u tačkama priključenja na DS usaglašen sa CEDIS;
   10) rješenje o imenovanju odgovornog lica za period probnog rada;
   11) rješenje o imenovanju odgovornih lica za manipulacije rasklopnom opremom;
   12) ugovor o snabdijevanju električnom energijom i
   13) ugovor o prodaji električne energije za vrijeme trajanja probnog rada.

(2) Nakon provjere dokumentacije iz stava 1 ovog člana CEDIS će izvršiti interni tehnički pregled priključka i mjernog mjesta.

Interni tehnički pregled priključka i mjernog mjesta

Član 108

(1) Prije priključenja ME na DS za potrebe probnog rada, CEDIS vrši interni tehnički pregled priključka i mjernog mjesta, koji obuhvata:
   1) upoređenje projektne dokumentacije sa izvedenim radovima, sa aspekta paralelenog rada ME i DS;
   2) pregled objekta ME, pogonskih uređaja, generatora i rasklopnog postrojenja;
   3) provjeru pristupačnosti spojnom prekidaču i mjernom mjestu;
   4) pregled i provjeru ispravnosti priključka ME;
   5) provjeru zaštitnih i mjernih uređaja, rasklopnih aparata na mjestu priključenja na DS, sistemske zaštite i zaštite priključnog voda.
(2) Komisija za interni tehnički pregled najkasnije u roku od pet dana od izvršenog pregleda podnosi izvještaj i potvrđuje da su izvedeni radovi prema tehničkim uslovima iz sagalasnosti za priključenje ME na DS.
(3) Po ispunjenosti uslova iz saglasnosti za priključenje i izvještaja o internom tehničkom pregledu, CEDIS izdaje odobrenje za priključenje objekta za potrebe probnog rada.

Probni rad

Član 109

(1) Priključenje ME na DS za potrebe probnog rada vrši se u prisustvu investitora ME, ovlašćene institucije koja vrši funkcionalna ispitivanja angažovane od strane investitora, glavnog izvođača radova i CEDIS.
(2) Ispitivanje rada i zaštitnih uređaja u toku probnog rada vrše se u realnim uslovima. ispitivanje zaštitnih uređaja vrši se kao primarno ispitivanje (zajedno sa mjernim transformatorima) i sekundarno ispitivanje, s probom djelovanja na isključenje spojnog prekidača.
(3) Za vrijeme probnog rada obavezno se simulira i provjerava:
   1) ispitivanje ulaska ME u paralelan rad sa DS (provjera funkcionisanja uređaja za sinhronizaciju) i drugih uređaja koji omogućuju bezbjedno priključenje generatora na DS;
   2) ispad trofaznog napona u DS;
   3) ispitivanje djelovanja relejne zaštite;
   4) provjera zaštite od ostrvskog rada elektrane;
   5) ispitivanje odziva elektrane na prolazni kratki spoj u mreži;
   6) ponašanje zaštitnih i ostalih uređaja u maloj elektrani za slučaj primjene APU-a;
   7) ispitivanje djelovanja blokade uključenja generatorskog prekidača u slučaju kvara u mjernom krugu sinhronizacije;
   8) ispitivanje povratnog djelovanja elektrane na mrežu u slučaju nestanka pomoćnog napona u elektrani (isključenjem glavnog izvora napajanja elektrane);
   9) ispitivanje povratnog djelovanja elektrane na mrežu u slučaju nestanka kompenzacije;
   10) redosled uključenja generatora na mrežu ako u maloj elektrani ima više generatora i utvrđivanje najmanje vremenske zadrške do priključenja narednog generatora;
   11) funkcionisanje postrojenja za kompenzaciju reaktivne energije u zavisnosti od tipa generatora i ostalih potreba za reaktivnom energijom u maloj elektrani.
(4) Ovlašćena institucija koja je vršila ispitivanjima u toku probnog rada sačinjava dokument (protokol) kojim se potvrđuje tehnička spremnost elektrane za trajno priključenje.

Ugovor o priključenju

Član 110

(1) Zahtjev za zaključenje ugovora o priključenju podnosi se na obrascu koji propisuje i obezbjeđuje CEDIS.
(2) Uz Zahtjev iz stava 1 ovog člana korisnik sistema podnosi:
   1) obavještenje o ispunjenosti uslova iz saglasnosti za priključenje;
   2) upotrebnu dozvolu;
   3) izvještaj (stručni nalaz) ovlašćene organizacije da predmetne instalacije korisnika sistema ispunjavaju tehničke uslove kojima se obezbjeđuje sigurnost ljudi i imovine;
   4) protokole o ispitivanjima izolacije opreme i uređaja, relejnih zaštita i ostalih sistema i uređaja zaštite;
   5) izvještaje o ispunjenosti uslova za priključenje na DS sa aspekta negativnog povratnog djelovanje na DS.
(3) Rješavajući po zahjtevu za priključenje korisnika, nakon ispunjenosti uslova iz saglasnosti za priključenje i ovih pravila, CEDIS i korisnik zaključuju ugovor o priključenju objekta na DS.
(4) U slučaju da korisnik nije ispunio uslove iz stava 2 ovog člana CEDIS će u roku od 15 dana od dana prijema zahtjeva, odnosno obavještenja iz stava 1 ovog člana, obavijestiti korisnika o uslovima koje nije ispunio.

Član 111

Odobrenje za trajno priključenje CEDIS izdaje u roku od sedam dana od dana kada investitor dostavi ugovor o snabdijevanju i ugovor o prodaji električne energije, u kom roku se vrši priključenje objekta ME na DS.

Član 112

Nije dozvoljeno ostrvsko napajanje dijela distributivnog sistema iz ME.

IX POVEZIVANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA SA DRUGIM SISTEMIMA

Priključenje na prenosni sistem

Član 113

(1) Operator prenosnog sistema definiše uslove za priključenje distributivnog sistema električne energije na transformatore 110/X kV.
(2) Mjesto priključenja distributivnog sistema na prenosni sistem je, po pravilu, granica vlasništva osnovnih sredstava.
(3) Uslovi za priključak distributivnog sistema na prenosni sistem su definisani u pravilima za funkcioniosanje prenosnog sistema i u ugovoru o priključenju.
(4) Ugovorom o priključenju koji zaključuju OPS i CEDIS, uz tehničke uslove za priključenje, definišu se i međusobni odnosi, kao i sva pitanja koja utiču na siguran i kvalitetan rad oba sistema.
(5) Ugovor o priključenju DS na PS, pored elemenata koje sadrži ugovor o priključenje na DS, sadrži i odredbe kojima se regulišu pitanja vezana za:
   1) operativnu komunikaciju između OPS i CEDIS;
   2) provođenje mjera zaštite na radu;
   3) načine razmjene podataka o pogonskim i obračunskim mjerenjima, kao i obim informacija koje se razmjenjuju u realnom vremenu;
   4) mjesto i strukturu mjernog sloga obračunskog mjernog mjesta;
   5) održavanje, ispitivanje, plombiranje i zamjenu mjernih uređaja;
   6) zaštitne uređaje;
   7) sopstvenu potrošnju;
   8) usaglašavanje pogonskih uputstava;
   9) kvalitet isporučene električne energije;
   10) pristup podacima sa registratora događaja;

11) postupanja i odgovornosti u slučaju kvara u trafostanicama 110/x kV koji dovodi do prekida isporuke električne energije ili poremećenog režima rada.

Član 114

(1) Način mjerenja električne energije i karakteristike mjernih uređaja na mjestu preuzimanja između OPS i CEDIS su obrađeni i definisani pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije.
(2) OPS i CEDIS su dužni da međusobno usklade selektivnost i koordinaciju zaštita u cilju obezbjeđenja uslova za siguran i kvalitetan rad oba sistema.
(3) OPS je dužan da, u skladu sa pravilima za funkcionisanje prenosnog sistema električne energije, obezbijedi tehničke uslove za regulaciju napona na transformatorima 110/x kV, koji će omogućiti CEDIS pružanje usluge održavanja napona u distributivnom sistemu u propisanim granicama.

Povezivanje sa susjednim distributivnim sistemima

Član 115

(1) Povezivanje dva susjedna distributivna sistema se može obaviti ako postoji zajednički interes operatora, a naročito zbog:
   1) povećanja sigurnosti u snabdijevanju korisnika sistema električnom energijom;
   2) povećanja kvaliteta električne energije na nekom području;
   3) razloga ekonomičnosti.
(2) Tehničko rješenje povezivanja dva distributivna sistema zajednički utvrđuju operatori ovih sistema, uz primjenu tehničkih propisa i standarda u zajedničkom interesu oba sistema.
(3) Određivanje uslova priključenja susjednih distributivnih sistema na DS, vrši se na isti način kao za ostale korisnike DS.
(4) Uslovi za priključenja, odnosno povezivanje i rad susjednih distributivnih sistema regulišu se ugovorom o priključenju sistema.
(5) Ugovor o priključenju sistema, pored elemenata koje sadrži Ugovor o priključenje za ostale korisnike DS, sadrži i odredbe kojima se regulišu pitanja vezana za:
   1) operativnu komunikaciju između dva ODS;
   2) provođenje mjera zaštite na radu;
   3) načine razmjene podataka o pogonskim i obračunskim mjerenjima, kao i obim informacija koje se razmjenjuju u realnom vremenu;
   4) mjesto i strukturu mjernog sloga obračunskog mjernog mjesta;
   5) održavanje, ispitivanje, plombiranje i zamjenu mjernih uređaja;
   6) zaštitne uređaje;
   7) sopstvenu potrošnju;
   8) usaglašavanje pogonskih uputstava;
   9) kvalitet isporučene električne energije;
   10) pristup podacima registratora događaja i dr.
(6) Projektovanje rastavne i zaštitne opreme na mjestu priključenja vrši svaki operater za sebe u svom postrojenju prema tehničkim uslovima iz ugovora, kao i ugradnju, njeno održavanje i eksploataciju.
(7) Operatori distributivnih sistema su odgovorni da usklade rad svojih sistema, a naročito da usklade selektivnost i koordinaciju zaštita, u cilju obezbjeđenja uslova za siguran i kvalitetan rad oba sistema.
(8) Na mjestu razdvajanja susjednih distributivnih sistema, ugrađena zaštitna oprema mora omogućiti razdvajanje sistema u slučaju nedozvoljenih međusobnih uticaja.
(9) Projektovanje rastavne i zaštitne opreme na mjestu priključenja vrši, po pravilu, svaki operater za sebe u svom postrojenju, prema tehničkim uslovima iz ugovora, kao i ugradnju, njeno održavanje i eksploataciju, ukoliko ugovorom nije drugačije određeno.

Tehnički i drugi uslovi za rad distributivnog sistema sa drugim sistemima

Član 116

(1) CEDIS je dužan da u saradnji sa OPS i operatorima susjednih distributivnih sistema osigura usklađenu regulaciju napona na priključnim mjestima.
(2) Regulaciju frekvencije vrši OPS, u skladu sa svojim pravilima.
(3) CEDIS, sa OPS i operatorima susjednih DS, na granici DS sa PS i susjednim distributvnim sistemima, usklađuje:
   1) minimalne i maksimalne dopuštene napone u trajnom pogonu i njihova kratkotrajna narušavanja;
   2) koordinaciju izolacije i
   3) zajedničke mjere za regulaciju napona.
(4) Razvoj i izgradnju distributivnog sistema, CEDIS planira i usaglašava sa OPS i operatorima poveznih susjednih distributivnih sistema.
(5) CEDIS je odgovoran za ugradnju zaštitnih sistema u svojoj mreži na način da nije ugrožena oprema u drugim sistemima.
(6) CEDIS je dužan da preduzima koordinaciju aktivnosti na upravljanju zagušenjima sa OPS i susjednim operatorima.
(7) CEDIS vrši koordinaciju aktivnosti, u poremećenim uslovima rada, sa OPS i operatorima susjednih distributivnih sistema.
(8) CEDIS je dužan da sa OPS i drugim operatorima razmjenjuje podatke koji omogućavaju:
   1) nadzor prenosa energije preko granica regulacionih oblasti;
   2) planirana isključenja pojedinih elemenata sistema, od značaja za rad poveznih sistema;
   3) podatke o vrijednostima napona;
   4) modelovanje mreže;
   5) planove razmjene preko granice kontrolne oblasti, i
   6) mjerenja u realnom vremenu napona, aktivne i reaktivne snage i kontrolu statusa prekidača na elementima od značaja za rad poveznih sistema.
(9) CEDIS periodično vrši odgovarajuće proračune i definiše uslove radi povezivanja sistema.

X ODRŽAVANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA

Predmet i područje primjene

Član 117

(1) U cilju obezbjeđenja ispravnog funkcionisanja distributivnog sistema i veće sigurnosti u snabdijevanju kupaca električnom energijom, CEDIS radi planove održavanja, kao i procedure i uputstva za održavanje energetskih objekata koji služe za distribuciju električne energije.

(2) Energetski objekti za koje se rade planovi i procedure održavanja su:
   1) postrojenja 35 kV;
   2) vodovi 35 kV;
   3) transformatori 35/x kV/kV;
   4) postrojenja, transformatori i vodovi nižeg naponskog nivoa do mjesta priključka korisnika distributivnog sistema;
   5) ostali uređaji i oprema koji služe za funkcionisanje DS.

Obaveze i odgovornosti

Član 118

(1) CEDIS i korisnik su dužni da u skladu sa tehničkim propisima održavaju vodove i postrojenja koja su u njihovom vlasništvu, ako to posebnim ugovorom nije drugačije predviđeno.

(2) CEDIS je dužan da u cilju zadovoljenja potreba korisnika sistema primjenjuje najbolja iskustva stečena u praksi pri održavanju uređaja i opreme, a u cilju osiguranja:
   1) sigurnosti snadbijevanja;
   2) pouzdanosti rada distributivnog sistema;
   3) nediskriminatornih uslova za korisnike ili grupe korisnika distributivnog sistema.
(3) CEDIS odgovoran je za održavanje:
   1) pogonske sigurnosti distributivnih objekata;
   2) građevinskih i konstrukcionih djelova distributivnog sistema;
   3) primarne i sekundarne opreme, mjerenih sistema i uzemljenja;
   4) telekomunikacione i informacione opreme i druge infrastrukture neophodne za funkcionisanje distributivnog sistema.
(4) CEDIS je obavezan da, u skladu sa utvrđenim programima, preduzima preventivne periodične mjere za održavanje svoje opreme i da:
   1) zamijeni i revitalizuje elemente distributivnog sistema koji su pri kraju vijeka trajanja ili djelova koji su oštećeni iz bilo kojeg razloga a prema utvrđenim planovima održavanja;
   2) se pridržava svih važećih standarda i kriterijuma koji definišu kvalitet radova održavanja;
   3) radove svih učesnika u remontu usaglasi na prikladan način sa ciljem da prekidi isporuke električne energije budu što kraći.
(5) CEDIS je dužan da u slučaju potrebe vrši i neplanirane hitne radove na elementima distributivnog sistema radi obezbjeđivanja njihovog pouzdanog rada.

Opšti principi za izradu planova održavanja

Član 119

(1) Planovima održavanja distributivnih objekata utvrđuju se aktivnosti i resursi neophodni za održavanje distributivnih objekata u tehnički ispravnom stanju.
(2) Održavanje distributivnog sistema se mora sprovoditi prema standardima i propisima o tehničkim normativima kao i prema uputstvima proizvođača opreme u skladu sa godišnjim planovima održavanja zasnovanim na pogonskim iskustvima i praćenju razvoja tehnologije održavanja, vodeći računa o zaštiti životne sredine.
(3) Pri utvrđivanju planova održavanja distributivnog sistema moraju se primjenjivati principi i standardi koji obezbjeđuju da razvoj i održavanje sistema bude tehnoekonomski opravdano, a funkcionisanje bezbjedno i pouzdano.
(4) Plan održavanja se sastoji od konkretnih planova aktivnosti na održavanju i revitalizaciji sistema i opreme do prihvatljivog tehničkog i ekonomskog nivoa, uzimajući u obzir ekološke standarde, sigurnost i pouzdanost distributivnog sistema tako što se:
   1) tehnička rješenja biraju na osnovu analize pouzdanosti koja obuhvata vjerovatnoću kvarova, visinu šteta i dužinu trajanja prekida napajanja, kako bi se obezbijedila neophodna sigurnost rada DS;
   2) izborom koncepcije i odgovarajućih elemenata distributivnog sistema, na osnovu prethodno urađenih optimizacionih postupaka, obezbjeđuje ekonomska opravdanost ulaganja.
(5) Plan održavanja DS se usaglašava sa planovima OPS i korisnicima distributivnog sistema i tako usaglašen predstavlja program održavanja distributivnog sistema za narednu godinu. Pored godišnjih planova, izrađuju se kvartalni i mjesečni, a prema potrebi nedjeljni i dnevni planovi.
(6) Dužine trajanja pojedinih rekonstrukcija koje dovode do djelimičnih ili potpunih zastoja, kao i ostalih izuzetnih zastoja, zavise od obima i složenosti radova i posebno se utvrđuju.
(7) Godišnji planovi se pripremaju za djelove distributivnog sistema, a zatim objedinjuju kao jedinstven plan.
(8) Na osnovu Plana održavanja izrađuje se Operativni plan održavanja za svaki konkretan objekat.
(9) Kroz operativne planove održavanja vrši se koordinacija svih aktivnosti održavanja koje se provode na jednom distributivnom objektu, sa ciljem da se smanji broj i trajanje prekida u isporuci električne energije zbog radova na održavanju.

Planiranje radova na održavanju

Član 120

(1) Sve aktivnosti održavanja moraju se provoditi uz planiranje, propisivanje, provođenje i nadziranje primjene odgovarajućih mjera zaštite na radu i u skladu sa principima očuvanja životne sredine.
(2) CEDIS je dužan uspostaviti sistem dugoročnog praćenja pokazatelja pouzdanosti elemenata distributivnog sistema, kako po tipu i proizvođaču, tako i pojedinačno, u korelaciji sa troškovima održavanja.
(3) Aktivnosti održavanja se provode kao planirane (predviđene planom održavanja) i kao interventne koje su posljedica kvarova i zastoja, a moraju se hitno obaviti da bi se distributivni objekat vratio u tehnički ispravno stanje.
(4) Proces održavanja u organizacionom smislu može biti:
   1) centralizovan;
   2) decentralizovan;
(5) Aktivnosti održavanja mogu se obavljati:
   1) vlastitim resursima;
   2) sa eksternim izvođačima;
   3) kombinovano.
(6) Troškovi u procesu održavanja sačinjeni su od:
   1) direktnih troškova (rezervni djelovi, prevoz, troškovi rada);
   2) indirektnih troškova (neisporuka električne energije, troškovi zastoja u proizvodnom procesu;

Organizacija i podjela održavanja

Član 121

(1) Energetski objekti se održavaju prema važećim standardima i propisima, tehničkim normativima i prema uputstvima proizvođača, internim tehničkim propisima i godišnjim planovima zasnovanim na pogonskom iskustvu i praćenju razvoja tehnologije održavanja.
(2) Organizacija sistema održavanja mora obuhvatiti:
   1) Razvojne aktivnosti;
   2) planiranje i pripremu održavanja;
   3) materijalno obezbjeđenje;
   4) uvođenje i implementaciju informacionog sistema;
   5) izvršne aktivnosti;
   6) kontrolne aktivnosti;
   7) ostale aktivnosti.
(3) Prema tehnologiji održavanje se dijeli na:
   1) planirano održavanje;
   2) neplanirano održavanje.
(4) U planirano održavanje svrstavaju se:
   1) preventivno održavanje;
   2) modifikacije.
(5) Preventivno održavanje je planirani proces koji se sprovodi kroz strategiju održavanja predviđenu ovim Pravilima.
(6) Modifikacija je planirani proces pri kojem se zahvatima na objektu i postrojenju mijenjaju tehničke karakteristike i poboljšava njegova funkcionalnost, bez promjene kapaciteta. Modifikacije su u najčešćem slučaju posljedica nepostojanja originalnih rezervnih djelova i opreme pojedinih objekata i postrojenja.
(7) Neplanirano održavanje obuhvata:
   1) korektivno održavanje;
   2) interventno održavanje
   3) otklanjanje posljedica elementarnih nepogoda.

(8) Korektivno održavanje sprovodi se nakon utvrđivanja nekog nedostatka na objektu i postrojenju ili bilo kojem njegovom dijelu koji utiče na njegovu funkcionalnost. Rok za obavljanje korektivnog održavanja utvrđuje se zavisno o procjeni stepena ugroženosti objekta ili postrojenja.

(9) Interventno održavanje sprovodi se nakon utvrđivanja nekog nedostatka na objektu i postrojenju ili bilo kojem njegovom dijelu koji utiče na njegovu funkcionalnost. Otklanjanju nedostatka pristupa se odmah kako bi se kvar otklonio i objekat stavio u svoju funkciju.

(10) Posljedice elementarnih nepogoda (jak vjetar, munje, ledena kiša, olujno more i slično) uzrokuju kvarove kojima se pristupa odmah nakon smirivanja vremenskih nepogoda. Ukoliko se kvarovi ne mogu potpuno otkloniti, objekti se dovode u tehnički prihvatljivo stanje, vodeći računa da se u primjerenom roku dovedu u svoje prvobitno stanje.

(11) Preventivno održavanje podrazumijeva:
1) periodični pregled;
2) procjenu stanja;
3) redovno održavanje (revizija);
4) remont.

(12) Preventivno održavanje se kao planski proces sprovodi u skladu sa utvrđenim vremenskim rokovima, važećim nacionalnim tehničkim propisima i standardima i operativnim procedurama, u cilju smanjenja vjerovatnoća kvara objekta ili slabljenja radnih karakteristika.

(13) Osnovnu dokumentaciju preventivnog održavanja čine:
1) planovi;
2) izvještaji.

(14) O obavljenom redovnom održavanju mora se sačiniti pisani izvještaj.

(15) O izvršenim provjerama moraju se sačiniti odgovarajući protokoli koji su sastavni dio tehničke dokumentacije energetskog objekta.

(16) Dokumentaciju o održavanju čine:
1) knjiga održavanja;
2) atesti;
3) ispitni protokoli;
4) kartoteke.

(17) U skladu sa planom kontrole, vrši se kontrola postrojenja, kompletnosti i ažurnosti tehničke i pogonske dokumentacije i dokumenata vezanih za distributivni objekat.

(18) O obavljenoj kontroli dokumentacije vodi se evidencija u skladu sa dokumentima sistema kvaliteta.

(19) Organizacija sistema održavanja bliže se uređuje sljedećim operativnim procedurama sistema kvaliteta:
1) procedura za održavanje nadzemnih vodova;
2) procedura za održavanje razvodnih postrojenja i trafostanica;
3) procedura za održavanje relejne zaštite;
4) procedura za održavanje kablova;
5) procedura za održavanje energetskih transformatora;
6) procedura za održavanje i provjeru uzemljenja
i pripadajućim uputstvima

(20) Procedura mora da sadrži jasna, precizna načela i rokove za način održavanja, odgovornost i nosioce odgovornosti za izvršenje pojedinih radova.

(21) Pored strategije procjene stanja postrojenja, zasnovanih na ispitivanjima i mjerenjima i podacima sastava samonadzora postoje i druge naprednije strategije. One su zasnovane na vjerovatnoći (skup metoda analize, simulacije i optimizacije utemeljenih na indeksu pouzdanosti) ili zasnovane na rizicima.

(22) Važan segment u procesu održavanja je informatičko praćenje procesa održavanja, izdavanje radnih naloga, izrada izvještaja i ostalih dokumenata vezanih uz rad na siguran način. Aplikacija informatičkog praćenja procesa održavanja je sistem namijenjen planiranju i pripremi, praćenju, kao i analizi efikasnosti i uspješnosti svih aktivnosti održavanja.

X RAD I FUNKCIONISANJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA

Član 122

(1) Ovim poglavljem utvrđuju se pravila i procedure upravljanja DS u normalnim, poremećenim i vanrednim okolnostima, kao i način sprovođenja postupaka i procedura za izradu prognoza opterećenja i planova prekida pogona DS.
(2) Upravljanje distributivnim sistemom je skup aktivnosti kojima se obezbjeđuju tehnički uslovi i organizacione mjere i aktivnosti koje su neophodne za:
   1) bezbjedan i pouzdan rad distributivne mreže;
   2) optimalno uklopno stanje distributivne mreže;
   3) normalan pogon DS, odnosno povratak u normalan pogon ako je sistem ili neki njegov dio u poremećenom pogonu ili van pogona;
   4) osiguravanje kvaliteta električne energije koja se isporučuje korisnicima DS, odnosno krajnjim kupcima;
   5) obezbjeđivanje prioriteta za preuzimanje električne energije proizvedene od strane proizvođača prikjučenih na DS.
(3) Korisnici DS na koje se odnose ova pravila, moraju imati operativno osoblje kvalifikovano za rad i pristup električnim postrojenjima visokog napona. Operativno osoblje korisnika mora biti dostupno centru upravljanja CEDIS u svakom trenutku.
(4) Odgovorne strane za primjenu pravila vezanih za rad i funkcionisanje DS su:
   1) CEDIS;
   2) OPS;
   3) Korisnici DS (snabdjevači, proizvođači priključeni na DS, kupci - samosnabdjevači);
   4) Operatori susjednih DS.
(5) Ugovorom o priključenju na distributivni sistem korisnik se obavezuje na primjenu procedura i postupaka upravljanja DS u normalnom i poremećenom režimu rada koja se uređuju ovim pravilima, kao i na poštovanje odredbi koje se odnose na:
   1) imenovanje ovlašćenih lica odgovornih za upravljanje i operativne manipulacije (rasklopnom opremom), koja moraju biti stalno dostupna CEDIS;
   2) usaglašavanje ovlašćenja CEDIS da izdaje naloge o radnom režimu postrojenja korisnika i operativnim manipulacijama rasklopnom opremom;
   3) detaljan opis odgovornosti za upravljanje DS između korisnika DS i CEDIS-a;
   4) obavljanje operativnih manipulacija u normalnim i poremećenim radnim režimima, i
   5) primjenu zakonskih mjera i mjera bezbjednosti.
(6) Postrojenja i objekti distributivnog i sistema korisnika priključenog na DS moraju biti tako izgrađena da se svi kvarovi automatski i u najkraćem mogućem vremenu izoluju od ostatka DS djelovanjem zaštitnih uređaja i na taj način sprječi dalje širenje kvara.

Nadležnosti upravljanja CEDIS

Član 123

CEDIS je nadležan za upravljanje :
1) elektroenergetskim objektima koji su sastavni dio distributivnog sistema u skladu sa članom 115. stav 2. Zakona;
2) djelovima elektroenergetskih postrojenja koja se nalaze u elektroenergetskim objektima koji su u vlasništvu korisnika DS, a koji su u funkciji dalje distribucije električne energije i napajanja distributivnog konzuma;
3) postojenjima srednjeg napona (10 i 35kV) koja se nalaze u elektroenergetskim objektima koji su u vlasništvu OPS.

Prognoza opterećenja/potrošnje

Član 124

(1) U cilju obezbjeđenja efikasne eksploatacije, stabilnog i sigurnog rada sistema i kvalitetnog snabdijevanja električnom energijom, korisnici DS (snabdjevači, proizvođači priključeni na DS, kupci – samosnabdjevači, operatori susjednih DS) su dužni da CEDIS redovno i blagovremeno dostavljaju informacije o snazi potrošnje i proizvodnje (satne srednje vrijednosti snage). Ove podatke CEDIS prikuplja i za potrebe OPS u cilju uravnoteženja proizvodnje i potrošnje na nivou elektroenergetskog sistema.

(2) Cilj prognoziranja opterećenja/potrošnje je da se uspostave procedure blagovremenog obezbjeđenja podataka potrebnih za održavanja integriteta DS i podrške u održavanju integriteta čitavog elektroenergetskog sistema.

(3) Za primjenu odredbi iz stava 1 ovog člana, odgovorni su:
1) CEDIS;
2) Snabdjevači
3) Proizvođači priključeni na DS
4) Kupci samosnabdjevači
5) Operatori susjednih DS

(4) Subjekti iz stava 3 ovog člana dužni su da ugovorom o priključenju na DS, odnosno ugovorom o korišcenju DS sa CEDIS utvrde obavezu razmjene potrebnih informacija.

(5) Proizvođači su dužni da CEDIS dostavljaju informacije koje sadrže:
1) prognozu proizvodnje;
2) raspoloživu snagu na pragu generatora;
3) prognozu sopstvene potrošnje električne energije;
4) prognozu strukture potrošnje (aktivna snaga - P i reaktivna snaga - Q) i
5) prognozu maksimalne i minimalne snage potrošnje.

(6) Snabdjevači, Kupci samosnabdjevači i Operatori susjednih DS su dužni da CEDIS dostavljaju informacije koje sadrže:
1) prognozu potrošnje električne energije;
2) prognozu strukture potrošnje (aktivna snaga - P i reaktivna snaga - Q);
3) prognozu maksimalne i minimalne snage potrošnje.

(7) Podaci iz st. 5 i 6 ovog člana za CEDIS predstavljaju osnov za izradu:
1) godišnje;
2) mjesečne;
3) sedmične i
4) dnevne prognoze opterećenja/potrošnje.

(8) Za izradu godišnje prognoze opterećenja/potrošnje, informacije sadrže podatke na mjesečnom nivou, dok za mjesečne prognoze informacije sadrže sedmične i dnevne podatke.

(9) CEDIS je dužan da na odgovarajući način upozna korisnike o eventualnim tehničkim ograničenjima DS (kao npr. nedostatak kapaciteta) radi usaglašavanja prognoza. Tako usaglašena prognoza predstavlja osnovu za prognozu prizvodnje/potrošnje u DS.

(10) CEDIS provjerava da li su podaci koje su dostavili korisnici u očekivanim opsezima i, kada je to potrebno, vrši provjeru kod subjekta koji je podatke dostavio.

(11) CEDIS koristi i sopstvene podatke o praćenju opterećenja elemenata DS. Na osnovu njih i podataka dobijenih od korisnika DS, izrađuje prognoze sa stepenom detaljnosti prema potrebama pojedinih vrsta prognoza (godišnje, mjesečne, sedmične...), vodeći pri tome računa o integritetu i održivosti DS.

(12) Svoje prognoze proizvodnje/potrošnje korisnici DS dostavljaju CEDIS u sledećim rokovima:
1) godišnje prognoze dostavljaju se najkasnije do 01.06. za narednu godinu;
2) mjesečne prognoze dostavljaju se najkasnije do 5-og u mjesecu za naredi mjesec;
3) nedeljne prognoze dostavljaju se najkasnije do utorka za narednu nedjelju;
4) Dnevne prognoze dostavljaju se najkasnije do 12 sati za naredni dan.

(13) Rokovi sa dostavljanje prognoza CEDIS-u moraju biti usaglašeni sa Pravilima za funkcionisanje prenosnog Sistema.

(14) CEDIS je dužan da izrađuje i ažurira sedmične i dnevne prognoze, uzimajući u obzir vremensku prognozu, ostvarenja potrošnje i statistiku pogonskih događaja u prethodnom periodu, trenutnu pogonsku spremnost i neplanirane aktivnosti u distributivnom sistemu.
(15) CEDIS je dužan da kontinuirano vrši analize ostvarivanja godišnjih, mjesečnih i sedmičnih prognoza opterećenja/potrošnje, korišćenjem dnevno ostvarenih i registrovanih podataka.

Operativno planiranje

Član 125

(1) Operativnim planiranjem utvrđuje se obaveza koordinacije razmjene informacija i izdavanja odobrenja od strane CEDIS korisnicima, za radove na izgradnji, održavanju i opravci njihovih objekata, koji imaju odraza na rad distributivnog sistema, uključujući i uticaj operativnog planiranja iz pravila za funkcionisanje prenosnog sistema.
(2) Obaveze iz stava 1 ovog člana odnose se na CEDIS, proizvodače priključene na DS, kupce na srednjem naponu i operatore susjednih DS.
(3) Za potrebe planiranja radova na održavanju i izgradnji DS, podatke razmjenjuju OPS, CEDIS i korisnici DS i to:
   1) OPS dostavlja operativne planove za održavanje i izgradnju prenosne mreže koji imaju ili mogu imati uticaj na funkcionisanje i sigurnost rada DS;
   2) korisnici DS dostavljaju informacije o planiranim radovima na izgradnji, rekonstrukciji i održavanju objekata koji utiču na rad DS i koje će CEDIS koristiti za izradu pojedinih faza planiranja;
   3) CEDIS dostavlja OPS i korisnicima DS svoje planove za održavanje i izgradnju DS koji mogu imati uticaja na funkcionisanje i sigurnost rada PS i/ili sistema korisnika.
(4) CEDIS usklađuje svoje planove sa planovima OPS, a korisnici DS usklađuju svoje planove sa planovima CEDIS, uz puno međusobno uvažavanje potreba i mogućnosti.
(5) CEDIS je dužan da svake godine priprema godišnji program prekida rada elemenata DS radi obavljanja planiranih radova za narednu godinu. Sve promjene na DS, evidentirane u toku godine, a koje utiču na rad DS, odraziće se i na promjenu godišnjeg programa.
(6) Detaljni programi planiranih prekida rada djelova DS usaglašavaju se izmedu CEDIS i korisnika u vremenskim rokovima koji proizilaze iz Pravila za funkcionisanje distributivnog Sistema.
(7) Planiranje prekida rada djelova distributivnog sistema vrši se u tri faze:
   1) **Faza planiranja** u kojoj se rade godišnji i mjesečni planovi prekida
      - godišnji plan isključenja radi se po mjesecima;
      - mjesečni plan isključenja priprema se na osnovu godišnjeg plana isključenja i usaglašenih izmjena godišnjeg plana.
   2) **Faza programiranja** u kojoj se radi sedmični plan prekida
      - Sedmični planovi isključenja se izrađuju po danima i satima. Sedmični planovi isključenja utvrđeni mjesečnim planom isključenja za sedmicu za koju se donosi sedmični plan, koriguju se u skladu sa odobrenim zahtjevima za produženje roka izvođenja radova koji su već otpočeti, zahtjevima za izvođenje radova koji su odloženi na osnovu naloga centara upravljanja CEDIS i zahtjevima za isključenja zbog nastalog ili utvrđenog potencijalnog kvara ili zahtjeva za interventne radove, kao i određenim novim terminima isključenja za odložene ili produžene radove.
   3) **Kontrolna faza** u kojoj se radi dnevni plan isključenja na osnovu sedmičnog plana dopunjenog odobrenim zahtjevima koji su posljedica neplaniranih događaja i tekućih problema u eksploataciji distributivnog sistema.
(8) Podnošenje i odobravanje zahtjeva za isključenje podrazumijeva:
   1) Obavezu CEDIS da definiše proceduru podnošenja i odobravanja zahtjeva za isključenje, sa odgovarajućim obrascima;
   2) redovnu razmjenu spiskova ovlašcenih lica, koja mogu popunjavati obrazac između CEDIS, OPS i korisnika DS. Razmjenu spiskova potrebno je obaviti najkasnije do prvog decembra godine koja prethodi godini na koju se spiskovi odnose.

(9) Hitna isključenja su posledica potrebe da se spriječi moguća havarijska situacija koja predstavlja opasnost za lica i imovinu ili na bilo koji način ugrožava sigurnost rada elementa DS, sistema korisnika, prenosnog sistema i susjednih DS.
(10) Zahtjev za hitno isključenje elementa ili objekta DS podnosi se odmah po uočavanju problema koji može da izazove navedene posljedice. CEDIS odgovara na zahtjev u najkraćem mogućem roku.
(11) Zahtjev za hitno isključenje elementa ili objekta prenosne mreže podnosi CEDIS odmah po uočavanju problema koji može da izazove neželjene posledice, na koji je OPS dužan odgovoriti u najkraćem mogucem roku.
(12) Zahtjev za hitno isključenje elementa ili objekta korisnika i susjednih DS podnosi CEDIS odmah po uočavanju problema koji može da izazove neželjene posledice, na koji je su korisnici odnosno operatori susjednih DS dužni odgovoriti u najkraćem mogućem roku.

Ispitivanje,praćenje i nadgledanje

Član 126

(1) CEDIS je obavezan da, radi efikasne eksploatacije DS, organizuje i vrši ispitivanje, praćenje i nadgledanje kvaliteta snabdijevanja korisnika kao i uticaja korisnika na rad DS.
(2) Procedure ispitivanja, praćenja i nadgledanja kvaliteta snabdijevanja korisnika kao i uticaja korisnika na rad DS donosi CEDIS.
(3) Procedure ispitivanja, praćenja i nadgledanja odnose se posebno na tehničke uslove za priključenje na DS i na podatke koje korisnici dostavljaju u skladu sa ovim pravilima.
(4) Stavom 1 ovog člana nijesu obuhvacena šira sistemska ispitivanja.
(5) CEDIS će povremena ispitivanja iz stava 1 ovog člana vršiti za sopstvene potrebe, na zahtjev korisnika, kao i na zahtjev elektroenergetske Inspekcije. Kada CEDIS vrši ispitivanja i testiranja za sopstvene potrebe, nije dužan o tome davati informaciju, a kada ispitivanja i testiranja vrši na zahtjev korisnika, ili naloga elektroenergetskog inspektora, kao i u slučaju utvrđivanja da li je korisnik izvršio naložene korekcije, rezultate mora dostaviti zainteresovanim stranama na odgovarajući način.
(6) Ukoliko rezultati ispitivanja i testiranja kvaliteta snabdijevanja pokažu da postoje nedozvoljena odstupanja , CEDIS će pristupiti utvrđivanju razloga takvog stanja i na osnovu toga preduzeti u najkraćem roku mjere za otklanjanje nedostataka.
(7) Ukoliko rezultati ispitivanja i testiranja pokažu da je za identifikovani problem odgovoran CEDIS, on je dužan da u najkraćem mogućem roku otkloni problem, kao i da o nalazu i preduzetim mjerama obavijesti energetskog inspektora.
(8) Ako su nedozvoljena odstupanja prouzrokovana radom aparata i opreme korisnika, CEDIS o tome obavještava energetskog inspektora i korisnika i obavezuje korisnika da rad svojih aparata i opreme uskladi u ostavljenom roku.
(9) Ako korisnik ne uskladi rad svojih aparata i opreme u ostavljenom roku, CEDIS će ga, uz prethodno pisano obavještenje, isključiti sa mreže.
(10) Ukoliko je zbog neispravnosti aparata i opreme korisnika ugrožena bezbjednost rada DS, imovine, lica i životne sredine CEDIS će bez prethodnog obavještenja isključiti korisnika DS sa mreže.

Upravljanje snagom potrošnje

Član 127

(1) Na zahtjev OPS, a radi izbjegavanja većih poremećaja u radu, sprečavanja djelimičnog ili potpunog raspada sistema i mogućih većih isključenja potrošača CEDIS primjenjuje mjere redukcije snage potrošnje u skladu sa Pravilima o funkcionisanju prenosnog sistema električne energije.
(2) Kada OPS ili CEDIS utvrdi da je potrebna hitna redukcija potrošnje zbog očekivanih ili trenutnih problema u funkcionisanju prenosnog ili DS, koji zahtijevaju brzu akciju kako bi se održala ili ponovo uspostavila neophodna, propisana stabilnost sistema, CEDIS je dužan da preduzme odgovarajuće hitne mjere.
(3) Primjena mjera za redukciju snage potrošnje može biti:
   1) inicirana od stane OPS: ovu mjeru CEDIS sprovodi u skladu sa svojim detaljnim planom rasterećenja DS, koji izraduje na osnovu plana hitnih havarijskih redukcija (u daljem tekstu: Plan HHR), a koji donosi OPS.

Plan za rasterećenje CEDIS donosi svake godine za narednu kalendarsku godinu u skladu sa aktuelnim Planom HHR.

2) inicirana od strane CEDIS:CEDIS primjenjuje ovu mjeru u slučaju potrebe sprečavanja havarija u DS, zaštite lica i imovine i operativnih problema (pad napona, preopterećenja i drugih razloga koji mogu uticati na sigurnost funkcionisanja DS).

(4) O preduzetim aktivnostima na redukciji snage, potrošnje i napona, CEDIS ce obavijestiti korisnike u najkraćem mogućem roku.

(5) Korisnici su dužni da slijede upustva CEDIS i ne smiju pokušavati samovoljno ponovo ukljucenje sve dok CEDIS ne odobri njihovo ponovno uključenje.

(6) CEDIS je dužan da sarađuje na izradi planova sa OPS, razvija i aktuelizuje svoje planove na osnovu planova koje OPS donosi i primjenjuje ih na njegov zahtjev.

(7) CEDIS će u slučaju nastanka havarijskih stanja i poremećenih režima rada DS preduzeti sve neophodne mjere, u mjeri mogućeg, u cilju omogućavanja prava prvenstva povlašćenim proizvođačima priključenim na DS.

Operativna koordinacija

Član 128

(1) CEDIS sa OPS i svakim korisnikom na kojeg se ova operativna pravila odnose, mora imati precizno dogovorene načine razmjene informacija, kako bi se omogućilo blagovremeno međusobno obavještavanje u vezi sa predmetnim događajima i potrebnim operativnim manipulacijama. Informacije izmedu OPS, CEDIS i korisnika razmjenjuju se na osnovu obaveza utvrđenih ovim pravilima.

(2) Sve manipulacije u distributivnoj mreži obavljaju ovlašćena lica po nalogu ovlašćenog dispečera CEDIS.

(3) U izuzetnim okolnostima, kada je u pitanju zaštita lica i imovine, lice koje obavlja manipulacije može odbiti izvršenje naloga za obavljenje manipulacije ili obaviti manipulaciju bez prethodno dobijenog naloga, o čemu je potrebno naknadno sačiniti detaljno obrazloženje.

(4) Obavještenje o planiranim manipulacijama se mora blagovremeno izdati ako te manipulacije imaju ili mogu imati uticaj na prenosni sistem, distributivni sistem ili korisnika, i to:

1) u slučaju manipulacija koje vrši OPS, isti je dužan da obavještenje dostavi CEDIS. Ukoliko ova manipulacija ima, ili bi mogla imati uticaja na korisnike, CEDIS će ih blagovremeno obavijestiti o tome;
2) u slučaju manipulacija koje vrši CEDIS, isti je dužan da obavještenje dostavi korisnicima i/ili OPS ako te manipulacije mogu imati uticaj na PS i/ili korisnika;i
3) u slučaju manipulacija na sistemu korisnika, koje imaju ili mogu imati uticaj na rad DS, korisnik je u obavezi da obavijesti CEDIS.

(5) Obavještenja iz stava 4 ovog člana dostavljaju se prije izvršenja manipulacije i moraju:

1) Obuhvatati odgovarajuće pojedinosti kojima se opisuje manipulacija sa razlogom za njeno izvršavanje, kako bi se primaocu tog obavještenja omogućilo da stekne što potpuniji uvid u moguće posljedice koje mogu iz njih nastati. U cilju pojašnjenja, na zahtev primaoca, pošiljalac ce pružiti i dodatne informacije;
2) da sadrže datum, vrijeme, ime primaoca i lica koje je predalo obavještenje.

(6) Obavještavanje o manipulacijama mora se dostaviti što je moguće prije, odnosno u rokovima koji su dovoljni da primalac može da izvrši procjenu rizika i postupi u skladu sa tim.

(7) CEDIS, OPS i Korisnici razmjenjuju i informacije o svim promjenama na svojim sistemima koje mogu imati uticaja na druge sisteme. Ova obavještenja moraju biti detaljna i moraju se dati blagovremeno kako bi se uticaj ovih promjena/događaja mogao preduprijediti ili svesti na najmanju mjeru.

(8) Postupak dostavljanja i registrovanja obavještenja obavlja se u skladu sa protokolom za komunikaciju utvrđenim u ugovorima o priključenju na prenosni, odnosno na distributivni sistem.

(9) Ukoliko je događaj koji se desio na PS ili sistemu korisnika imao, ili je mogao imati značajan uticaj na stabilnost rada DS, o tome se obavezno podnosi izvještaj u pisanoj formi.

(10) Ukoliko korisnik smatra da je neki događaj imao značajan uticaj na njegov sistem, može zahtjevati od CEDIS izvještaj u pisanoj formi.

(11) Ukoliko se radi o neplaniranim, iznenadnim hitnim manipulacijama za koje obavještenje nije bilo moguće dostaviti prije njihovog izvršenja, subjekat koji je obavio manipulacije dostaviće zainteresovanim stranama obavještenje sa potrebnim obrazloženjem u najkraćem roku.

Član 129

(1) Korisnik je obavezan da izvršava manipulacije po nalogu CEDIS u skladu sa ovim pravilima a u rokovima definisanim ugovorom o priključenju.
(2) Eventualne štete koje trpi CEDIS nastale neispunjavanjem obaveze iz stave 1 ovog člana od strane korisnika padaju na teret korisnika.

Koordinacija zaštite na radu

Član 130

(1) CEDIS može na osnovu opravdanog zahtjeva korisnika a radi obezbjeđivanja bezbjednih uslova za izvođenje radova i/ili ispitivanja primijeniti mjere isključenja elemenata DS u slučajevima:
1) Kada zbog izvođenja radova i/ili ispitivanja na sistemu Korisnika, prenosnom sistemu i susjednom DS postoji potreba za mjerama ZNR na objektima CEDIS-a, i obratno;
2) Kada drugi subjekti (Korisnik, OPS, Operator susjednog DS) izvode radove i/ili ispitivanja na postrojenjima i/ili aparatima koji su smješteni u objektima CEDIS-a;
3) Kada je zbog izvođenja radova , koji nisu vezani za obavljanje energetske djelatnosti, od stane drugog subjekta potrebno sprovesti mjere ZNR na objektima CEDIS-a .

(2) Pitanja zaštite na radu i obezbjeđenja mjesta rada u slučaju kada CEDIS, korisnik ili bilo ko drugi, po sopstvenom nalogu, ulazi, kreće se i obavlja radove u sopstvenim postrojenjima, a to ni na koji način nije vezano za primjenu mjera zaštite i ne utiče na bezbjednost u drugim sistemima, nijesu predmet ovih Pravila, već se regulišu internim propisima.
(3) Ovim mjerama ZNR se obezbjeđuje zaštita života i zdravlja ljudi koji izvode radove, spriječavanje nezgoda pri radu i oštećenja objekata u slučaju izvođenja radova u DS ili sistemu korisnika i kada postoji potreba za mjerama zaštite na radu na objektima drugih sistema.
(4) Mjere koordinacije zaštite na radu, propisane ovim članom, primjenjuju se na CEDIS, proizvođače priključene na DS, krajnje kupce na srednjem i visokom naponu i operatore susjednih DS.
(5) Strane iz stava 4 ovog člana obavezne su da pripreme, usaglase, službeno prihvate i primjenjuju odgovarajuća uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti pri radu na elektro energetskom objektu u njihovom vlasništvu.
(6) Uputstvima se definišu mjere zaštite na radu koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na djelovima DS ili sistema drugih strana na mjestu priključenja, neposredno uz mjesto priključenja ili na drugom mjestu kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemu onog drugog.

Procedura za podnošenje i odobravanje zahtjeva za isključenje dijela DS ili sistema korisnika

Član 131

(1) Proceduru za podnošenje i odobravanje zahtjeva za isključenje povodom izvođenja radova na elektroenergetskim objektima donosi CEDIS, a primjenjuju je CEDIS, korisnici DS, OPS, Operatori susjednih DS.
(2) Zahtjev za isključenje CEDIS podnosi strana koji želi da izvede radove u sljedećim sličajevima:
1) kada je potrebno obezbijediti isključenje objekata ili njihovih djelova koji su u vlasništvu CEDIS;
2) kada je potrebno obezbijediti isključenje objekata ili njihovih djelova koji su u vlasništvu korisnika DS koje može uticati na rad DS;
3) kada je potrebno obezbijediti isključenje objekata ili njihovih djelova koji su u vlasništvu OPS koje može uticati na rad DS;
4) kada je potrebno obezbijediti isključenje objekata ili njihovih djelova koji su u vlasništvu operatora susjednih distributivnih sistema koje može uticati na rad DS.

(3) Radovi koji se izvode na i u objektima koji su vlasništvu CEDIS sprovode se u skladu sa pravilima za bezbjedan rad u elektroenergetskim postrojenjima, koja donosi CEDIS.

(4) Isključenja objekata ili njihovih djelova sprovode se u skladu sa utvrđenim planovima isključenja iz člana 128 ovih pravila.
(5) Zahtjev iz stava 2 ovog člana naročito sadrži sljedeće podatke:
1) naziv objekta i njegovog dijela na kojem će se obavljati radovi;
2) kratak opis radova;
3) termin i vrijeme potrebno za obavljanje ovih radova;
4) potrebna isključenja objekata i/ili djelova objekata;
5) ime rukovodioca radova;
6) način komunikacije sa rukovodiocem radova.
(6) Zahtjev iz stava 2 ovog člana podnosi se CEDIS najkasnije 72 sata prije planiranog početka radova, odnosno do srijede u 15:00 časova tekuće sedmice za narednu sedmicu.
(7) CEDIS nakon sagledavanja situacije u distributivnom sistemu i eventualno, nakon konsultacija sa ostalim korisnicima i/ili OPS (ukoliko radovi mogu imati ili imaju uticaj na rad prenosnog sistema), odlučuje po zahtjevu i obavještava podnosioca zahtjeva do 12 sati u danu koji prethodi danu u kojem je zahtijevano isključenje odnosno izvođenje radova, odnosno do petka u 12 sati tekuće sedmice za isključenja koja su planirana za narednu sedmicu.
(8) U izuzetnim slučajevima, uz posebno obrazloženje, zahtjev se može podnijeti najkasnije 24 sata prije planiranog početka radova, o čemu će se podnosilac zahtjeva i CEDIS operativno dogovoriti.
(9) Prilikom odobravanja zahtjevi za isključenje CEDIS mora voditi računa o utvrđenim rokovima za obavještavanje korisnika o prekidu isporuke električne energije.
(10) Podnosilac zahtjeva je dužan da obezbijedi stručnu ekipu koja će obaviti radove iz zahtjeva i rukovodiocu radova izdati nalog za rad.
(11) CEDIS koordinira primjenu mjera zaštite na radu (obezbjeđenje beznaponskog stanja i osiguranje mjesta rada u svemu prema usvojenim uputstvima) preko rukovaoca u energetskom objektu distributivnog sistema ili energetskom objektu korisnika, ili preko ovlašćenog stručnog lica neposredno na mjestu izvođenja radova.
(12) Nakon dobijanja potvrde o izvršenim mjerama za obezbjeđenje mjesta rada, CEDIS rukovodiocu radova izdaje dozvolu za rad u kojoj potvrđuje da su izvršene mjere za obezbjeđenje mjesta rada i kojom se rukovodilac radova obavezuje da će provjeriti beznaponsko stanje i sprovesti dalje mjere za siguran rad. Dozvola za rad se izdaje pisano preko obrasca ili putem telekomunikacionih veza, uz upisivanje podataka u obrascu i sravnavanje teksta.
(13) Nakon završetka radova, rukovodilac radova predaje CEDIS obavještenje o završetku radova, kojim potvrđuje da su se radnici povukli sa mjesta rada, da je uklonjen alat i materijal, kao i dodatne naprave za obezbjeđenje mjesta rada i da se elektroenergetski objekat DS ili element DS na kome su vršeni radovi, može uključiti u pogon. Obavještenje o završetku radova predaje se na isti način kao i dozvola za rad.
(14) Nakon prijema obavješenja o završetku radova, CEDIS rukovaocima u elektroenergetskom objektu ili rukovodiocu radova daje nalog za izvršenje manipulacija kojima će se omogućiti da se objekat ili njegov dio na kome su vršeni radovi uključi u pogon.
(15) Kontrolu radova obavlja rukovodilac radova.
(16) Rukovodilac radova može donijeti odluku o prekidu radova. Razlog za ovakvu odluku, pored narušavanja mjera zaštite na radu, može biti i nemogućnost izvršenja planiranih radova iz drugih razloga. O prekidu radova rukovodilac radova obavještava CEDIS. Radovi se nastavljaju nakon prestanka razloga zbog koga su prekinuti, a odluku o tome donose rukovodilac radova i CEDIS.
(17) Ako je, iz bilo kojeg razloga, ugrožena sigurnost ljudi koji izvode radove (atmosferske prilike, nemogućnost primjene određenih mjera zaštite na radu i dr.) radovi se prekidaju. Odluku o prekidu izvođenja radova donosi rukovodilac radova o čemu obavještava CEDIS. Radovi se nastavljaju nakon otklanjanja ili prestanka uzroka prekida radova, a odluku o tome donosi rukovodilac radova o čemu obavještava CEDIS.
(18) Odluku o prekidu radova može donijeti i CEDIS u slučaju nastanka nepredviđenih okolnosti, koje imaju uticaja na rad i funkcionisanje DS i bezbjednost izvođenja radova u toku izvođenja radova.
(19) Ako CEDIS ne odobri zahtjev za obavljanje radova i obezbjeđenje uslova za rad na zahtijevanom objektu o tome, kao i o razlozima zbog kojih nije dao odobrenje, obavještava podnosioca zahtjeva.
(20) Ako za to postoje uslovi, podnosilac zahtjeva i CEDIS dogovaraju novi termin za izvođenje radova što se potvrđuje razmjenom depeša ili na drugi način.

(21) U cilju obezbjeđenja čuvanja podataka o sprovedenim mjerama zaštite na radu kod obje uključene strane vode se odgovarajući dnevnici. Dnevnik mjera zaštite na radu je dokument koji se nalazi u knjigama - dnevnicima pogonskih događaja, koje svakodnevno popunjava pogonsko osoblje u postrojenjima CEDIS, kao i osoblje postrojenja korisnika, gdje se upisuju svi postupci koji su sprovedeni radi obezbjeđenja mjesta rada prije izdavanja dozvole za rad, kao i postupci koji su sprovedeni na uspostavljanju redovnog pogonskog stanja nakon završetka radova.
(22) Vođenje dokumentacije vezano za mjere zaštite na radu biće sprovedeno od strane CEDIS i korisnika, a kada je neophodno, CEDIS i korisnik za svaku operativnu radnju razmjenjuju kopije procedura zaštite na radu.
(23) CEDIS i korisnik su dužni da vode dokumentaciju u cilju evidentiranja svih bitnih operativnih događaja koji se dešavaju u DS ili sistemu korisnika vezano za koordinaciju mjera zaštite na radu.
(24) Kompletna dokumentacija koja se tiče manipulacija i mjera zaštite na radu iz ovog člana čuva se od strane CEDIS i korisnika najmanje šest mjeseci poslije završetka radova.

Planiranje aktivnosti u poremećenim režimima rada DS

Član 132

(1) Pod poremećenim režimima rada DS podrazumjeva se:
   1) potpuni ili djelimični raspad EES;
   2) kvar ili preopterećenje dijela PS;
   3) ispad iz pogona proizvodnih kapaciteta EES Crne Gore;
   4) isključenje dijela DS, planirano isključenje u skladu sa planom isključenja ili hitno isključenje zbog sprečavanja mogućih havarijskih stanja, kojim se značajno narušava rad dijela DS;
   5) kvar ili preopterećenje dijela DS koji za posljedicu ima duže prekide u snabdijevanju;
   6) kvarom na objektima korisnika DS.
(2) Osim poremećenih režima rada DS iz stava 1 ovog člana pod poremećenim režimom rada DS smatra se i bilo koji vanredni događaj koji se javlja u sistemu, a koji je po mišljenju OPS i CEDIS imao ili može imati ozbiljne i široko rasprostranjene posljedice na sistem.
(3) Cilj planiranja aktivnosti u poremećenim uslovima rada DS je da se omogući uspostavljanje normalnog snabdijevanja u slučaju sistemskih poremećaja i vanrednih situacija i da se posljedice nastanka poremećenog režima rada DS smanje na najmanju moguću mjeru.
(4) Odredbe ovog člana primjenjuju se na CEDIS, proizvođače priključene na DS, korisnike DS i operatore susjednih DS.
(5) CEDIS je, zajedno sa OPS, odgovoran za izradu i ažuriranje plana uspostavljanja EES nakon potpunog ili djelimičnog raspada koji predstavlja opštu strategiju za obnovu EES u periodima nakon djelimičnog ili potpunog raspada.
(6) U slučaju opšteg nestanka napona, centri upravljanja, operativni centri, trafostanice, telekomunikacioni sistemi i sistemi daljinske kontrole, moraju ostati u operativnom stanju, kako bi ponovno uspostavljanje mreže bilo moguće.
(7) U slučaju poremećenog režima rada iz stava 1 tač. 1, 2 i 3 ovog člana CEDIS sprovodi sljedeće aktivnosti:
   1) CEDIS prima od OPS obavještenje o poremećajima na mreži i neophodnim aktivnostima (mjerama) radi brzog uspostavljanja stabilnog rada sistema;
   2) CEDIS prima od OPS naloge za operativno postupanje (manipulacije rasklopnom opremom) radi ponovnog uspostavljanja sistema i što bržeg prevazilaženja poremećenog režima rada;
   3) CEDIS od OPS prima naloge za sprovođenje mjera redukcije aktivne i reaktivne snage potrošnje;
   4) CEDIS obavještava OPS o izvršenju primljenih naloga;
   5) CEDIS od OPS traži dodatna pojašnjenja i pisano obrazloženje u vezi nastalog poremećaja;
   6) CEDIS daje naloge korisnicima DS za izvršavanje neophodnih manipulacija;
   7) CEDIS izdaje naloge korisnicima DS za redukciju aktivne i reaktivne snage proizvodnje/potrošnje;
   8) CEDIS obavještava korisnike DS o poremećajima u DS.
(8) U slučaju poremećenog režima rada iz stava 1 tač. 4 i 5 ovog člana CEDIS sprovodi sljedeće aktivnosti:
   1) CEDIS registruje poremećaj i prikuplja informacije o poremećaju;

2) CEDIS izdaje naloge za izmjenu uklopnog stanja mreže;
3) CEDIS otkazuje planirane i obustavlja radove u toku na dijelu DS koji je u poremećenom režimu rada, sve do uspostavljanja redovnog pogonskog stanja DS;
4) CEDIS sprovodi mjere redukcije snage potrošnje, neposredno i izdavanjem naloga korisnicima;
5) CEDIS vrši koordinaciju svih navedenih aktivnosti sve do uspostavljanja redovog pogonskog stanja DS;
6) obavještava korisnike o poremećenom režimu rada.

(9) U slučaju poremećenog režima rada iz stava 1 tačka 6 ovog člana CEDIS sprovodi sljedeće aktivnosti:
1) CEDIS registruje poremećaj i prikuplja informacije o poremećaju;
2) CEDIS izdaje naloge za izmjenu uklopnog stanja mreže;
3) CEDIS otkazuje planirane i obustavlja radova u toku na dijelu DS koji je u poremećenom režimu rada, sve do uspostavljanja redovnog pogonskog stanja DS;
4) CEDIS vrši koordinaciju svih navedenih aktivnosti sve do uspostavljanja redovog pogonskog stanja DS;
5) obavještava korisnike DS o poremećenom režimu rada;
6) CEDIS traži dodatne informacije od korisnika i pisano obrazloženje u vezi nastalog poremećaja.

(10) Za vreme poremećenog režima dozvoljeno je da CEDIS naloži privremeno prepodešenje zaštite, pri čemu se ne smiju dostići vrednosti koje mogu oštetiti elemente DS, elemente u objektu korisnika DS i ugroziti bezbijednost imovine i ljudi.

(11) CEDIS je zajedno sa OPS odgovoran za izradu i ažuriranje plana uspostavljanja elektroenergetskog sistema nakon raspada.

(12) Korisnici su dužni da slijede sva upustva i izvršavaju naloge CEDIS za vrijeme trajanja poremećenog rada DS, u protivnom CEDIS će ih isključiti sa DS.

(13) Korisnici nemaju pravo na naknadu od CEDIS za štete nastale zbog poremećenog režima rada DS iz tač. 1, 2, 3 i 5 stav 1 ovog člana,

(14) prilikom sprovođenja aktivnosti iz stava 7 tačka 7 ovog člana, proizvođači električne energije iz obnovljivih izvora i visokoefikasne kogeneracije će imati prioritet u pristupu i predavanju proizvedene električne energije u distributivni sistem u odnosu na proizvođače koji ne proizvode električnu energiju iz obnovljivih izvora.

Izvještavanje i pružanje informacija o operativnim događajima

Član 133

(1) CEDIS i korisnik DS su dužni da urede način razmjene informacija o operativnim događajima koji su u značajnoj mjeri uticali na sigurnost rada DS ili sistema korisnika.
(2) Izvještaji o operativnim događajima se razmjenjuju na zahtjev bilo koje strane iz ovih pravila.
(3) U slučaju događaja u sistemu korisnika koji je imao uticaj na stabilnost rada DS, na zahtjev CEDIS dužan je da dostavi pisani izvještaj o tome. Navedeni izvjštaj se ne dostavlja ostalim korisnicima, ali mogu koristiti informacije koje su u njemu sadržane za pripremu svog izveštaja o tom događaju, ako su imali posljedice.
(4) U slučaju događaja u DS, koji je od strane korisnika ocijenjen kao značajan, CEDIS podnosi pisani izvještaj korisniku. Korisnik ovaj izveštaj ne dostavlja drugim elektroenergetskim subjektima ili korisnicima, ali može koristiti informacije koje su u njemu sadržane, prilikom pripremanja svog izveštaja o značajnom događaju za druge subjekte
(5) Zainteresovana strana podnosi pisani zahtjev za izradu i dostavljanje izvještaja o značajnom događaju.
(6) Izvještaj bilo koje strane mora sadržati potvrdu o prijemu zahtjeva, kao i sve detalje koji se tiču događaja.
(7) Primalac može postaviti dodatna pitanja u vezi izvještaja na koja podnosilac izvještaja mora odgovoriti u mjeri u kojoj je to moguće.
(8) Pisani izvještaj koji se podnosi treba uraditi što je prije objektivno moguće nakon inicijalnog zahtjeva, a u svakom slučaju preliminarni izveštaj se dostavlja u roku od 24 sata od prijema zahtjeva.
(9) Kada je operativni događaj proglašen značajnim i izveštaj podnijet prema ovim pravilima, bilo koja zainteresovana strana može u pisanoj formi zahtjevati sprovođenje daljeg zajedničkog dodatnog utvrđivanja činjenica.
(10) Za sprovođenje dodatnog ispitivanja činjenica u vezi sa značajnim događajem, može se formirati zajednička komisija čiji zadatak mora biti usaglašen između uključenih strana.

Označavanje elemenata elektroenergetskog sistema na lokacijama razgraničenja vlasništva

Član 134

(1) OPS, CEDIS i korisnici su dužni da utvrde način i izvrše numerisanje i/ili nomenklaturu električne opreme na granicama vlasništva, što znači da srednjenaponski aparati CEDIS, koji su smješteni u postrojenjima OPS, kao i srednjenaponski i niskonaponski aparati korisnika smješteni u postrojenjima CEDIS, moraju nositi oznake u skladu sa sistemom koji koristi CEDIS i koji je usaglašen sa OPS.
(2) Cilj označavanja (numerisanja i/ili nomenklature) je da se obezbijedi da na svakoj lokaciji na granici vlasništva, svaki dio opreme bude označen na jedinstven način, kako bi se smanjio rizik za pojavu greške i da bi se obezbijedilo što bolje i pouzdanije sprovođenje operativnih operacija (manipulacija). Označavanje mora biti usvojeno i evidentirano zajednički od strane zainteresovanih vlasnika.
(3) Oznake postrojenja i/ili uređaja moraju biti jasno naznačeni na uređajima i aparatima, prema tehničkoj dokumentaciji, sa jasno naznačenom nadležnošcu za upravljanje za svaki mrežni čvor, odnosno za svaki objekat (trafostanica ili razvodno postrojenje) u kojem postoji mjesto priključenja distributivnog sistema na prenosni sistem ili korisnika na distributivni sistem.
(4) U slučaju da se planira novo mrežno čvorište, označavanje svih relevantnih pripadajućih elemenata biće utvrđeno ugovorom o priključenju.
(5) Odredbe ovog člana primjenjuju se na CEDIS i OPS, proizvođače priključene na DS i potrošače na srednjem i visokom naponu.
(6) Operator sistema i/ili svaki korisnik će proslijediti drugom operatoru i/ili svakom drugom korisniku informacije o numeraciji i/ili nomenklaturi postojeće opreme za svaku lokaciju na granici vlasništva.
(7) Operatori i svaki korisnik biće odgovorni za pripremu i postavljanje jasnih i nedvosmislenih oznaka kojima se prikazuje numeracija i/ili nomenklatura.
(8) Ukoliko operatori ili korisnik žele da promijene postojeću numeraciju i/ili nomenklaturu bilo kojeg dijela opreme na bilo kojoj lokaciji na granici vlasništva, primijeniće se mjere predviđenje kao za novu opremu, s tim da se jasno naglasi da je jedino došlo do promjene numeracije i/ili nomenklature ali ne i opreme.
(9) Ukoliko korisnik vrši promjenu numeracije i/ili nomenklature svoje opreme, isti će biti odgovoran za pripremu i postavljanje jasnih i nedvosmislenih oznaka.
(10) Ukoliko operatori vrše promjenu numeracije i/ili nomenklature svoje opreme, isti će biti odgovorni za pripremu i postavljanje jasnih i nedvosmislenih oznaka.
(11) Ukoliko operatori ili korisnik namjeravaju da ugrade (instaliraju) novu opremu (ili neki dio opreme) na granici vlasništva, moraju obavijestiti druge vlasnike o predloženom numerisanju i nomenklaturi.
(12) Obavještenje iz stava 11 ovog člana mora biti u pisanoj formi i sadržati predloženu numeraciju i/ili nomenklaturu za novu opremu prema tehničkoj dokumentaciji. Obavještenje mora biti dostavljeno drugim vlasnicima najmanje tri mjeseca prije predložene ugradnje nove opreme.
(13) Drugi vlasnik će odgovoriti u roku od jednog mjeseca o potvrdi prijema obavještenja, i o saglasanosti sa predloženom numeracijom i/ili nomenklaturom. Ukoliko nije saglasan on će predložiti novu numeraciju i/ili nomenklaturu (koja je za njega prihvatljiva).
(14) Ako CEDIS i korisnik DS ne postignu dogovor , CEDIS ima pravo da izvrši numeraciju i/ili nomenklaturu za datu lokaciju.

Rad distributivnog sistema u kriznim situacijama

Član 135

(1) Krizne situacije podrazumijevaju prirodne i druge okolnosti koje mogu izazvati značajan poremećaj na tržištu električne energije i neposrednu ugroženost normalnog funkcionisanja DS i snabdijevanja električnom energijom građana i privrede. Krizne situacije utvrđene su i proglašavaju se u skladu sa članom 213 Zakona.
(2) Krizne situacije koje naročito mogu da utiču na rad DS i ugroze sigurnost i kvalitet snabdijevanja su:
   1) prirodne nepogode (vremenske nepogode, požari, poplave, zemljotresi i dr.) i
   2) nestašica električne energije u Crnoj Gori.

(3) Za vrijeme kriznih situacija rad DS mora biti podređen zahtjevima nadležnih organa, pri čemu prioritet predstavljaju aktivnosti na zaštiti zdravlja i života ljudi, te zaštiti životne sredine.
(4) CEDIS izrađuje planove rada DS u kriznim situacijama, koji sadrže planiranje aktivnosti i angažovanju ljudstva i opreme. Ovi planovi rada moraju biti usklađeni sa planovima nadležnih organa koji se donose za krizne situacije.
(5) Za vrijeme kriznih situacija, ugovorene obaveze CEDIS u pogledu kvaliteta i kontinuiteta isporuke električne energije su van snage i ostvaruju se u skladu sa tehničkim mogućnostima.
(6) U slučaju nestašice električne energije Vlada Crne Gore, propisuje mjere u skladu sa članom 213 Zakona.
(7) U saradnji sa OPS, CEDIS donosi planove selektivnog ograničenja isporuke koji moraju biti u skladu sa odlukama Vlade Crne Gore, te sa odredbama iz člana 213 Zakona.
(8) Za vrijeme rada u kriznim situacijama korisnici DS su obavezni koristiti elektičnu energiju u skladu sa uputstvima CEDIS.
(9) CEDIS je obavezan isključiti sve objekte korisnika koji se za vrijeme krizne situacije ne ponašaju u skladu sa uputstvima.
(10) Korisnik nema pravo na naknadu od CEDIS za štete nastale zbog postupaka CEDIS u vrijeme kriznih situacija.

XII MATERIJALNA ODGOVORNOST I RJEŠAVANJE SPOROVA

Član 136

Odgovornost za naknadu štete od strane CEDIS ili korisnika sistema koja je nastala zbog nepoštovanja njihovih obaveza, iz ovih pravila, ograničena je na direktno pričinjenu materijalnu štetu, pri čemu se, isključuje odgovornost za indirektne štete ili izgubljenu dobit, osim ako ovo nije u međusobnom ugovoru predviđeno.

Rješavanje sporova

Član 137

(1) U slučaju spora između CEDIS i korisnika, isti će nastojati da, uz dobru volju, riješe bilo koji spor koji nastane među njima u vezi sa pitanjima koja su regulisana ovim pravilima.
(2) CEDIS i korisnik sistema mogu povjeriti Agenciji rješavanje sporova u skladu sa Zakonom.

Nepredviđene okolnosti i izvještavanje

Član 138

Ako nastanu okolnosti koje odredbama ovih pravila nijesu predviđene, odnosno čije se nastupanje nije moglo spriječiti, a djelovanje tih okolnosti može prouzrokovati izmjenjene tehničke uslove korišćenja distributivnog sistema i izazvati posljedice po DS i korisnike, CEDIS ima pravo i obavezu da preduzme mjere kojima će najbrže otkloniti štetne posljedice za DS i korisnike.

Povjerljivost informacija i podataka

Član 139

Kod primjene ovih pravila CEDIS i korisnici dužni su da primjenjuju propise kojima se uređuje tajnost podataka i informacija. .

Izmjene i tumačenja Pravila

Član 140

(1) Izmjene ovih pravila vrše se na način i po postupku kao za njihovo donošenje.
(2) Energetski subjekti ili korisnici mogu od CEDIS zahtijevati tumačenje odredbi ovih pravila.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 141

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovih pravila okončaće se prema Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije (''Službeni list CG'', broj 50/12).

Član 142

(1) Do zaključivanja ugovora o priključenju iz člana 16 ovih pravila sa postojećim kupcima kod kojih se snaga mjeri, ugovorena snaga će se utvrditi:

1) kod korisnika koji su priključeni prije 31.12.2015. godine kao maksimalne mjesečne snage ostvarene u istom obračunskom periodu 2016. godine;
2) kod korisnika koji su priključeni poslije 31.12.2015. godine kao maksimalne mjesečne snage ostvarene u istom obračunskom periodu 2016. godine za mjesece u kojima su bili priključeni.

(2) Kod korisnika iz stava 1 tačka 2 ovog člana za koje ne postoje uporedni podaci o ostvarenoj snazi ugovorena snaga će se utvrditi kao odobrena-priključna snaga iz saglasnosti za priključenje.
(3) Do zaključivanja ugovora o priključenju iz člana 14 ovih pravila sa postojećim kupcima kod kojih se snaga ne mjeri, odobrena-priključna snaga je:

1) snaga propisana u saglasnosti za priključenje;
2) 16 kW za kupce sa trofaznim, odnosno 8 kW sa monofaznim priključkom, za kupce koji nemaju saglasnost za priključenje.

(4) Odredbe st. 1, 2 i 3 ovog člana primjenjuju se u slučaju da korisnik odbije zaključenje ugovora o priključenju

Član 143

Danom stupanja na snagu ovih pravila prestaju da važe Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, (''Službeni list CG'', broj 50/12).

Stupanje na snagu

Član 144

Ova pravila stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u ''Službenom listu Crne Gore''.

Broj: 10 – 01 – 2324/1
U Podgorici, 23. januara 2017. godine

Predsjednik,
Miodrag Čanović, dipl.el.ing.

U G O V O R
O PRIKLJUČENJU MALE ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM

Zaključen dana_____201__ godine u Podgorici.

I UGOVORNE STRANE

1. Operator distributivnog sistema – CEDIS, kojI zastupa Izvršni direktor _____ (u daljem tekstu CEDIS)

Žiro račun	
PIB	
PDV registracioni broj	

2. Investitor male elektrane (Korisnik – kupac) _____, _____, koga zastupa direktor _____, (u daljem tekstu KORISNIK)

Puni naziv i sjedište pravnog lica odnosno preduzetnika	
Adresa za prijem službene pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Ime i prezime odgovornog lica	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
Registracioni broj	
Kontakt telefon	

II PREDMET UGOVORA

Član 1

(1) Predmet ovog ugovora je:
1) priključenje objekta Korisnika na distributivni sistem električne energije, pod uslovima koji su utvrđeni u Rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje broj _____ od _____ godine (Prilog I).
2) uređivanje međusobnih prava i obaveza između ugovornih strana po osnovu priključenja objekta Korisnika na distributivni sistem.

(2) Rješenjem iz stave 1 ovog člana, odobrena priključna snaga iznosi _____ kW.

Član 2

(1) Ugovorne strane su saglasne da je Korisnik u svemu ispunio uslove iz Rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje broj _____ od _____.godine, što je konstatovano u Izvještaju o internom tehničkom pregledu mjernog mjesta, spoljašnjeg i unutrašnjeg priključka br._____ od _____ godine (Prilog II), kao i da je Korisnik na ime naknade za priključenje uplatio CEDIS-u iznos od _____ € na žiro račun br._____ u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje naknada za priključenje na DS.

(2) Ugovorne strane na prijedlog korisnika saglasno ugovaraju snagu koju preuzima iz distributivnog sistema:

MJESEC	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
P (KW)												

(3) Ugovorne strane su saglasne da je Korisnik pribavio svu potrebnu dokumentaciju u skladu sa propisima koji regulišu izgradnju objekata.

III OBAVEZE I PRAVA UGOVORNIH STRANA

Član 3

(1) CEDIS ima pravo da:
1) nesmetano pristupi mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, ili obustave isporuke energije u slučajevima kada Korisnik neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
2) naplati od Korisnika nestandardne usluge u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije.
3) kontroliše stanje podešenosti uređaja sistemske zaštite i zaštite priključnog voda i po potrebi nalaže promjenu parametara podešenja;
4) zahtijeva naknadu štete od Korisnika u slučajevima proizvodnje ili korišćenja električne energije protivno uslovima iz rješenja o saglasnosti za priključenje i odredbama ovog ugovora;
5) isključi Korisnika sa distributivnog sistema u slučajevima predviđenim Zakonom o energetici i aktima donijetim u skladu sa zakonom;
6) isključi Korisnik sa distributivnog sistema ukoliko korisnik bez opravdanog razloga odbije zaključivanje aneksa ovog ugovora zbog izmijenjenih zakonskih i drugih relevantnih propisa.
7) Da ukoliko iz bilo kog razloga nije izvršeno mjesečno očitavanje brojila (nedostpuno mjerno mjesto, Korisnik nije dostavio stanje, kvar na mjernom uređaju, viša sila), izvrši procjenu potrošnje prema ostvarenoj potrošnji i obračunatoj snazi u istom periodu prethodne godine ili prema prosječnoj godišnjoj potrošnji i ostvarenoj snazi za istu kategoriju potrošnje, a da se korekcija izvrši u narednom obračunskom periodu.

Član 4

(1) CEDIS ima obaveze da:

1) priključenje Korisnika izvrši na način i pod uslovima utvrđenim u rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje;
2) održava o svom trošku primopredajno mjerno mjesto i izvodnu ćeliju/polje na mjestu priključenja na distributivni sistem u tehnički ispravnom stanju i vrši zamjenu dotrajalih dijelova novim;
3) ponudi Korisniku zaključenje ugovora o korišćenju distributivnog sistema;
4) u slučaju prekida napajanja usljed kvara na distributivnom sistemu, u najkraćem mogućem roku otkloni uzrok prekida i ponovo priključi objekat Korisnika;
5) u slučaju zastoja elektrane zbog kvara na distributivnom sistemu, u najkraćem mogućem roku otkloni uzrok kvara i ponovo priključi objekat Korisnika;
6) obavijesti Korisnika o vršenju redovne i vanredne provjere ispravnosti mjernih uređaja;
7) obezbijedi čuvanje povjerljivih informacija i podataka o Korisniku u skladu sa zakonom;
8) blagovremeno izvještava Korisnika o preduzimanju mjera na redukciji u isporuci električne energije radi izbjegavanja operativnih problema u prenosnom i distributivnom sistemu;
9) obavijesti Korisnika najmanje 24 sata unaprijed o svim planiranim radovima u distributivnom sistemu koji dovode do zastoja ili ograničenja u radu elektrane;
10) obezbijedi razmjenu informacija u vezi sa manipulacijama ili događajima u distributivnom sistemu ili objektima Korisnika, koje mogu imati uticaj na paralelan rad elektrane sa distributivnim sistemom;
11) vrši ispitivanje, praćenje i nadgledanje povratnog uticaja elektrane na distributivni sistem;
12) izdaje odobrenja i uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na dijelovima distributivnog sistema ili objekta Korisnika, na mjestu priključenja ili na drugom mjestu, kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima druge Ugovorne strane;
13) vodi urednu evidenciju o ispadima i isključenjima u distributivnom sistemu koji dovode do zastoja ili ograničenja u radu elektrane, iz koje se mogu utvrditi razlozi zastoja ili ograničenja, te uredno arhivira i čuva dokumentaciju u skladu sa propisima;
14) obezbijedi sigurnost i kvalitet električne energije u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i propisima Regulatorne agencije za energetiku.
15) održava priključak ukoliko je njegovo osnovno sredstvo, ili je sa Korisnikom zaključio Ugovor o održavanju.

Član 5

(1) Korisnik ima pravo da:

1) bude priključen na distributivni sistem, u skladu sa uslovima iz rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje, nakon zaključivanja Ugovora o snabdijevanju i Ugovora o prodaji;
2) koristi i predaje električnu energiju, u skladu sa uslovima iz rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje i ovim ugovorom;
3) bude obaviješten unaprijed o svim planiranim aktivnostima CEDIS-a na upravljanju distributivnim sistemom, koje imaju uticaja na rad elektrane;
4) zahtijeva i naplati naknadu štete od CEDIS-a u slučajevima kada je šteta uzrokovana nepropisno izvedenim radovima na priključenju objekta na distributivni sistem;
5) bude obaviješten o aktivnostima CEDIS-a na sprovođenju mjera redukcije isporuke električne energije i redukcije napona;
6) raskine ugovor u slučaju prestanka potrebe za daljim priključenjem na distributivni sistem električne energije;
7) na sigurnost i kvalitet električne energije u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema el.energije i propisima Regulatorne agencije za energetiku.

Član 6

(1) Korisnik ima obaveze da:

1) održava u tehnički ispravnom stanju priključak, instalacije i uređaje koji su u njegovom vlasništvu,
2) održava infrastrukturu za priključenje, ako je istu izgradio o svom trošku, sve do zaključenja Ugovora o otkupu sa CEDIS-om;
3) obezbijedi ovlašćenim licima CEDIS-a pristup mjernim uređajima u objektu elektrane, izvodnom polju (ćeliji) priključnog voda sa rasklopnim aparatima, zaštitnim uređajima i drugoj opremi na mjestu priključenja elektrane, radi očitavanja, kontrole, ugradnje, zamjene ili popravke mjerne opreme, kao i isključenja sa distributivnog sistema kada se mjesto priključenja nalazi na posjedu Korisnika;
4) ne dozvoli priključenje objekata drugih Korisnika sa sopstvene instalacije;
5) koristi električnu energiju isključivo u skladu sa rješenjem o izdavanju saglasnosti za priključenje, i ovim ugovorom;
6) Isporučuje električnu energiju isključivo u skladu sa rješenjem o izdavanju saglasnosti za priključenje i ovim ugovorom;
7) u svemu poštuje odredbe Zakona o energetici i akata donijetih u skladu sa zakonom;
8) sprovodi uputstva CEDIS-u u slučaju redukcije u isporuci el.energije i napona;
9) se pridržava sopstvenih pogonskih uputstva o radu elektrane koja je dostavio CEDIS-u i pogonskih upustava CEDIS-a o radu Rasklopnog postrojenja_____ .
10) postupi po uputstvima CEDIS-a koja se odnose na pogon elektrane, izdatim u skladu sa ovim Ugovorom i Pogonskim uputstvom o radu elektrane;
11) ispituje ispravnost instalacija i opreme u svom vlasništvu, u skladu sa rokovima definisanim važećim propisima;
12) na zahtjev ovlašćenog lica CEDIS-a, dostavi na uvid protokole o provedenim ispitivanjima instalacija i opreme u svom vlasništvu;
13) omogući ovlašćenim licima CEDIS-a nesmetan pristup u cilju ispitivanja, praćenja i nadgledanja povratnog uticaja elektrane na distributivni sistem;
14) zaštiti mjerna mjesta koja su smještena na njegovom posjedu od neovlašćenog pristupa trećeg lica, nestanka i oštećenja;
15) bez odlaganja obavijesti CEDIS o poremećaju rada ili eventualnom kvaru zaštitnih i mjernih uređaja, i/ili zastoju i kvaru na proizvodnim jedinicama i priključku elektrane;
16) traži odobrenje i uputstvo o mjerama sigurnosti koje je, u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema, neophodno provesti u slučaju izvođenja radova na dijelovima distributivnog sistema ili objekta Korisnika, na mjestu priključenja ili na drugom mjestu, kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima druge ugovorne strane;
17) izvrši označavanje aparata na lokacijama razgraničenja vlasništva, u dogovoru sa CEDIS-om, a prema sistemu označavanja koji koristi CEDIS, a sve u skladu sa Pravilima o funkcionisanju distributivnog sistema.
18) Operatoru distributivnog sistema dostavlja mjesečne i godišnje planove proizvodnje, zasnovane na mjerenjima na osnovu kojih je utvrđen potencijal obnovljivog izvora energije

IV PRIKLJUČENJE KORISNIKA

Član 7

Priključenje objekta Korisnika na distributivni sistem izvršiće CEDIS u skladu sa uslovima iz ovog ugovora, odnosno sa uslovima iz izdatog rješenja o saglasnosti za priključenje, tehničkim propisima i standardima.

V TEHNIČKE I EKSPLOATACIONE KARAKTERISTIKE OBJEKTA

Član 8

(1) Osnovni tehnički podaci o elektrani:

Naziv elektrane		
Lokacija elektrane		
Vrsta primarne energije		
Nazivni napon priključka (kV)		
Mjesto priključenja na distributivni sistem		
Instalisana prividna snaga elektrane (kVA)		
Instalisana aktivna snaga elektrane (kW)		
Maksimalna prividna snaga koju elektrana predaje u distributivni sistem (kVA)		
Maksimalna aktivna snaga koju elektrana predaje u distributivni sistem (kW)		
Nominalni faktor snage elektrane		
Način regulacije napona i proizvodnje reaktivne snage		
Broj generatora		
Nominalna snaga i faktor snage po generatorima		
Način rada elektrane sa distributivnim sistemom		
Način predaje električne energije u distributivni sistem		
Saglasnost za priključenje		

(2) Ostale tehničke i eksplatacione karakteristike energetskih objekata date su u Prilogu III, dok su Jednopolne šeme elektrane i priključka date u Prilogu IV.

(3) Ugovorne strane obavezne su da obezbijede da njihovi objekti i oprema na mjestu priključenja ispunjavaju tehničke i operativno eksploatacione kriterijume propisane Pravilima o funkcionisanju distributivnog sistema električne energije.

(4) Postrojenja i uređaji Korisnika koji su priključeni na distributivni sistem ne smiju uticati izvan dozvoljenih granica, propisanih izričito ovim ugovorom ili generalno u Pravilima, na sigurnost distributivnog sistema, uključujući i ograničenja viših harmonika, faktora snage, naponskih promjena, nesimetriju faza i koordinaciju izolacije.

(5) CEDIS je obavezan da bez odlaganja obavijesti Korisnika o svim promjenama na svojim objektima i opremi, koje mogu značajno uticati na objekte i opremu Korisnika koji su priključeni na distributivni sistem.

(6) Korisnik je obavezan da bez odlaganja obavijesti CEDIS o svim planiranim promjenama na svojim objektima i opremi, koje mogu uticati na funkcionisanje distributivnog sistema. Za svaku promjenu na uređajima, koje utiču na rad distributivnog sistema, Korisnik mora prethodno pribaviti pisanu saglasnost CEDIS-a.

(7) U slučaju promjena tehničkih parametara postrojenja i uređaja Korisnika specificiranih ovim ugovorom, Korisnik mora od CEDIS-a pribaviti saglasnost za traženu promjenu.

(8) Korisnik mora omogućiti stručnom osoblju CEDIS-a ili njegovim ovlašćenim licima pristup do postrojenja i uređaja distributivnog sistema i pomoćne opreme koje su u vlasništvu Korisnika, kao i uvid u rezultate ispitivanja tehničkih i eksploatacionih karakteristika postrojenja i uređaja Korisnika sa namjerom provjeravanja usaglašenosti rada i karakteristika postrojenja i uređaja Korisnika sa ovim ugovorom.

(9) CEDIS će najkasnije 24 sata prije planiranog početka provjere obavjestiti Korisnika o planiranom datumu i trajanju provjere, cilju i obimu provjere i osobama koje će izvoditi provjeru.

(10) CEDIS mora omogućiti pristup osoblju Korisnika postrojenjima i uređajima koji su u njenom vlasništvu, pod istim uslovima kako je to propisano članom 8 stav 8 ovog ugovora.

VI PLANIRANA GODIŠNJA PROIZVODNJA I POTROŠNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Član 9

(1) Planirana proizvodnja male elektrane u godini potpisivanja ugovora.

Mjesec	Jan	Feb	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Sept	Okt	Nov	Dec	Godišnje
P(kW)													
E(kWh)													

(2) Planirana potrošnja male elektrane u godini potpisivanja ugovora.

Mjesec	Jan	Feb	Mart	April	Maj	Jun	Jul	Avgust	Sept	Okt	Nov	Dec	Godišnje
P(KW)													
E(MWh)													

VII TAČKA PRIKLJUČENJA I RAZGRANIČENJE OSNOVNIH SREDSTAVA CEDIS-a I KORISNIKA

Član 10

(1) Tačka priključenja objekata Korisnika je _____.
(2) Mjesto razgraničenja osnovnih sredstava CEDIS-a i Korisnika je _____, kako je to prikazano jednopolnom šemom koja čini sastavni dio ovog ugovora (Prilog IV) .
(3) Raspored odgovornosti na lokacijama priključenja je dat u Prilogu VI.

VIII MJERENJE ELEKTRIČNE ENERGIJE I OČITAVANJE MJERNIH UREĐAJA

Član 11

(1) Proizvedena električna energija iz postrojenja male elektrane _____ se mjeri u _____ tj. u tački priključenja definisanoj u članu 10 ovog ugovora (Prilog V).
(2) Predata električna energija iz distributivnog sistema sistemu se mjeri u _____ tj. u tački definisanoj u članu 10 ovog ugovora (Prilog V).
(3) Proizvedena električna energija se mjeri na mjestu predaje energije u distributivni sistem, odnosno (ukoliko se radi o sistemu postrojenja sa zajedničkim priključnim vodom na DS) i u postrojenju male elektrane.
(4) Oprema i uređaji na primopredajnom mjernom mjestu, u tački priključenja vlasništvo su CEDIS-a.
(5) Oprema i uređaji na mjernomim mjestu u postrojenju elektrane vlasništvo su Korisnika.
(6) CEDIS i Korisnik obavezni su održavati i vršiti zamjenu opreme i uređaja na mjernim mjestima u svom vlasništvu.
(7) Troškove vanredne kontrole (baždarenja) i ispitivanja mjernih uređaja snosi CEDIS, osim u slučaju kada je kontrola mjernog uređaja izvršena po traženju Korisnika, a kontrolom je potvrđena ispravnost mjernog uređaja.
(8) Korisnik je dužan bez odlaganja informisati CEDIS o pojavi kvara ili sumnje u ispravnost mjernih uređaja i mjernih transformatora.

Član 12

(1) Očitavanje mjernih uređaja navedenih u članu 11 ovog ugovora vrši CEDIS, daljinskim očitavanjem brojila, prvog dana u tekućem mjesecu za energiju u prethodnom mjesecu, pri čemu se uzima stanje obračunskog registra mjernih uređaja na zadnji dan u mjesecu u 24:00 časa.
(2) Ukoliko daljinsko očitavanje nije moguće, očitavanje mjernih uređaja se vrši neposrednim putem direktno sa brojila do isteka 05. u mjesecu.
(3) CEDIS podatke o izvršenom očitavanju dostavlja Korisniku, Snabdjevaču i Operatoru tržišta.
(4) CEDIS vrši kontrolu mjernih uređaja i provjeru obračunskog registra, uz prisustvo Korisnika, jednom godišnje, uz sačinjavanje zapisnika o izvršenoj kontroli.
(5) U slučaju sumnje u tačnost obračunskih podataka, ugovorne strane imaju pravo zatražiti vanrednu provjeru obračunskih podataka i kontrolu mjernih uređaja.
(6) Ugovorne strane su saglasne da će se slučajevi pogrešnog obračuna proizvedene električne energije do kojih je došlo usled tehničke neispravnosti na mjernih uređajima ili greške u očitavanju, a koju nije izazvao Korisnik, Operator tržišta i Korisnik regulisati Ugovorom o otkupu el.energije, uz prethodno pribavljeni nalaz CEDIS-a.

IX KVALITET NAPONA I DOPUŠTENI POVRATNI UTICAJ ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM

Član 13

(1) CEDIS je dužnan održavati parametre kvaliteta napona napajanja na mjestu priključenja elektrane unutar opsega propisanih standardom MEST EN 50160.
(2) Korisnik je dužan osigurati da povratni uticaj elektrane na parametre kvaliteta napona u distributivnom sistemu ne prelazi nivo dat sledećom tabelom.

Dozvoljena promjena napona u stacionarnom režimu	Δu_m = ± 5% na mjestu priključenja na distributivni sistem
Dozvoljena promjena napona u prelaznom režimu (uključenje/isključenje generatora)	Za r<1/10 minuta, *d* = 2% / Za r<1/100 minuta, *d* = 3%
Dozvoljeno odstupanje frekvencije	±0,2Hz

X USLOVI SINHRONIZACIJE ELEKTRANE NA DISTRIBUTIVNI SISTEM

Član 14

(1) Priključenje sinhronog generatora na distributivni sistem može da se izvrši pod sledećim uslovima:

Ukupna snaga generatora (kVA)	razlika frekvencija (Δ f, Hz)	razlika napona (Δ V, %)	razlika faznog ugla (Δ Φ°)
0-500	0,3	10	20
500-1500	0,2	5	15
>1500	0,1	3	10

(2) Sinhronizacija se vrši na generatorskom prekidaču.
(3) Istovremeno uključenje i istovremeno kontrolisano isključenje više generatora nije dopušteno, što se osigurava odgovarajućim blokadama u funkcionalnim šemama upravljanja elektranom, sa vremenskom zadrškom od 10 minuta.

XI UPRAVLJANJE PROIZVODNJOM AKTIVNE I REAKTIVNE SNAGE I REGULACIJA NAPONA

Član 15

(1) Korisnik samostalno upravlja proizvodnjom aktivne snage, u skladu sa raspoloživim primarnim izvorima energije i pogonskim stanjem postrojenja do snage odobrene saglasnošću za priključenje.

(2) Izuzetno, CEDIS ima pravo da privremeno ograniči izlaznu snagu do potpunog zaustavljanja elektrane u sledećim situacijama:
- moguća opasnost po siguran rad sistema;
- pojava preopterećenja na elementima distributivnog sistema;
- pojava rizika od ostrvskog rada dijela distributivnog sistema;
- pojava rizika narušavanja stacionarne ili dinamičke stabilnosti DS;
- povećanje frekvencije koje ugrožava stabilnost DS;
- popravka ili izgradnja elemenata distributivnog sistema;

(3) Promjena izlazne snage po zahtjevu CEDIS-a mora se izvršiti bez odlaganja, a najkasnije unutar 1 min.

(4) O razlozima primjene ograničenja iz stava 2 ovog člana, CEDIS je dužan da u najkraćem roku Korisniku dostavi pisano obrazloženje o razlozima takvog rada.

Član 16

(1) Korisnik je dužan vršiti regulaciju napona i upravljati proizvodnjom reaktivne snage prema zahtjevima CEDIS-a, u skladu sa pogonskom kartom generatora instalisanih u elektrani.

(2) CEDIS će, nakon stvaranja tehničkih mogućnosti, daljinskim slanjem upravljačkog signala vršiti izbor načina upravljanja proizvodnjom reaktivne snage.

Član 17

CEDIS ima pravo, u zavisnosti od aktivnog režima rada, izdavati operativne naloge za obezbjeđenje zahtijevane vrijednosti napona na mjestu priključenja elektrane, proizvodnje reaktivne snage ili faktora snage elektrane.

XII PLANIRANA I NEPLANIRANA ISKLJUČENJA

Član 18

(1) CEDIS i Korisnik međusobno usaglašavaju termine isključenja elektrane radi obavljanja radova u mreži i radova na postrojenju elektrane (revizija, remont itd.).

(2) CEDIS je dužan blagovremeno informisati Korisnika o neophodnom isključenju elektrane sa distributivnog sistema zbog vanrednih radova u mreži, navodeći termin, trajanje i razlog isključenja.

(3) CEDIS je dužan blagovremeno informisati Korisnika o neophodnim isključenjima distributivnog sistema nastalim po zahtjevu Operatora prenosnog sistema, uz navođenje termina, trajanja i razloga isključenja.

(4)

Član 19

(1) U slučaju ispada iz pogona elektrane zbog nestanka mrežnog napona, CEDIS je dužan bez odlaganja informisati Korisnika o razlozima očekivanom trajanju zastoja.

(2) Ukoliko je do nestanka mrežnog napona došlo zbog kvarova u distributivnm sistemu, CEDIS je dužan preduzeti sve neophodne mjere kako bi se kvar otklonio u razumnom roku i omogućio nesmetan rad elektrane.

Član 20

(1) CEDIS ima pravo, u slučaju opasnosti, ugroženosti Ijudi i imovine usljed vanrednih okolnosti, pojave ispada ili preopterećenja u elektroenergetskom sistemu, trenutno da isključi elektranu sa distributivnog sistema, o čemu je dužan bez odlaganja obavijestiti Korisnika.

(2) CEDIS ima pravo da isključi elektranu sa distributivnog sistema, uz prethodno upozorenje, u slučaju da:
- Korisnik ne svede povratni uticaj elektrane unutar propisanih i ugovorenih vrijednosti;
- Korisnik ne izvrši podešavanje parametara regulacije proizvodnje reaktivne snage/energije prema zahtjevu CEDIS-a;
- Korisnik putem svojih objekata, bez saglasnosti CEDIS-a, omogući drugom licu priključenje objekata i instalacija;
- Korisnik zabrani ili onemogući pristup ovlašćenom osoblju CEDIS-a rasklopnim i zaštitnim uređajima u izvodnoj ćeliji/polju priključnog voda na mjestu priključenja elektrane i mjernim uređajima u rasklopnom postrojenju i elektrani.

(3) CEDIS ima pravo trenutno odvojiti elektranu od distributivnog sistema ukoliko Korisnik onemogući pravilno registrovanje proizvedene/preuzete električne energije.

Član 21

(1) Nakon isključenja ili ispada sa distributivnog sistema, elektrana se smije ponovo priključiti tek kada se ispune svi uslovi za priključenje i nesmetan paralelan rad.

(2) Nakon isključenja zbog nestanka mrežnog napona, elektrana može ponovo da se priključi na distributivni sistem kada je napon sa strane distributivnog sistema prisutan u kontinuitetu najmanje tri minuta i kada se ispune uslovi za sinhronizaciju iz člana 14. Ugovora.

XIII ZAŠTITNI UREĐAJI

Član 22

(1) Korisnik je dužan da održava u ispravnom stanju zaštitne i druge uređaje kojima se štite generatori i druga oprema elektrane od unutrašnjih kvarova i kvarova u distributivnom sistemu.

(2) CEDIS određuje vrstu i podešenje uređaja sistemske zaštite i zaštite priključnog voda. Podešenja parametara zaštite su usklađeni između CEDIS-a i Korisnika i dati su na šemi koja čini sastavni dio ovog ugovora (Prilog VII).

(3) U slučaju signalizacije unutrašnjeg kvara mikroprocesorskih zaštitnih uređaja, te u slučaju pojave kvara na isključnim krugovima u elektrani ili rasklopnom postrojenju, vrši se rasterećenje generatora i isključenje spojnog prekidača na mjestu priključenja elektrane.

(4) U slučaju nestanka jednosmjernog napona u elektrani ili rasklopnom postrojenju, vrši se automatsko normalno zaustavljanje elektrane.

(5) CEDIS može zahtijevati promjenu parametara podešenja sistemske zaštite i zaštite priključnog voda ukoliko to zahtijevaju pogonski uslovi u mreži.

XIV DALJINSKO UPRAVLJANJE I SIGNALIZACIJA

Član 23

(1) Korisnik je dužan u realnom vremenu obezbijediti daljinski prenos komandi, mjerenja i signala između upravljačkog centra CEDIS-a i objekta elektrane.

(2) Komande koje će se, nakon stvaranja tehničkih mogućnosti, prenositi u realnom vremenu iz upravljačkog centra CEDIS-a su:
- uključenje/isključenje spojnog prekidača u izvodnoj ćeliji/polju priključnog voda na mjestu priključenja elektrane;
- podešenje vrijednosti aktivne snage elektrane,
- upravljanje proizvodnjom reaktivne snage.

(3) Mjerenja i signali koji se prenose u realnom vremenu su:
- aktivna snaga koju elektrana predaje/preuzima iz distributivnog sistema,
- reaktivna snaga koju elektrana predaje/ preuzima iz distributivnog sistema,
- napon na mjestu priključenja elektrane na DS,
- uklopno stanje spojnog prekidača na mjestu priključenja elektrane na DS,
- signali djelovanja zaštitnih uređaja na mjestu priključenja elektrane na DS,
- ostali podaci po traženju CEDIS-a.

(4) Komunikacija između centra upravljanja CEDIS-a i elektrane vrši se putem optičkog kabla i GSM/GPRS veze.

(5) Za prenos komandi, mjerenja i signala koriste se standardni komunikacioni protokoli, u skladu sa tehničkim rješenjem sistema upravljanja distributivnim sistemom u vlasništvu CEDIS-a.

XV UPRAVLJANJE ENERGETSKIM OBJEKTIMA

Član 24

(1) CEDIS je nadležan, za upravljanje elementima postrojenja u TS _____.

(2) Korisnik je nadležan za upravljanje postrojenjima i elementima postrojenja u maloj elektrani koja nisu u nadležnosti CEDIS-a po pitanju upravljanja.

(3) Ugovorne strane Sporazumom o upravljanju energetskim objektima, koji je sastavni dio ovog ugovora (Prilog VIII) precizno regulišu sve međusobne obaveze vezane za upravljanje i manipulacije u objektima koji su od međusobnog uticaja i zavisnosti.

(4) Vrsta informacija, podataka i izvještaja kao i sredstva i način razmjene istih između ugovornih strana su definisani Protokolom za razmjenu informacija, podataka i izvještaja, koji je sastavni dio ovog ugovora (Prilog IX). Istim Protokolom je definisana pogonska dokumentacija koja se vodi u objektima ugovornih strana.

(5) Spisak ovlašćenih lica Ugovornih strana zaduženih za operativno upravljanje distributivnim sistemom i objektom elektrane su dati u prilozima X i XI koji su sastavni dio ovog ugovora.

XVI OBRAČUN NAKNADE ZA KORIŠĆENJE DISTRIBUTIVNOG SISTEMA

Član 25

(1) Za električnu energiju koju elektrana predaje u distributivni sistem, ne vrši se obračun naknade za korišćenje distributivnog sistema.

(2) Ukoliko se izmjenama propisa utvrdi tarifa za korišćenje distributivnog sistema za Korisnike električne energije, CEDIS ima pravo obračunati Korisniku naknadu prema regulisanim cijenama, bez zaključivanja novog Ugovora o priključenju.

(3) Za električnu energiju koju elektrana preuzima iz distributivnog sistema, obračun naknade za korišćenje distributivnog sistema vrši se prema važećim tarifnim stavovima za korisnike distributivnog sistema koje je utvrdila Regulatorna agencija za energetiku.

(4) U slučaju zahtjeva za prikljucenje novog energetskog objekta Korisnika ili zahtjeva za povećanja priključne snage, naknada za priključenje odnosno povećanje priključne snage biće utvrđena u skladu sa relevantnim propisom.

XVII VIŠA SILA

Član 26

Ugovorne strane se oslobađaju izvršenja obaveza po ovom ugovoru za vrijeme trajanja više sile (poplave, zemljotresi, požari atmosferska pražnjenja, jaki vjetrovi, prekomjerni led i sl.), kao i kvarova na elementima distributivnog sistema električne energije i uređaja Korisnika do kojih nije došlo krivicom ugovornih strana, odnosno koje ugovorne strane nijesu mogle predvidjeti ili spriječiti razumnim mjerama predostrožnosti.

XVIII TRAJANJE I RASKID UGOVORA

Član 27

Ovaj ugovor se zaključuje na neodređeno vrijeme.

Član 28

(1) Ovaj ugovor može biti raskinut iz sledećih razloga:

1) ako se utvrdi da su se promijenile okolnosti na osnovu kojih je izdato rješenje o izdavanju sagalsnosti za priključenje;

2) neovlašćenog korišćenja el. ektrične energije;

3) ako prestane potreba za daljim priključenjem na distributivni sistem;

(2) Postupak za raskid ugovora pokreće se pisanim obavještenjem o namjeri raskida uz potvrdu prijema;

(3) Raskid stupa na snagu prvog narednog dana po isteku roka od 60 dana od dana prijema pismenog obavještenja o namjeri raskida ugovora;

(4) U slučaju raskida ugovora Korisnik se isključuje sa distributivnog sistema.

XIX ZAVRŠNE ODREDBE

Član 29

(1) Ukoliko za vrijeme važenja ovog ugovora dođe do promjena zakonskih ili drugih propisa, ugovorne strane su saglasne da odredbe ovog ugovora aneksom usaglase sa novim propisima.

(2) Ugovorne strane su saglasne da se do zaključenja aneksa iz stava 1 ovog člana neposredno primjenjuju odredbe izmijenjenih propisa zbog kojih je obavezna izmjena ovog ugovora.

Član 30

Ugovorne strane su saglasne da će se na međusobne odnose koji nijesu regulisani ovim ugovorom primjenjivati odredbe Zakona o obligacionim odnosima, Zakona o energetici, drugi zakonski propisi, propisi Regulatorne agencije za energetiku, kao i važeći tehnički propisi i standardi.

Član 31

Ugovorne strane su saglasne da će eventualne sporove povodom ovog ugovora rješavati sporazumno, u suprotnom sporove će rješavati Regulatorna agencija za energetiku, odnosno nadležni sud.

Član 32

(1) Sastavni dio Ugovora čine prilozi:

1) Prilog I: Rješenje o izdavanju saglasnosti za priključenje broj _____od _____. godine;
2) Prilog II: Izvještaj o izvršenom internom tehničkom pregledu mjernog mjesta, spoljašnjeg i unutrašnjeg priključka objekta br._____od _____godine;
3) Prilog III: Tehničke i eksploatacione karakteristike energetskih objekata;
4) Prilog IV: Jednopolna šema elektrane i priključka;
5) Prilog V: Šema razgraničenja vlasništva;
6) Prilog VI: Raspored odgovornosti na lokacijama priključenja;
7) Prilog VII: Podešenja parametara zaštite;
8) Prilog VIII:Sporazum o upravljanju energetskim objektima;
9) Prilog IX: Protokol za razmjenu informacija , podataka i izvještaja;
10) Prilog X: Spisak ovlašćenih lica CEDIS-a;
11) Prilog XI: Spisak ovlašćenih lica Korisnika;
12) Prilog XII: Uputstvo za bezbjedan rad u elektroenergetskim objektima;
13) Prilog XIII: Pogonsko uputstvo o radu elektrane.

Član 33

Ovaj ugovor je zaključen u 8 (osam) istovjetnih primjeraka od kojih se ugovornim stranama uručuje po 4 (četiri) primjerka.

KORISNIK
Direktor,

.....

Crnogorski elektrodistributivni sistem DOO Podgorica
Izvršni direktor,

.....

U G O V O R
PRIKLJUČENJU NA DISTRIBUTIVNI SISTEM ELEKTRIČNE ENERGIJE
(za nove korisnike kod kojih se snaga mjeri)

Zaključen dana _____. godine u Podgorici.

I UGOVORNE STRANE

1. Operator distributivnog sistema – CEDIS, koga zastupa _____ (u daljem tekstu CEDIS)

Žiro račun	**535-15969-90 - Prva banka Crne Gore**
PIB	**03099873**
PDV registracioni broj	**30/31-16162-1**

2.Korisnik distributivnog sistema (u daljem tekstu: Korisnik) (za fizička lica)

Prezime, ime oca i ime Korisnika	
Jedinstveni matični broj	
Adresa stanovanja/za prijem pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Kontakt telefon	

Korisnik distributivnog sistema (u daljem tekstu: Korisnik) (za pravna lica)

Puni naziv i sjedište pravnog lica odnosno preduzetnika	
Adresa za prijem službene pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Ime i prezime odgovornog lica	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
Registracioni broj	
Kontakt telefon	

II PREDMET UGOVORA

Član 1

(1) Predmet ovog ugovora je:
1) priključenje objekta Korisnika na distributivni sistem električne energije, pod uslovima koji su utvrđeni u Rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje, broj _____ od _____godine, koje je sastavni dio ovog ugovora (Dodatak I);
2) uređivanje međusobnih prava i obaveza između ugovornih strana u odnosu na priključenje objekta Korisnika na distributivni sistem i održavanje priključnog uređaja.

Član 2

(1) Rješenjem iz stava 1 tačka 1 ovog člana odobrena je priključna snaga koja iznosi _____kW.
(2) Ugovorne strane su saglasne da je:
1) Korisnik u svemu ispunio uslove iz rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje iz člana 1 ovog ugovora;
2) izvještajem o izvršenom internom tehničkom pregledu mjernog mjesta, spoljašnjeg i unutrašnjeg priključka objekta Korisnika (Dodatak II) utvrđena ispravnost mjernog mjesta i priključka, i
3) Korisnik na ime naknade za priključenje, uplatio CEDIS-u iznos od_____€, na žiro račun broj _____, u skladu sa metodologijom kojom se utvrđuje naknada za priključenje na distributivni sistem.

(3) Ugovorne strane su saglasne da na prijedlog Korisnika, ugovore angažovanu snagu na godišnjem nivou po mjesecima kako slijedi:

MJESEC	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
P (KW)												

(4) Ugovorne strane su saglasne da Korisnik ima pravo zahtijevati za narednu godinu izmjenu ugovorenih snaga iz stava 3 ovog člana, podnošenjem zahtjeva CEDIS-u najkasnije do 30. novembra tekuće godine.
(5) Ugovorne strane su saglasne da ukoliko Korisnik ne podnese zahtjev za izmjenu ugovorenih snaga do roka iz stava 4 ovog člana, da će se ugovorene snage iz stava 3 ovog člana primjenjivati i za naredni period.

III OBAVEZE I PRAVA UGOVORNIH STRANA

Član 3

(1) CEDIS ima pravo da:
1) nesmetano pristupi mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja, ugradnje i izmještanja mjernih mjesta van objekta tj. na granicu vlasništva, ili obustave isporuke energije u slučajevima kada vlasnik ili stanar neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
2) naplati od Korisnika nestandardne usluge u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije;
3) zahtijeva i naplati štetu od Korisnika u slučajevima korišćenja električne energije protivno ovome ugovoru, Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, pravilima mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, a u skladu sa Metodologijom za obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije;
4) kontroliše stanje podešenosti sistema zaštite i po potrebi nalaže usklađivanje parametara podešenosti;
5) izvrši ograničenje snage, potrošnje i napona sa ciljem da se izbjegnu operativni problemi u prenosnom ili distributivnom sistemu (u cjelini ili u pojedinim djelovima), a da pri tom ne dođe do diskriminisanja Korisnika uz prethodno obavještenje Korisnika;
6) isključi objekat Korisnika sa distributivnog sistema u slučajevima predviđenim Zakonom o energetici i aktima donijetim u skladu sa zakonom;
7) isključi objekat Korisnika sa distributivnog sistema električne energije kada Korisnik odbije da isključi uređaje koje koristi, a čije djelovanje na sistem nije u skladu sa najmanje jednim nacionalnim standardom za oblast elektrotehnike, a naročito kada rad takvih uređaja ometa rad bilo kojeg dijela distributivnog sistema ili drugih korisnika;

8) da ukoliko iz bilo kog razloga nije izvršeno mjesečno očitavanje brojila (nedostupno mjerno mjesto, Korisnik nije dostavio stanje, kvar na mjernom uređaju, viša sila i dr.), izvrši procjenu potrošnje prema ostvarenoj potrošnji i obračunatoj snazi u istom periodu prethodne godine, ili prema prosječnoj godišnjoj potrošnji i ostvarenoj snazi za istu kategoriju potrošnje, a da se korekcija izvrši u narednom obračunskom periodu.

Član 4

(1) CEDIS je dužan da:
1) priključenje objekta Korisnika izvrši na način i pod uslovima utvrđenim u rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje u roku od sedam dana od dana zaključivanja ugovora o snabdijevanju električnom energijom;
2) u slučaju prekida napajanja usljed kvara na distributivnom sistemu, u najkraćem mogućem roku otkloni uzrok prekida i ponovo priključi objekat Korisnika;
3) obavijesti 24 časa unaprijed o svim planiranim prekidima napajanja putem sredstava javnog informisanja;
4) odgovara za štetu koju Korisnik pretrpi usljed nepropisno izvedenih radova na priključenju objekta Korisnika na distributivni sistem, kao i drugu štetu nastalu krivicom operatora;
5) obezbijedi mjerni uređaj i ugradnju o svom trošku, održava mjerni uređaj i vrši mjerenje isporučene električne energije;
6) obezbijedi čuvanje povjerljivih informacija i podataka o Korisniku u skladu sa zakonom;
7) blagovremeno izvještava Korisnika o preduzimanju mjera na redukciji u isporuci električne energije radi izbjegavanja operativnih problema u prenosnom i distributivnom sistemu;
8) obezbijedi razmjenu informacija u vezi sa manipulacijama ili događajima u prenosnom ili distributivnom sistemu ili sistemu Korisnika koji mogu imati operativni uticaj na njihov rad;
9) vrši ispitivanje, praćenje i nadgledanje uticaja rada električnih aparata potrošača na distributivni sistem električne energije;
10) izdaje odobrenja i uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na djelovima distributivnog sistema ili sistema Korisnika na mjestu priključenja ili na drugom mjestu kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima ugovornih strana;
11) obezbijedi sigurnost i kvalitet električne energije, u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom;
12) u slučaju raskida ovog ugovora o tome odmah obavijesti nadležnog snabdjevača električnom energijom;
13) održava priključak ukoliko je njegovo osnovno sredstvo ili je sa Korisnikom zaključio ugovor o održavanju.

Član 5

(1) Korisnik ima pravo da :
1) kao novi korisnik bude priključen na distributivni sistem, u skladu sa ovim ugovorom nakon potpisivanja ugovora o snabdijevanju, kao i da prisustvuje prvom priključenju;
2) koristi distributivni sistem u skladu sa ovim ugovorom;
3) bude obaviješten od strane CEDIS-a 24 časa unaprijed o svim planiranim prekidima napajanja putem sredstava javnog informisanja;
4) zahtijeva naplatu štete od CEDIS-a u slučajevima kada je šteta uzrokovana nepropisno izvedenim radovima na priključenju objekta na distributivni sistem;
5) bude obaviješten o aktivnostima CEDIS-a na sprovođenju mjera redukcije isporuke električne energije i redukcije napona;
6) raskine ugovor u slučaju prestanka potrebe za daljim priključenjem na distributivni sistem električne energije;
7) bude sigurno i kvalitetno snabdjeven električnom energijom u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom.

Član 6

(1) Korisnik ima obaveze da:
1) održava u tehnički ispravnom stanju priključak, instalacije i uređaje koji su u njegovom vlasništvu;
2) obezbijedi ovlašćenim licima CEDIS-a pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja, ugradnje i izmještanja mjernih mjesta van objekta tj. na granicu vlasništva, ili obustave isporuke električne energije u slučajevima kada vlasnik ili stanar neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
3) ne dozvoli priključenje objekata drugih Korisnika sa sopstvene instalacije;
4) o svakom poremećaju rada zaštitnih i mjernih uređaja odmah obavijesti CEDIS i snabdjevača;
5) koristi električnu energiju isključivo u skladu sa ovim ugovorom;
6) u svemu poštuje odredbe Zakona o energetici i akata donijetih u skladu sa zakonom;
7) pribavi i primjeni odobrenja ili uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na svom sistemu (na mjestu priključenja ili na drugom mjestu), kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima ugovornih strana;
8) u roku od 30 dana po zahtjevu CEDIS-a dostavi podatke potrebne za ažuriranje desetogodišnjih planova;
9) blagovremeno dostavlja informacije o izmjenama u angažovanoj snazi i potrošnji električne energije u skladu sa ovim ugovorom;
10) sprovodi uputstva CEDIS-a u slučaju redukcije u isporuci el.energije i napona;
11) održava infrastrukturu za priključenje, ako je istu izgradio o svom trošku, sve do zaključenja Ugovora o otkupu sa CEDIS-om.

IV IZUZEĆE I OSLOBAĐANJE OD ODGOVORNOSTI

Član 7

Ugovorne strane se oslobađaju izvršenja obaveza i odgovornosti po ovom ugovoru za vrijeme trajanja više sile (poplave, zemljotresi, požari atmosferska pražnjenja, jaki vjetrovi, prekomjerni snijeg, led i sl.), kao i kvarova na elementima distributivnog sistema električne energije i uređaja Korisnika do kojih nije došlo krivicom ugovornih strana, odnosno koje ugovorne strane nijesu mogle predvidjeti ili spriječiti razumnim mjerama predostrožnosti.

V TRAJANJE I RASKID UGOVORA

Član 8

(1) Ovaj ugovor se zaključuje na neodređeno vrijeme.
(2) U slučaju potrebe za promjenom priključne snage, promjene na priključku, spajanje više obračunskih mjernih mjesta u jedno odnosno dijeljenja jednog obračunskog mjernog mjesta, na istoj lokaciji, Korisnik je dužan da podnese zahtjev za izdavanje novog rješenja o saglasnosti za priključenje, odnosno zaključenje aneksa ili novog ugovora o priključenju na distributivni sistem.

Član 9

(1) Ugovorne strane su saglasne da se ovaj ugovor može raskinuti na zahtjev jedne ugovorne strane u slučaju da druga ugovorna strana ne ispunjava obaveze iz ugovora.
(2) Postupak za raskid ugovora pokreće se pisanim obavještenjem o namjeri raskida.
(3) Ugovor se smatra raskinutim po isteku roka od 60 dana od dana prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana,ukoliko ugovorna strana koja ne ispunjava svoje obaveze ne počne da ih ispunjava ili ne dokaže da je do nemogućnosti ispunjenja došlo usled dejstva više sile.
(4) Korisnik sa kojim je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na zaključivanje novog ugovora o priključenju nakon otklanjanja razloga zbog kojih je ugovor raskinut.
(5) U slučaju raskida ugovora o priključenju CEDIS će obavijestiti nadležnog snabdjevača u roku od tri dana od dana raskida ugovora.

Član 10

(1) Korisnik koji je otklonio razloge zbog kojih je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na ponovno priključenje na distributivni sistem električne energije kada zaključi nove ugovore o priključenju i snabdijevanju.
(2) Priključenje iz stava 1 ovog člana CEDIS će izvršiti najkasnije u roku od 7 dana od dana podnošenja zahtjeva za priključenje sa dokazima iz stava 1 ovog člana.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 11

Ugovorne strane su saglasne da ukoliko za vrijeme važenja ovog ugovora dodje do promjene zakonskih ili drugih propisa, koji se mogu neposredno primjeniti, primjenjuju tako izmijenjene propise, a u suprotnom, da svoja međusobna prava i obaveze regulišu aneksom ovog ugovora.

Član 12

Ugovorne strane su saglasne da će se na međusobne odnose koji nijesu regulisani ovim ugovorom primjenjivati odredbe Zakona o energetici, Zakona o obligacionim odnosima, Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, Pravila mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, Metodologije za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije, Opštih uslova za snabdijevanje električnom energijom, propisi Regulatorne agencije za energetiku, kao i važeći tehnički propisi i standardi.

Član 13

(1) Ugovorne strane su saglasne da će eventualne sporove povodom ovog ugovora rješavati sporazumno, u suprotnom sporove će rješavati nadležni Sud.
(2) Ugovorne strane mogu, sporazumno, povjeriti rješavanje spora Regulatornoj agenciji za energetiku.
(3) Postupak iz stava 2 ovog člana se sprovodi u skladu sa pravilima za rješavanje sporova putem arbitraže iz člana 43 stav 4 tačka 1 Zakona o energetici.

Član 14

Ovaj ugovor je zaključen u 6 (šest) istovjetnih primjeraka od kojih se Korisniku uručuju 2 (dva) primjerka, a CEDIS-u 4 (četiri) primjerka.

KORISNIK, **Crnogorski elektrodistributivni sistem,**

_____ _____

U G O V O R
PRIKLJUČENJU NA DISTRIBUTIVNI SISTEM ELEKTRIČNE ENERGIJE
(za nove korisnike kod kojih se snaga ne mjeri)

Zaključen dana _____. godine u Podgorici.

I UGOVORNE STRANE

1. Operator distributivnog sistema – CEDIS, koga zastupa _____ (u daljem tekstu CEDIS)

Žiro račun	**535-15969-90 - Prva banka Crne Gore**
PIB	**03099873**
PDV registracioni broj	**30/31-16162-1**

2.Korisnik distributivnog sistema (u daljem tekstu: Korisnik) (za fizička lica)

Prezime, ime oca i ime Korisnika	
Jedinstveni matični broj	
Adresa stanovanja/za prijem pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Kontakt telefon	

Korisnik distributivnog sistema (u daljem tekstu: Korisnik) (za pravna lica)

Puni naziv i sjedište pravnog lica odnosno preduzetnika	
Adresa za prijem službene pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Ime i prezime odgovornog lica	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
Registracioni broj	
Kontakt telefon	

II PREDMET UGOVORA

Član 1

(1) Predmet ovog ugovora je:
1) priključenje objekta Korisnika na distributivni sistem električne energije, pod uslovima koji su utvrđeni u Rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje, broj _____ od _____godine, koje je sastavni dio ovog ugovora (Dodatak I),
2) uređivanje međusobnih prava i obaveza između ugovornih strana u odnosu na priključenje objekta Korisnika na distributivni sistem i održavanje priključnog uređaja.

Član 2

(1) Rješenjem iz stava 1 tačka 1 ovog člana odobrena je priključna snaga koja iznosi _____kW.
(2) Ugovorne strane su saglasne da je:
1) Korisnik u svemu ispunio uslove iz rješenja o izdavanju saglasnosti za priključenje iz člana 1 ovog ugovora,
2) izvještajem o izvršenom internom tehničkom pregledu mjernog mjesta, spoljašnjeg i unutrašnjeg priključka objekta Korisnika (Dodatak II) utvrđena ispravnost mjernog mjesta i priključka, i
(3) Korisnik na ime naknade za priključenje, uplatio CEDIS-u iznos od_____€, na žiro račun broj_____, u skladu sa metodologijom kojom se utvrđuje naknada za priključenje na distributivni sistem.

III OBAVEZE I PRAVA UGOVORNIH STRANA

Član 3

(1) CEDIS ima pravo da:
1) nesmetano pristupi mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja, ugradnje i izmještanja mjernih mjesta van objekta tj. na granicu vlasništva, ili obustave isporuke energije u slučajevima kada vlasnik ili stanar neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
2) naplati od Korisnika nestandardne usluge u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije;
3) zahtijeva i naplati štetu od Korisnika u slučajevima korišćenja električne energije protivno ovome ugovoru, Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, pravilima mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, a u skladu sa Metodologijom za obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije;
4) kontroliše stanje podešenosti sistema zaštite i po potrebi nalaže usklađivanje parametara podešenosti;
5) izvrši ograničenje snage, potrošnje i napona sa ciljem da se izbjegnu operativni problemi u prenosnom ili distributivnom sistemu (u cjelini ili u pojedinim djelovima), a da pri tom ne dođe do diskriminisanja Korisnika uz prethodno obavještenje Korisnika;
6) isključi objekat Korisnika sa distributivnog sistema u slučajevima predviđenim Zakonom o energetici i aktima donijetim u skladu sa zakonom;

7) isključi objekat Korisnika sa distributivnog sistema električne energije kada Korisnik odbije da isključi uređaje koje koristi, a čije djelovanje na sistem nije u skladu sa najmanje jednim nacionalnim standardom za oblast elektrotehnike, a naročito kada rad takvih uređaja ometa rad bilo kojeg dijela distributivnog sistema ili drugih korisnika.
8) da ukoliko iz bilo kog razloga nije izvršeno mjesečno očitavanje brojila (nedostupno mjerno mjesto, Korisnik nije dostavio stanje, kvar na mjernom uređaju, viša sila i dr.), izvrši procjenu potrošnje prema ostvarenoj potrošnji i obračunatoj snazi u istom periodu prethodne godine, ili prema prosječnoj godišnjoj potrošnji i ostvarenoj snazi za istu kategoriju potrošnje, a da se korekcija izvrši u narednom obračunskom periodu.

Član 4

(1) CEDIS je dužan da:
1) priključenje objekta Korisnika izvrši na način i pod uslovima utvrđenim u rješenju o izdavanju saglasnosti za priključenje u roku od sedam dana od dana zaključivanja ugovora o snabdijevanju električnom energijom;
2) u slučaju prekida napajanja usljed kvara na distributivnom sistemu, u najkraćem mogućem roku otkloni uzrok prekida i ponovo priključi objekat Korisnika;
3) obavijesti 24 časa unaprijed o svim planiranim prekidima napajanja putem sredstava javnog informisanja;
4) odgovara za štetu koju Korisnik pretrpi usljed nepropisno izvedenih radova na priključenju objekta Korisnika na distributivni sistem, kao i drugu štetu nastalu krivicom operatora;
5) obezbijedi mjerni uređaj i ugradnju o svom trošku, održava mjerni uređaj i vrši mjerenje isporučene električne energije;
6) obezbijedi čuvanje povjerljivih informacija i podataka o Korisniku u skladu sa zakonom;
7) blagovremeno izvještava Korisnika o preduzimanju mjera na redukciji u isporuci električne energije radi izbjegavanja operativnih problema u prenosnom i distributivnom sistemu;
8) obezbijedi razmjenu informacija u vezi sa manipulacijama ili događajima u prenosnom ili distributivnom sistemu ili sistemu Korisnika koji mogu imati operativni uticaj na njihov rad;
9) vrši ispitivanje, praćenje i nadgledanje uticaja rada električnih aparata potrošača na distributivni sistem električne energije;
10) izdaje odobrenja i uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na djelovima distributivnog sistema ili sistema Korisnika na mjestu priključenja ili na drugom mjestu kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima ugovornih strana;
11) obezbijedi sigurnost i kvalitet električne energije, u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom;
12) u slučaju raskida ovog ugovora o tome odmah obavijesti nadležnog snabdjevača električnom energijom;
13) održava priključak ukoliko je njegovo osnovno sredstvo ili je sa Korisnikom zaključio ugovor o održavanju.

Član 5

(1) Korisnik ima pravo da :
1) kao novi korisnik bude priključen na distributivni sistem, u skladu sa ovim ugovorom nakon potpisivanja ugovora o snabdijevanju, kao i da prisustvuje prvom priključenju;
2) koristi distributivni sistem u skladu sa ovim ugovorom;
3) bude obaviješten od strane CEDIS-a 24 časa unaprijed o svim planiranim prekidima napajanja putem sredstava javnog informisanja;
4) zahtijeva naplatu štete od CEDIS-a u slučajevima kada je šteta uzrokovana nepropisno izvedenim radovima na priključenju objekta na distributivni sistem;
5) bude obaviješten o aktivnostima CEDIS-a na sprovođenju mjera redukcije isporuke električne energije i redukcije napona;
6) raskine ugovor u slučaju prestanka potrebe za daljim priključenjem na distributivni sistem električne energije;
7) bude sigurno i kvalitetno snabdjeven električnom energijom u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom.

Član 6

(1) Korisnik ima obaveze da:
1) održava u tehnički ispravnom stanju priključak, instalacije i uređaje koji su u njegovom vlasništvu;
2) obezbijedi ovlašćenim licima CEDIS-a pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja, ugradnje i izmještanja mjernih mjesta van objekta tj. na granicu vlasništva, ili obustave isporuke električne energije u slučajevima kada vlasnik ili stanar neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
3) ne dozvoli priključenje objekata drugih Korisnika sa sopstvene instalacije;
4) o svakom poremećaju rada zaštitnih i mjernih uređaja odmah obavijesti CEDIS i snabdjevača;
5) koristi električnu energiju isključivo u skladu sa ovim ugovorom;
6) u svemu poštuje odredbe Zakona o energetici i akata donijetih u skladu sa zakonom;
7) pribavi i primjeni odobrenja ili uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na svom sistemu (na mjestu priključenja ili na drugom mjestu), kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima ugovornih strana;
8) u roku od 30 dana po zahtjevu CEDIS-a dostavi podatke potrebne za ažuriranje desetogodišnjih planova;
9) blagovremeno dostavlja informacije o izmjenama u angažovanoj snazi i potrošnji električne energije u skladu sa ovim ugovorom;
10) sprovodi uputstva CEDIS-a u slučaju redukcije u isporuci el.energije i napona;
11) održava infrastrukturu za priključenje, ako je istu izgradio o svom trošku, sve do zaključenja Ugovora o otkupu sa CEDIS-om.

IV IZUZEĆE I OSLOBAĐANJE OD ODGOVORNOSTI

Član 7

Ugovorne strane se oslobađaju izvršenja obaveza i odgovornosti po ovom ugovoru za vrijeme trajanja više sile (poplave, zemljotresi, požari atmosferska pražnjenja, jaki vjetrovi, prekomjerni snijeg, led i sl.), kao i kvarova na elementima distributivnog sistema električne energije i uređaja Korisnika do kojih nije došlo krivicom ugovornih strana, odnosno koje ugovorne strane nijesu mogle predvidjeti ili spriječiti razumnim mjerama predostrožnosti.

V TRAJANJE I RASKID UGOVORA

Član 8

(1) Ovaj ugovor se zaključuje na neodređeno vrijeme.
(2) U slučaju potrebe za promjenom priključne snage, promjene na priključku, spajanja više obračunskih mjernih mjesta u jedno, odnosno dijeljenja jednog obračunskog mjernog mjesta na istoj lokaciji, Korisnik je dužan da podnese zahtjev za izdavanje nove saglasnosti za priključenje, odnosno zaključenje aneksa ili novog ugovora o priključenju na distributivni sistem.

Član 9

(1) Ugovorne strane su saglasne da se ovaj ugovor može raskinuti na zahtjev jedne ugovorne strane u slučaju da druga ugovorna strana ne ispunjava obaveze iz ugovora.
(2) Postupak za raskid ugovora pokreće se pisanim obavještenjem o namjeri raskida.
(3) Ugovor se smatra raskinutim po isteku roka od 60 dana od dana prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana,ukoliko ugovorna strana koja ne ispunjava svoje obaveze ne počne da ih ispunjava ili ne dokaže da je do nemogućnosti ispunjenja došlo usled dejstva više sile.
(4) Korisnik sa kojim je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na zaključivanje novog ugovora o priključenju nakon otklanjanja razloga zbog kojih je ugovor raskinut.
(5) U slučaju raskida ugovora o priključenju CEDIS će obavijestiti nadležnog snabdjevača u roku od tri dana od dana raskida ugovora.

Član 10

(1) Korisnik koji je otklonio razloge zbog kojih je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na ponovno priključenje na distributivni sistem električne energije kada zaključi nove ugovore o priključenju i snabdijevanju.
(2) Priključenje iz stava 1 ovog člana CEDIS će izvršiti najkasnije u roku od 7 dana od dana podnošenja zahtjeva za priključenje sa dokazima iz stava 1 ovog člana.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 11

Ugovorne strane su saglasne da ukoliko za vrijeme važenja ovog ugovora dodje do promjene zakonskih ili drugih propisa, koji se mogu neposredno primjeniti, primjenjuju tako izmijenjene propise, a u suprotnom, da svoja međusobna prava i obaveze regulišu aneksom ovog ugovora.

Član 12

Ugovorne strane su saglasne da će se na međusobne odnose koji nijesu regulisani ovim ugovorom primjenjivati odredbe Zakona o energetici, Zakona o obligacionim odnosima, Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, Pravila mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, Metodologije za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije, Opštih uslova za snabdijevanje električnom energijom, propisi Regulatorne agencije za energetiku, kao i važeći tehnički propisi i standardi.

Član 13

(1) Ugovorne strane su saglasne da će eventualne sporove povodom ovog ugovora rješavati sporazumno, u suprotnom sporove će rješavati nadležni Sud.
(2) Ugovorne strane mogu, sporazumno, povjeriti rješavanje spora Regulatornoj agenciji za energetiku.
(3) Postupak iz stava 2 ovog člana se sprovodi u skladu sa pravilima za rješavanje sporova putem arbitraže iz člana 43 stav 4 tačka 1 Zakona o energetici.

Član 14

Ovaj ugovor je zaključen u 6 (šest) istovjetnih primjeraka od kojih se Korisniku uručuju 2 (dva) primjerka, a CEDIS-u 4 (četiri) primjerka.

KORISNIK, **Crnogorski elektrodistributivni sistem,**

_____ _____

U G O V O R
PRIKLJUČENJU NA DISTRIBUTIVNI SISTEM ELEKTRIČNE ENERGIJE
(za postojeće korisnike kod kojih se snaga mjeri)

Zaključen dana _____. godine u Podgorici.

I UGOVORNE STRANE

1. Operator distributivnog sistema – CEDIS, koga zastupa _____ (u daljem tekstu CEDIS)

Žiro račun	**535-15969-90 - Prva banka Crne Gore**
PIB	**03099873**
PDV registracioni broj	**30/31-16162-1**

2.Korisnik distributivnog sistema (u daljem tekstu: Korisnik) (za fizička lica)

Prezime, ime oca i ime Korisnika	
Jedinstveni matični broj	
Adresa stanovanja/za prijem pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Kontakt telefon	

Korisnik distributivnog sistema (u daljem tekstu: Korisnik) (za pravna lica)

Puni naziv i sjedište pravnog lica odnosno preduzetnika	
Adresa za prijem službene pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Ime i prezime odgovornog lica	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
Registracioni broj	
Kontakt telefon	

II PREDMET UGOVORA

Član 1

Među ugovornim stranama je nesporno da se korisnik nalazi u bazi legalnih korisnika CEDIS-a, te da je takav status stekao na osnovu propisa koji su važili u vrijeme kada je predmetni objekat, priključen na distributivni sistem električne energije, zbog čega su ugovarači saglasni da svoja međusobna prava i obaveze urede ovim ugovorom, kako slijedi:

Član 2

(1) Ugovorne strane su saglasne da korisnik pripada kategoriji kupaca kod kojih se snaga mjeri, te da odobrena priključna snaga iznosi _____kW.

(2) Ugovorne strane su saglasne da na prijedlog Korisnika, ugovore angažovanu snagu na godišnjem nivou po mjesecima kako slijedi:

MJESEC	januar	februar	mart	april	maj	jun	jul	avgust	septembar	oktobar	novembar	decembar
P (KW)												

(3) Ugovorne strane su saglasne da Korisnik ima pravo zahtijevati za narednu godinu izmjenu ugovorenih snaga iz stava 2 ovog člana, podnošenjem zahtjeva CEDIS-u najkasnije do 30. novembra tekuće godine.

(4) Ugovorne strane su saglasne da ukoliko Korisnik ne podnese zahtjev za izmjenu ugovorenih snaga do roka iz stava 3 ovog člana, da će se ugovorene snage iz stava 2 ovog člana primjenjivati i za naredni period.

III OBAVEZE I PRAVA UGOVORNIH STRANA

Član 3

(1) CEDIS ima pravo da:

1) nesmetano pristupi mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanja nja kvarova, zamjene i održavanja uređaja, ugradnje i izmještanja mjernih mjesta van objekta tj. na granicu vlasništva, ili obustave isporuke energije u slučajevima kada vlasnik ili stanar neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
2) naplati od Korisnika nestandardne usluge u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije;
3) zahtijeva i naplati štetu od Korisnika u slučajevima korišćenja električne energije protivno ovome ugovoru, Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, pravilima mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, a u skladu sa Metodologijom za obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije;
4) kontroliše stanje podešenosti sistema zaštite i po potrebi nalaže usklađivanje parametara podešenosti;
5) izvrši ograničenje snage, potrošnje i napona sa ciljem da se izbjegnu operativni problemi u prenosnom ili distributivnom sistemu (u cjelini ili u pojedinim djelovima), a da pri tom ne dođe do diskriminisanja Korisnika uz prethodno obavještenje Korisnika;
6) isključi objekat Korisnika sa distributivnog sistema u slučajevima predviđenim Zakonom o energetici i aktima donijetim u skladu sa zakonom;

7) isključi objekat Korisnika sa distributivnog sistema električne energije kada Korisnik odbije da isključi uređaje koje koristi, a čije djelovanje na sistem nije u skladu sa najmanje jednim nacionalnim standardom za oblast elektrotehnike, a naročito kada rad takvih uređaja ometa rad bilo kojeg dijela distributivnog sistema ili drugih korisnika;
8) da ukoliko iz bilo kog razloga nije izvršeno mjesečno očitavanje brojila (nedostupno mjerno mjesto, Korisnik nije dostavio stanje, kvar na mjernom uređaju, viša sila i dr.), izvrši procjenu potrošnje prema ostvarenoj potrošnji i obračunatoj snazi u istom periodu prethodne godine, ili prema prosječnoj godišnjoj potrošnji i ostvarenoj snazi za istu kategoriju potrošnje, a da se korekcija izvrši u narednom obračunskom periodu.

Član 4

(1) CEDIS je dužan da:
1) u slučaju prekida napajanja usljed kvara na distributivnom sistemu, u najkraćem mogućem roku otkloni uzrok prekida i ponovo priključi objekat Korisnika;
2) obavijesti 24 časa unaprijed o svim planiranim prekidima napajanja putem sredstava javnog informisanja;
3) održava mjerni uređaj i vrši mjerenje isporučene električne energije;
4) obezbijedi čuvanje povjerljivih informacija i podataka o Korisniku u skladu sa zakonom;
5) blagovremeno izvještava Korisnika o preduzimanju mjera na redukciji u isporuci električne energije radi izbjegavanja operativnih problema u prenosnom i distributivnom sistemu;
6) obezbijedi razmjenu informacija u vezi sa manipulacijama ili događajima u prenosnom ili distributivnom sistemu ili sistemu Korisnika koji mogu imati operativni uticaj na njihov rad;
7) vrši ispitivanje, praćenje i nadgledanje uticaja rada električnih aparata potrošača na distributivni sistem električne energije;
8) izdaje odobrenja i uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na djelovima distributivnog sistema ili sistema Korisnika na mjestu priključenja ili na drugom mjestu kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima ugovornih strana;
9) obezbijedi sigurnost i kvalitet električne energije, u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom;
10) u slučaju raskida ovog ugovora o tome odmah obavijesti nadležnog snabdjevača električnom energijom;
11) održava priključak ukoliko je njegovo osnovno sredstvo ili je sa Korisnikom zaključio ugovor o održavanju.

Član 5

(1) Korisnik ima pravo da :
1) koristi distributivni sistem u skladu sa ovim ugovorom;
2) bude obaviješten od strane CEDIS-a 24 časa unaprijed o svim planiranim prekidima napajanja putem sredstava javnog informisanja;
3) bude obaviješten o aktivnostima CEDIS-a na sprovođenju mjera redukcije isporuke električne energije i redukcije napona;
4) raskine ugovor u slučaju prestanka potrebe za daljim priključenjem na distributivni sistem električne energije;
5) bude sigurno i kvalitetno snabdjeven električnom energijom u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom.

Član 6

(1) Korisnik ima obaveze da:
1) održava u tehnički ispravnom stanju priključak, instalacije i uređaje koji su u njegovom vlasništvu;
2) obezbijedi ovlašćenim licima CEDIS-a pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja, ugradnje i izmještanja mjernih mjesta van objekta tj. na granicu vlasništva, ili obustave isporuke električne energije u slučajevima kada vlasnik ili stanar neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
3) ne dozvoli priključenje objekata drugih Korisnika sa sopstvene instalacije;
4) o svakom poremećaju rada zaštitnih i mjernih uređaja odmah obavijesti CEDIS i snabdjevača;
5) koristi električnu energiju isključivo u skladu sa ovim ugovorom;
6) u svemu poštuje odredbe Zakona o energetici i akata donijetih u skladu sa zakonom;
7) pribavi i primjeni odobrenja ili uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na svom sistemu (na mjestu priključenja ili na drugom mjestu), kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima ugovornih strana;
8) u roku od 30 dana po zahtjevu CEDIS-a dostavi podatke potrebne za ažuriranje desetogodišnjih planova;
9) blagovremeno dostavlja informacije o izmjenama u angažovanoj snazi i potrošnji električne energije u skladu sa ovim ugovorom;
10) sprovodi uputstva CEDIS-a u slučaju redukcije u isporuci el.energije i napona;
11) održava infrastrukturu za priključenje, ako je istu izgradio o svom trošku, sve do zaključenja Ugovora o otkupu sa CEDIS-om.

IV IZUZEĆE I OSLOBAĐANJE OD ODGOVORNOSTI

Član 7

Ugovorne strane se oslobađaju izvršenja obaveza i odgovornosti po ovom ugovoru za vrijeme trajanja više sile (poplave, zemljotresi, požari atmosferska pražnjenja, jaki vjetrovi, prekomjerni snijeg, led i sl.), kao i kvarova na elementima distributivnog sistema električne energije i uređaja Korisnika do kojih nije došlo krivicom ugovornih strana, odnosno koje ugovorne strane nijesu mogle predvidjeti ili spriječiti razumnim mjerama predostrožnosti.

V TRAJANJE I RASKID UGOVORA

Član 8

(1) Ovaj ugovor se zaključuje na neodređeno vrijeme;
(2) U slučaju potrebe za promjenom priključne snage, promjene na priključku, spajanja više obračunskih mjernih mjesta u jedno odnosno dijeljenja jednog obračunskog mjernog mjesta, na istoj lokaciji, Korisnik je dužan da podnese zahtjev za izdavanje nove saglasnosti za priključenje, odnosno zaključenje aneksa ili novog ugovora o priključenju na distributivni sistem.

Član 9

(1) Ugovorne strane su saglasne da se ovaj ugovor može raskinuti na zahtjev jedne ugovorne strane u slučaju da druga ugovorna strana ne ispunjava obaveze iz ugovora.
(2) Postupak za raskid ugovora pokreće se pisanim obavještenjem o namjeri raskida.
(3) Ugovor se smatra raskinutim po isteku roka od 60 dana od dana prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana,ukoliko ugovorna strana koja ne ispunjava svoje obaveze ne počne da ih ispunjava ili ne dokaže da je do nemogućnosti ispunjenja došlo usled dejstva više sile.
(4) Korisnik sa kojim je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na zaključivanje novog ugovora o priključenju nakon otklanjanja razloga zbog kojih je ugovor raskinut.
(5) U slučaju raskida ugovora o priključenju CEDIS će obavijestiti nadležnog snabdjevača u roku od tri dana od dana raskida ugovora.

Član 10

(1) Korisnik koji je otklonio razloge zbog kojih je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na ponovno priključenje na distributivni sistem električne energije kada zaključi nove ugovore o priključenju i snabdijevanju.
(2) Priključenje iz stava 1 ovog člana CEDIS će izvršiti najkasnije u roku od 7 dana od dana podnošenja zahtjeva za priključenje sa dokazima iz stava 1 ovog člana.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 11

Ugovorne strane su saglasne da ukoliko za vrijeme važenja ovog ugovora dodje do promjene zakonskih ili drugih propisa, koji se mogu neposredno primjeniti, primjenjuju tako izmijenjene propise, a u suprotnom, da svoja međusobna prava i obaveze regulišu aneksom ovog ugovora.

Član 12

Ugovorne strane su saglasne da će se na međusobne odnose koji nijesu regulisani ovim ugovorom primjenjivati odredbe Zakona o energetici, Zakona o obligacionim odnosima, Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, Pravila mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, Metodologije za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije, Opštih uslova za snabdijevanje električnom energijom, propisi Regulatorne agencije za energetiku, kao i važeći tehnički propisi i standardi.

Član 13

(1) Ugovorne strane su saglasne da će eventualne sporove povodom ovog ugovora rješavati sporazumno, u suprotnom sporove će rješavati nadležni Sud.
(2) Ugovorne strane mogu, sporazumno, povjeriti rješavanje spora Regulatornoj agenciji za energetiku.
(3) Postupak iz stava 2 ovog člana se sprovodi u skladu sa pravilima za rješavanje sporova putem arbitraže iz člana 43 stav 4 tačka 1 Zakona o energetici.

Član 14

Zaključenjem ovog ugovora prestaje da važi ugovor o priključenju ranije zaključen za predmetni objekat.

Član 15

Ovaj ugovor je zaključen u 6 (šest) istovjetnih primjeraka od kojih se Korisniku uručuju 2 (dva) primjerka, a CEDIS-u 4 (četiri) primjerka.

KORISNIK,
_____

Crnogorski elektrodistributivni sistem,
_____

U G O V O R
PRIKLJUČENJU NA DISTRIBUTIVNI SISTEM ELEKTRIČNE ENERGIJE
(za postojeće korisnike kod kojih se snaga ne mjeri)

Zaključen dana _____. godine u Podgorici.

I UGOVORNE STRANE

1. Operator distributivnog sistema – CEDIS, koga zastupa _____ (u daljem tekstu CEDIS)

Žiro račun	**535-15969-90 - Prva banka Crne Gore**
PIB	**03099873**
PDV registracioni broj	**30/31-16162-1**

2. Korisnik distributivnog sistema (u daljem tekstu: Korisnik) (za fizička lica)

Prezime, ime oca i ime Korisnika	
Jedinstveni matični broj	
Adresa stanovanja/za prijem pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Kontakt telefon	

Korisnik distributivnog sistema (u daljem tekstu: Korisnik) (za pravna lica)

Puni naziv i sjedište pravnog lica odnosno preduzetnika	
Adresa za prijem službene pošte	
Adresa objekta koji se priključuje	
Ime i prezime odgovornog lica	
Šifra mjernog mjesta	
POD - Jedinstveni broj mjernog mjesta	
Potrošački broj	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
Registracioni broj	
Kontakt telefon	

II PREDMET UGOVORA

Član 1

Među ugovornim stranama je nesporno da se Korisnik nalazi u bazi legalnih korisnika CEDIS-a, te da je takav status stekao na osnovu propisa koji su važili u vrijeme kada je predmetni objekat, priključen na distributivni sistem električne energije, zbog čega su ugovarači saglasni da svoja međusobna prava i obaveze urede ovim ugovorom, kako slijedi:

Član 2

Ugovorne strane su saglasne da Korisnik pripada kategoriji kupaca kod kojih se snaga ne mjeri, te da je odobrena priključna snaga odredjena na način propisan čl.142 st.3 Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema („Sl.list CG"br.15/17).

III OBAVEZE I PRAVA UGOVORNIH STRANA

Član 3

(1) CEDIS ima pravo da:

1) nesmetano pristupi mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja, ugradnje i izmještanja mjernih mjesta van objekta tj. na granicu vlasništva, ili obustave isporuke energije u slučajevima kada vlasnik ili stanar neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
2) naplati od Korisnika nestandardne usluge u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije;
3) zahtijeva i naplati štetu od Korisnika u slučajevima korišćenja električne energije protivno ovome ugovoru, Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, pravilima mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, a u skladu sa Metodologijom za obračunavanje i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije;
4) kontroliše stanje podešenosti sistema zaštite i po potrebi nalaže usklađivanje parametara podešenosti;
5) izvrši ograničenje snage, potrošnje i napona sa ciljem da se izbjegnu operativni problemi u prenosnom ili distributivnom sistemu (u cjelini ili u pojedinim djelovima), a da pri tom ne dođe do diskriminisanja Korisnika uz prethodno obavještenje Korisnika;
6) isključi objekat Korisnika sa distributivnog sistema u slučajevima predviđenim Zakonom o energetici i aktima donijetim u skladu sa zakonom;
7) isključi objekat Korisnika sa distributivnog sistema električne energije kada Korisnik odbije da isključi uređaje koje koristi, a čije djelovanje na sistem nije u skladu sa najmanje jednim nacionalnim standardom za oblast elektrotehnike, a naročito kada rad takvih uređaja ometa rad bilo kojeg dijela distributivnog sistema ili drugih korisnika;
8) da ukoliko iz bilo kog razloga nije izvršeno mjesečno očitavanje brojila (nedostupno mjerno mjesto, Korisnik nije dostavio stanje, kvar na mjernom uređaju, viša sila i dr.), izvrši procjenu potrošnje prema ostvarenoj potrošnji i obračunatoj snazi u istom periodu prethodne godine, ili prema prosječnoj godišnjoj potrošnji i ostvarenoj snazi za istu kategoriju potrošnje, a da se korekcija izvrši u narednom obračunskom periodu.

Član 4

(1) CEDIS je dužan da:

1) u slučaju prekida napajanja usljed kvara na distributivnom sistemu, u najkraćem mogućem roku otkloni uzrok prekida i ponovo priključi objekat Korisnika;
2) obavijesti 24 časa unaprijed o svim planiranim prekidima napajanja putem sredstava javnog informisanja;
3) održava mjerni uređaj i vrši mjerenje isporučene električne energije;
4) obezbijedi čuvanje povjerljivih informacija i podataka o Korisniku u skladu sa zakonom;
5) blagovremeno izvještava Korisnika o preduzimanju mjera na redukciji u isporuci električne energije radi izbjegavanja operativnih problema u prenosnom i distributivnom sistemu;
6) obezbijedi razmjenu informacija u vezi sa manipulacijama ili događajima u prenosnom ili distributivnom sistemu ili sistemu Korisnika koji mogu imati operativni uticaj na njihov rad;
7) vrši ispitivanje, praćenje i nadgledanje uticaja rada električnih aparata potrošača na distributivni sistem električne energije;
8) izdaje odobrenja i uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na djelovima distributivnog sistema ili sistema Korisnika na mjestu priključenja ili na drugom mjestu kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima ugovornih strana;
9) obezbijedi sigurnost i kvalitet električne energije, u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom.
10) u slučaju raskida ovog ugovora o tome odmah obavijesti nadležnog snabdjevača električnom energijom;
11) održava priključak ukoliko je njegovo osnovno sredstvo ili je sa Korisnikom zaključio ugovor o održavanju.

Član 5

(1) Korisnik ima pravo da :

1) koristi distributivni sistem u skladu sa ovim ugovorom;
2) bude obaviješten od strane CEDIS-a 24 časa unaprijed o svim planiranim prekidima napajanja putem sredstava javnog informisanja;
3) bude obaviješten o aktivnostima CEDIS-a na sprovođenju mjera redukcije isporuke električne energije i redukcije napona;
4) raskine ugovor u slučaju prestanka potrebe za daljim priključenjem na distributivni sistem električne energije;
5) bude sigurno i kvalitetno snabdjeven električnom energijom u skladu sa Pravilima za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom.

Član 6

(1) Korisnik ima obaveze da:

1) održava u tehnički ispravnom stanju priključak, instalacije i uređaje koji su u njegovom vlasništvu;
2) obezbijedi ovlašćenim licima CEDIS-a pristup mjernim uređajima i instalacijama, kao i mjestu priključka radi očitavanja, provjere ispravnosti, otklanjanja kvarova, zamjene i održavanja uređaja, ugradnje i izmještanja mjernih mjesta van objekta tj. na granicu vlasništva, ili obustave isporuke električne energije u slučajevima kada vlasnik ili stanar neovlašćeno koristi električnu energiju ili ne plati račun za isporučenu električnu energiju u skladu sa utvrđenim rokovima i uslovima;
3) ne dozvoli priključenje objekata drugih Korisnika sa sopstvene instalacije;
4) o svakom poremećaju rada zaštitnih i mjernih uređaja odmah obavijesti CEDIS i snabdjevača;
5) koristi električnu energiju isključivo u skladu sa ovim ugovorom;
6) u svemu poštuje odredbe Zakona o energetici i akata donijetih u skladu sa zakonom;
7) pribavi i primjeni odobrenja ili uputstva o mjerama sigurnosti koje je neophodno sprovesti u slučaju izvođenja radova na svom sistemu (na mjestu priključenja ili na drugom mjestu), kada bi ti radovi mogli uticati na sigurnost u sistemima ugovornih strana;
8) u roku od 30 dana po zahtjevu CEDIS-a dostavi podatke potrebne za ažuriranje desetogodišnjih planova;
9) blagovremeno dostavlja informacije o izmjenama u angažovanoj snazi i potrošnji električne energije u skladu sa ovim ugovorom;
10) sprovodi uputstva CEDIS-a u slučaju redukcije u isporuci el.energije i napona;
11) održava infrastrukturu za priključenje, ako je istu izgradio o svom trošku, sve do zaključenja Ugovora o otkupu sa CEDIS-om.

IV IZUZEĆE I OSLOBAĐANJE OD ODGOVORNOSTI

Član 7

Ugovorne strane se oslobađaju izvršenja obaveza i odgovornosti po ovom ugovoru za vrijeme trajanja više sile (poplave, zemljotresi, požari atmosferska pražnjenja, jaki vjetrovi, prekomjerni snijeg, led i sl.), kao i kvarova na elementima distributivnog sistema električne energije i uređaja Korisnika do kojih nije došlo krivicom ugovornih strana, odnosno koje ugovorne strane nijesu mogle predvidjeti ili spriječiti razumnim mjerama predostrožnosti.

V TRAJANJE I RASKID UGOVORA

Član 8

(1) Ovaj ugovor se zaključuje na neodređeno vrijeme.
(2) U slučaju potrebe za promjenom priključne snage, promjene na priključku, spajanja više obračunskih mjernih mjesta u jedno odnosno dijeljenja jednog obračunskog mjernog mjesta, na istoj lokaciji, Korisnik je dužan da podnese zahtjev za izdavanje nove saglasnosti za priključenje, odnosno zaključenje aneksa ili novog ugovora o priključenju na distributivni sistem.

Član 9

(1) Ugovorne strane su saglasne da se ovaj ugovor može raskinuti na zahtjev jedne ugovorne strane u slučaju da druga ugovorna strana ne ispunjava obaveze iz ugovora.
(2) Postupak za raskid ugovora pokreće se pisanim obavještenjem o namjeri raskida.
(3) Ugovor se smatra raskinutim po isteku roka od 60 dana od dana prijema obavještenja iz stava 2 ovog člana,ukoliko ugovorna strana koja ne ispunjava svoje obaveze ne počne da ih ispunjava ili ne dokaže da je do nemogućnosti ispunjenja došlo usled dejstva više sile.
(4) Korisnik sa kojim je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na zaključivanje novog ugovora o priključenju nakon otklanjanja razloga zbog kojih je ugovor raskinut.
(5) U slučaju raskida ugovora o priključenju CEDIS će obavijestiti nadležnog snabdjevača u roku od tri dana od dana raskida ugovora.

Član 10

(1) Korisnik koji je otklonio razloge zbog kojih je raskinut ugovor o priključenju stiče pravo na ponovno priključenje na distributivni sistem električne energije kada zaključi nove ugovore o priključenju i snabdijevanju.
(2) Priključenje iz stava 1 ovog člana CEDIS će izvršiti najkasnije u roku od 7 dana od dana podnošenja zahtjeva za priključenje sa dokazima iz stava 1 ovog člana.

VI ZAVRŠNE ODREDBE

Član 11

Ugovorne strane su saglasne da ukoliko za vrijeme važenja ovog ugovora dodje do promjene zakonskih ili drugih propisa, koji se mogu neposredno primjeniti, primjenjuju tako izmijenjene propise, a u suprotnom, da svoja međusobna prava i obaveze regulišu aneksom ovog ugovora.

Član 12

Ugovorne strane su saglasne da će se na međusobne odnose koji nijesu regulisani ovim ugovorom primjenjivati odredbe Zakona o energetici, Zakona o obligacionim odnosima, Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije, Pravila mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, Metodologije za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije, Opštih uslova za snabdijevanje električnom energijom, propisi Regulatorne agencije za energetiku, kao i važeći tehnički propisi i standardi.

Član 13

(1) Ugovorne strane su saglasne da će eventualne sporove povodom ovog ugovora rješavati sporazumno, u suprotnom sporove će rješavati nadležni Sud.
(2) Ugovorne strane mogu, sporazumno, povjeriti rješavanje spora Regulatornoj agenciji za energetiku.
(3) Postupak iz stava 2 ovog člana se sprovodi u skladu sa pravilima za rješavanje sporova putem arbitraže iz člana 43 stav 4 tačka 1 Zakona o energetici.

Član 14

Zaključenjem ovog ugovora prestaje da važi ugovor o priključenju ranije zaključen za predmetni objekat.

Član 15

Ovaj ugovor je zaključen u 6 (šest) istovjetnih primjeraka od kojih se Korisniku uručuju 2 (dva) primjerka, a CEDIS-u 4 (četiri) primjerka.

KORISNIK, **Crnogorski elektrodistributivni sistem,**

_____ _____

UGOVOR
O KORIŠĆENJU DISTRIBUTIVNOG SISTEMA

zaključen između:

1. DOO "CRNOGORSKI ELEKTRODISTRIBUTIVNI SISTEM" PODGORICA, koga zastupa Izvršni direktor Zoran Đukanović (dalje u tekstu: CEDIS)

Žiro račun	**535-15969-90- Prva banka Crne Gore**
PIB	**03099873**
PDV registracioni broj	**30/31-16162-1**

2. NAZIV KORISNIKA, kojeg zastupa Izvršni direktor _____ (dalje u tekstu: Korisnik)

Puni naziv i sjedište pravnog lica	
Adresa za prijem službene pošte	
Ime i prezime odgovornog lica	
Broj žiro računa i naziv poslovne banke	
PIB	
PDV registracioni broj	
Kontakt telefon	

I OPŠTE ODREDBE

Član 1

(1) Ugovorom o korišćenju distributivnog sistema (dalje u tekstu: Ugovor) se uređuje način i uslovi prema kojima Korisnik može koristiti distributivni sistem za potrebe snabdijevanja svojih kupaca ili samosnabdijevanja električnom energijom.

(2) Operator distributivnog sistema prema odredbama Pravila za funkcionisanje distributivnog sistema električne energije i uslovima iz ovoga Ugovora omogućuje Korisniku korištenje distributivnog sistema, a Korisnik se obavezuje koristiti sistem isključivo za svoje potrebe i/ili potrebe snabdijevanja svojih kupaca i za to plaćati propisane naknade.

Član 2

Ovim Ugovorom CEDIS, kao davalac usluge i Korisnik kao primalac usluge, regulišu pitanja distribucije električne energije na području opsluživanja CEDIS za potrebe snabdijevanja Korisnika ili njegovih kupaca, a naročito:

1) uslugu korišćenja distributivnog sistema;
2) cijenu i finansijske garancije,
3) način obračuna i fakturisanja usluge korišćenja distributivnog sistema;
4) uslove pod kojima CEDIS može prekinuti pružanje usluge;
5) uslove pod kojima Korisnik može otkazati korišćenje usluge;
6) način podnošenja i rješavanja prigovora;
7) vrijeme na koje se zaključuje Ugovor.

II USLUGA KORIŠĆENJA DISTRIBUTIVNOG SISTEMA

Član 3

Ovim Ugovorom CEDIS, kao davalac i Korisnik kao primalac usluge, regulišu pitanja distribucije električne energije, i u vezi sa tim:

1) raspoloživost kapaciteta u skladu sa utvrđenim elektroenergetskim bilansom;
2) Obezbjeđenje nivoa kvaliteta isporuke-snabdijevanja električnom energijom u skladu sa Pravilima o minimumu kvaliteta isporuke i snabdijevanja električnom energijom;
3) očitavanje mjernih mjesta u skladu sa Pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije;
4) način dostave – predaje mjernih podataka;

Član 4

(1) CEDIS je obavezan da sa dužnom pažnjom vodi pogon i održavanje distributivnog sistema i ponovnog uspostavljanja napajanja nakon prekida sa ciljem minimiziranja broja i dužine trajanja prekida.

(2) Kupac-Korisnik se obavezuje da će svoje elektroenergetske objekte i instalacije održavati i voditi pogon tako da njihov povratni uticaj na mrežu, odnosno poremećaji i smetenje, budu u granicama koje ne ugrožavaju propisani standardni nivo kvaliteta snabdijevanja električnom energijom u mreži.

IV CIJENA I FINANSIJSKE GARANCIJE

Član 5

(1) CEDIS će Korisniku usluge obračunati naknadu za uslugu korišćenja distributivnog sistema na način utvrđen važećom Metodologijom za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije.

(2) Korisnik je dužan da usluge korišćenja distributivnog sistema plaća po cijenama koje su propisane važećom Odlukom Agencije o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za operatora distributivnog sistema i Odlukom o utvrđivanju cijena i troškova za pružanje pomoćnih usluga i usluga balansiranja.

Član 6

(1) U cilju obezbjeđenja finansijskih obaveza koje proizilaze iz ovog Ugovora, Korisnik usluge je dužan da preda bankarsku garanciju u korist CEDIS-a, naplativu na prvi poziv i bez prava prigovora, sa periodom trajanja od tri mjeseca od dana početka primjene ovog Ugovora;

(2) Sadržaj bankarske garancije propisuje CEDIS (prilog 2);

(3) Bankarska garancija obavezno pokriva period dva mjeseca duži od trajanja ovog Ugovora, utvrđuje se u iznosu od dvije prosječne mjesečne fakture za korišćenje distributivnog sistema;

(4) Ugovorne strane su saglasne da po isteku prva dva mjeseca trajanja garancije izvrše reviziju iznosa garancije i vrijednost nove garancije utvrde u skladu sa stavom 3 ovog člana.

(5) Korisnik usluge je dužan da redovno obnavlja bankarsku garanciju, pri čemu nova bankarska garancija mora stupiti na snagu do dana isteka prethodne i mora imati period trajanja od najmanje tri mjeseca.

(6) U slučaju da CEDIS, zbog neizmirenih finansijskih obaveza, aktivira bankarsku garanciju, Korisnik usluge dužan je da u roku od 5 dana dostavi novu bankarsku garanciju u korist CEDIS-a, koja mora biti u istom iznosu kao i prethodna a koja stupa na snagu odmah.

(7) Ako Korisnik usluge ne postupi na način propisan stavom 5 i 6 ovog člana, CEDIS zadržava pravo da raskine ovaj Ugovor, bez prethodnog obavještavanja Korisnika usluge i bez svoje odgovornosti za sve eventualne štete koje mogu nastupiti za Korisnika usluge.

V NAČIN OBRAČUNA, FAKTURISANJA I PLAĆANJA USLUGE

Član 7

(1) Obračunski period počinje prvog dana u mjesecu u 00^{00}, a završava se poslednjeg dana u mjesecu u 24^{00} sata;

(2) Elementi za obračun usluge korišćenja distributivnog sistema dobijaju se na osnovu očitanih stanja na mjernim mjestima(Prilog 3, 4 ,5 i 6) u skladu sa Pravilima mjerenja u distributivnom sistemu električne energije;

(3) Ugovorne strane su dužne da usaglase mjerne podatke iz stava 2 ovog člana najkasnije do 6 (šestog) u tekućem mjesecu za prethodni mjesec.

(4) CEDIS će učiniti dostupnim ili dostavljati mjerne podatke iz stava 2 ovogo člana u elektronskoj formi, najkasnije 6(šestog) u tekućem mjesecu, za prethodni mjesec.

(5) U slučaju da ne usaglase mjerne podatke iz stava 3 ovog član, Ugovorne strane će za potrebe realizacije ovog Ugovora koristiti mjerne podatke(izvještaj) CEDIS-a.

Član 8

(1) CEDIS će uslugu korišćenja distributivnog sistema fakturisati Korisniku, do desetog u tekućem za prethodni mjesec;

(2) *Korisnik ima pravo prigovora na ispostavljenu fakturu iz stava 1 ovog člana u roku od 3 dana od dana ispostavljanja fakture;*

(3) Korisnik je dužan da fakturisane iznose plati u roku od osam dana od dana ispostavljanja fakture;

(4) Sva plaćanja koja nastaju iz preuzetih obaveza po ovom Ugovoru Korisnik će izvršiti prema instrukcijama iz faktura CEDIS-a;

(5) U slučaju kašnjenja u plaćanju ispostavljene fakture, Korisnik je dužan da CEDIS-u plati zateznu kamatu u skladu sa odredbama pozitivnih zakonskih i podzakonskih propisa Crne Gore, kojima je uređena ova oblast.

VI SLUČAJEVI PREKIDA DAVANJA USLUGE

Član 9

CEDIS ima pravo da, bez svoje odgovornosti, prekine davanje usluge korišćenja distributivnog sistema :

1) *u slučajevima predviđenim Zakonom o energetici,*
2) *po nalogu nadležnih institucija,*
3) *radi spriječavanja prijetećih opasnosti po zdravlje, ljude i imovinu, do otklanjanja opasnosti,*
4) *usled kvarova u prenosnom sistemu, do otklanjanja kvarova,*
5) *u slučaju protivpravnog djelovanja treće strane na distributivni sistem do dovođenja distributivnog sistema u tehnički ispravno stanje.*
6) *u slučaju nepoštovanja odredbi člana 8 stav 2 ovog Ugovora.*

Član 10

(1) Ako Ugovorna strana sazna za ometajući događaj iz člana 9 ovog Ugovora, koji može uticati na neke ili sve od njenih obaveza iz ovog Ugovora, ona će odmah, na prigodan način, obavijestiti drugu Ugovornu stranu i dostaviti izvještaj o događaju i razlozima zbog kojih događaj može spriječiti njihovu usaglašenost sa odredbama Ugovora. Ometajući događaj ne oslobađa od obaveza izvršenja plaćanja po osnovu pružene usluge prije pojave događaja.

(2) Ugovorne strane su saglasne da ne preuzimaju odgovornost za bilo kakve troškove ili štete u snadbijevanju električnom energijom nastale kao rezultat ometajućih događaja iz člana 9.ovog Ugovora.

VII VIŠA SILA

Član 11

(1) Ugovorne strane se oslobađaju izvršenja obaveza po Ugovoru za vrijeme trajanja više sile.

(2) Pod višom silom u smislu ovog Ugovora podrazumijevaju se, nepredvidivi prirodni događaji koji imaju karakter elementarnih nepogoda (poplave, zemljotresi, požari, atmosferska pražnjenja, jaki vjetrovi, prekomjerni led, posolica i sl.) kao i kvarovi na uređajima i postrojenjima do kojih nije došlo krivicom Ugovornih strana.

(3) Ugovorna strana koja se poziva na dejstvo više sile dužna je da drugoj Ugovornoj strani, odmah po saznanju za višu silu, a najkasnije u roku od tri dana, dostavi pisano obavještenje navodeći karakter i početak dejstva više sile.

Na isti način vrši se obavještavanje o prestanku dejstva više sile.

(4) Ugovorna strana koja se poziva na dejstvo više sile, istu dokazuje na zahtjev druge Ugovorne strane. Postupak dokazivanja ne odlaže dalje izvršenje ovog Ugovora.

Član 12

Ugovorna strana neće biti odgovorna za propuste u izvršenju bilo koje od svojih ugovornih obaveza ukoliko je neizvršenje prouzrokovano dejstvom više sile, za vrijeme trajanja više sile i u razumnom periodu nakon prestanka dejstva koji je potreban Ugovornoj strani da nastavi sa izvršenjem ugovornih obaveza.

Član 13

Ugovorna strana koja u roku iz člana 11, stav 3 ovog Ugovora ne obavijesti drugu Ugovornu stranu, nema pravo da se poziva na višu silu kao razlog za neizvršenje svojih ugovornih obaveza.

VIII NAKNADA ZBOG NEISPUNJENJA USLOVA

Član 14

(1) Korisnik ima pravo na naknadu štete u slučaju nenajavljenog prekida distribucije električne energije u kontinuitetu dužem od dvanaest (12) sati, izuzev u slučajevima predviđenim članom 9 i 11 ovog Ugovora, a koji nije izuzet članom 10 ovog Ugovora.

(2) Utvrđivanje i plaćanje naknade iz stava 1 ovog člana vrši se na način i po postupku propisanom važećim zakonskim, podzakonskim i drugim aktima kojima je uređeno ovo pitanje.

IX NAČIN PODNOŠENJA I RJEŠAVANJA PRIGOVORA

Član 15

(1) Korisnik sistema može podnijeti prigovor CEDIS-u, ukoliko sam korisnik ili kupci iz njegovog portfolija, nijesu zadovoljni pruženom uslugom od strane CEDIS-a.

(2) Prigovor iz stava 1 ovog, člana korisnik sistema može dostaviti CEDIS-u i elektronskim putem, u skladu sa Formatima za razmjenu podataka.

(3) CEDIS je obavezan da, na prigovor korisnika odgovori u roku ne dužem od 15 dana od dana prijema istog.

IX NESTANDARDNE USLUGE

Član 16

Ugovorne strane su saglasne da se pitanje pružanja, plaćanja i cijena nestandardnih usluga CEDIS-a, uredi posebnim Aneksom ovog Ugovora, nakon odobravanja odgovarajućih akata i cjenovnika za pružanje nestandardnih usluga CEDIS-a , od strane Regulatorne agencije za energetiku.

X ZAVRŠNE ODREDBE

Član 17

(1) Ugovorne strane su saglasne da će se na međusobne odnose koji nijesu regulisani ovim Ugovorom primjenjivati odredbe Zakona o energetici, Zakona o obligacionim odnosima, Pravila za funkcionisanje distributivnog sistemom električne energije, Pravila mjerenja električne energije u distributivnom sistemu, Metodologije za obračun i naplatu neovlašćeno preuzete električne energije, Opštih uslova za snabdijevanje električnom energijom, propisi Regulatorne agencije za energetiku, kao i važeći tehnički propisi i standardi.

(2) Ukoliko za vrijeme važenja ovog Ugovora dođe do promjene zakonskih i drugih propisa na kojima se isti temelji, Ugovorne strane će Aneksom izmijeniti odredbe ovog Ugovora i prilagoditi ih novonastalim uslovima i promjenama.

Član 18

Eventualne sporove po ovom Ugovoru Ugovorne strane će rješavati sporazumno, a ukoliko to ne bude moguće nadležan je Privredni sud Crne Gore u Podgorici.

Član 19

Ovaj Ugovor se zaključuje na određeno vrijeme, a primjenjivaće se od _____ do _____ godine.

Član 20

Ovaj Ugovor je sačinjen u 6 (šest) istovjetnih primjerka od kojih svaka Ugovorna strana za svoje potrebe zadržava po 3 (tri) primjerka.

Za KORISNIKA

Za CEDIS

_____ _____

PRILOG 1

Lista autorizovanog osoblja

Razmjena i usaglašavanje mjernih podataka

CEDIS	*KORISNIK*

Obračun , fakturisanje i naplata

CEDIS	*KORISNIK*

Plaćanja

CEDIS	*KORISNIK*

Sprovođenje ugovora

CEDIS	*KORISNIK*

PRILOG 2 ***Tekst bankarske garancije***

Garant: _____

Korisnik: Crnogorski elektrodistributivni sistem doo, Podgorica
Ivana Milutinovića 12
81000 Podgorica

Principal: ***(Puni naziv i adresa)***
Datum : ……..

PLATIVA GARANCIJA BROJ:

Obaviješteni smo da je ***.....*** *(u daljem tekstu: Principal), zaključio sa vama Ugovor br. .....od ..... za .....(opis) (u daljem tekstu: Ugovor).*

U skladu sa uslovima iz Ugovora zahtijeva se izdavanje garancije za obezbjeđenje plaćanja.
Na zahtjev Principala, Banka ***....., ovim neopozivo garantujemo da ćemo vam platiti svaki iznos ili iznose koji ne prelazi(e) ukupan iznos od EUR ..... (slovima:.....),*** *po našem prijemu vašeg prvog poziva u pisanoj formi i vaše pismene izjave u kojoj se navodi:*

i) Da ste Principalu izvšili usluge u skladu sa uslovima iz Ugovora,
ii) Da niste primili plaćanje od Principala u roku predviđenim Ugovorom (koje je ..... (slovima:.....) dana od dana .....) u iznosu zahtjeva za plaćanje po ovoj garanciji

Vaš zahtjev za plaćanje moraju pratiti sledeća dokumenta:

- *Fotokopija neplaćene fakture*
- *(drugi dokument, ako ga ima u finansijskoj klauzuli osnovnog Ugovora)*

Vaš zahtjev za plaćanje takođe mora pratiti originalni primjerak ove garancije.
U svrhu identifikacije, Vaš zahtjev za plaćanje i Vaša izjava moraju biti prezentovani uz posredovanje banke koja će potvrditi da su potpisi na zahtjevu pravno valjani i obavezujući po Vas.
Ova garancija stupa na snagu danom izdavanja i važi do ***.....****. Poslije ovog datuma garancija prestaje da važi bez obzira da li je original garancije vraćen na našu adresu ili ne.*
Saglasno tome, poziv za plaćanje po ovoj garanciji moramo primiti najkasnije tog datuma ili prije tog datuma adresiran na:.....
Sva dokumenta koja se prezentuju Banci moraju biti izdata na jeziku garancije.
Naša garancija će biti automatski smanjena za iznos svakog plaćanja izvršenog od naše strane (ili od strane našeg klijenta), sa pozivom na gore pomenuti broj garancije.
Ova garancija podliježe i izdaje se u skladu sa važećim zakonima Crne Gore i Jednoobraznim pravilima MTK za garancije na poziv, Publikacija broj 758.
Sve naknade nastale po osnovu izdavanja ove garancije su na teret Principala.
Garancija se izdaje u 3 (tri) istovjetna primjerka od čega jedan primjerak za Korisnika garancije, jedan primjerak za Principala, a jedan ostaje u posjed Banke.

B A N K A

_____

PRILOG 3

Spisak kupaca kod kojih se snaga mjeri po kategorijama
(naponskim nivoima i mjernim uređajima)

PRILOG 4

Spisak kupaca kod kojih se snaga ne mjeri
(naponski nivo 0,4 kV- po mjernim uređajima)

PRILOG 5

Obračunska mjerna mjesta i tačke priključenja(ZDS i drugi)

PRILOG 6

Kupci –proizvođači sa pravom razmjene na mjestu konekcije (član 96 ZoE)